FACULTAT
D'EDUCACIÓ, TRADUCCIÓ,
ESPORTS I PSICOLOGIA
UVIC | UVIC·UCC

Informe dels resultats de la prova pilot del programa de mentoria social "de tu a tu"

adreçat a joves que viuen o han viscut en centres residencials i joves sense referents al territori a la comarca d'Osona i el Lluçanès

Grup de recerca: Grup de Recerca Educativa de la Universitat de Vic (GREUV)

IP de l'estudi d'avaluació: Marta Garcia-Molsosa (ORCID 0000-0001-7622-6813)

Finançament: Ajuda RYC2023-043650-I finançada pel MICIU/AEI/10.13039/501100011033 i FSE+

Prova pilot del programa: Vic, 4 de desembre de 2025 a 2 de juny de 2026

Data d'elaboració de l'informe: juliol de 2026

MINISTERIO DE CIENCIA, INNOVACIÓN Y UNIVERSIDADES
Cofinanciado por la Unión Europea
AGENCIA ESTATAL DE INVESTIGACIÓN

Per citar aquest informe:

Garcia-Molsosa, M. (2026). *Informe dels resultats de la prova pilot del programa de mentoria social "de tu a tu" adreçat a joves que viuen o han viscut en centres residencials i joves sense referents al territori a la comarca d'Osona i el Lluçanès.* Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya

Aquest document es pot compartir lliurement sobre la llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional Creative Commons (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Consideracions sobre el llenguatge:

Aquest informe procura fer un ús inclusiu del llenguatge i emprar les formes masculina i femenina. Tanmateix, per raons de claredat, fluïdesa i economia del llenguatge, en determinats casos s'utilitza el masculí genèric.

Agraïments:

Volem agrair la col·laboració de tots i totes les participants a l'estudi d'avaluació del programa i, especialment, al suport de l'equip de coordinació, per la seva confiança i suport. Així mateix, agraïm a l'Isona Díaz Soler (estudiant en pràctiques) l'edició del document.

Han impulsat, coordinat i col·laborat amb el programa "de tu a tu":

Coordinadora del Voluntariat d'Osona
Osona Acció Social
Consell Comarcal d'Osona
Diputació Barcelona
osonajove
Consell Comarcal d'Osona
TIAF Taula d'Infància Adolescència i Famílies d'Osona

Introducció

L'informe que presentem a continuació recull les dades de l'avaluació de la prova pilot del **programa de mentoria social "de tu a tu"**, impulsat per la Taula d'Infància, Adolescència i Famílies (TIAF), l'Àrea de Joventut del Consell Comarcal d'Osona i l'Àrea d'Infància, Adolescència i Famílies d'Osona Acció Social, en col·laboració amb la Coordinadora del Voluntariat d'Osona. L'avaluació ha estat realitzada per la Dra. Marta Garcia Molsosa, del Grup de Recerca Educativa de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya. La prova pilot es va dur a terme del desembre de 2025 al juny de 2026 a Vic, amb la participació de vuit parelles de mentoria formades per una persona voluntària (mentor/a) i un/a jove en acolliment residencial o resident a un centre per joves migrats sols sense referents al territori.

Durant les últimes dècades, la mentoria ha generat nivells de suport i interès notablement alts en els àmbits de la pràctica, les polítiques i la recerca i els programes de mentoria per a joves han proliferat com a estratègia d'intervenció en diversos àmbits, com ara l'educació, la justícia juvenil i la salut pública (DuBois & Karcher, 2014). Els beneficis de la participació dels infants i joves en programes de mentoria semblen estendre's a múltiples àmbits. Segons Rhodes (2006), si es forja una connexió personal forta i significativa entre el jove i el mentor, s'espera que els processos de desenvolupament interactuïn en tres àrees: socioemocional, cognitiva i identitària.

Segons la recerca en l'àmbit, els infants i joves en situació de vulnerabilitat són els que més es beneficien de la participació en programes de mentoria, inclosos aquells que es troben o han estat en el sistema de protecció (Britner et al., 2014; DuBois et al., 2011) i els joves migrats no acompanyats, refugiats o demandants d'asil (Prats-Brugat et al., 2026). Segons els estudis més rellevants, els infants i joves poden beneficiar-se de la participació en aquests programes en una àmplia gamma d'àmbits, especialment en la promoció de resultats psicosocials favorables (Munson & McMillen, 2009; Taussig & Culhane, 2010); la millora del seu capital social i sentit de pertinença a la comunitat (Ahrens et al., 2011; Prieto-Flores et al., 2026); la reducció de comportaments de risc i les seves conseqüències (Duke et al., 2017) i també la millora del seu rendiment escolar (Flynn et al., 2012; Harper & Schmidt, 2012).

Tanmateix, els programes de mentoria dirigits a infants i joves en acolliment residencial, inclosos els menors sense referents al territori, s'han començat a desenvolupar recentment i la recerca en aquest camp, tot i el seu ràpid augment, encara és limitada (Alarcón et al., 2021; Britner et al., 2014). A més, els investigadors en aquest camp han advertit que l'entusiasme pels possibles beneficis de la mentoria s'ha de moderar per les preocupacions sobre el risc de relacions de mentoria fallides i/o el malestar que pot provocar remoure experiències traumàtiques quan es forja una relació de confiança com la que es pot establir entre mentor i mentorat (Ahrens et al., 2011; Britner et al., 2014; Prieto-Flores et al., 2026; Spencer et al., 2010). D'aquí la necessitat de dur a terme un seguiment i avaluació exhaustiva i rigorosa dels programes de mentoria, especialment quan aquests van dirigits a infants i adolescents en situació de vulnerabilitat.

Amb aquest informe, ens proposem aportar dades en l'àmbit de la recerca, la política i la pràctica relacionada amb la mentoria social per als infants i joves. Concretament, l'avaluació s'ha fonamentat en la hipòtesi que la mentoria els ajuda a millorar la percepció de suport social dels i les joves, a sentir-se menys sols/es i a trobar recolzament en diferents àmbits de la seva vida relacionats amb l'autonomia personal (feina, estudis, etc.). Així com també té efectes beneficiosos pel recurs residencial on viuen, els mentors/es voluntaris i el seu entorn social, i la societat en general, en termes de sensibilitat social, trencament de prejudicis i clima social solidari. En base a aquestes premisses, els objectius a l'hora de dur a terme l'avaluació han estat, per una banda, identificar l'impacte de la mentoria en les persones

implicades així com l'impacte indirecte en les institucions i entorn social i comunitari i, per l'altra, detectar fortaleses i mancances de la prova pilot per millorar futures edicions del projecte.

Per a la seva realització, hem comptat amb el finançament del Ministerio de Ciencia Innovación y Universidades, la Agencia Estatal de Investigación i els Fons Socials Europeus (Ajuda RYC2023-043650-I). La investigació s'ha realitzat durant els mesos de novembre de 2025 a juny de 2026, amb la participació dels i les joves mentorats, els mentors/es voluntaris, els/les professionals referents i el grup de tècnics encarregat del seguiment del programa. En el primer apartat de l'informe, es recull el detall de com s'ha dut a terme la recerca. En la segona part, es descriuen els resultats obtinguts en el procés d'avaluació. Finalment, s'exposen les conclusions i recomanacions per a la pràctica.

Volem acabar agraint la col·laboració de totes les persones que han participat al procés d'avaluació, especialment al grup tècnic promotor i de suport del programa (en Julio, la Mireia i l'Alba), per la seva confiança, predisposició i ajuda en el procés de recollida de les dades. Esperem que l'informe aporti informació valuosa de cara a futures edicions del programa i contribueixi al benestar, la inclusió i la millora de les oportunitats i trajectòries de futur dels infants i joves que són o han estat en acolliment residencial i/o que no tenen referents al territori.

Índex

Introducció 3
1. Mètode 6
1.1 Metodologia 6
1.2 Participants 6
1.3 Procediment i instruments 7
1.4 Anàlisi de les dades 8
1.5 Aspectes ètics 9
2. Resultats 10
2.1 Motivacions, expectatives i perfil dels i les participants 10
2.2 Les trobades de mentoria 16
2.3 Evolució de la relació 23
2.4 Impacte del programa en les persones implicades 39
2.5 Valoració del seguiment 50
2.6 Satisfacció general amb el programa 61
3. Conclusions i recomanacions 66
3.1 Principals conclusions 66
3.2 Recomanacions per a la pràctica 69
4. Referències bibliogràfiques 73
5. Annexes 76
Annex I. Qüestionari i entrevista pre i post 76
Annex II. Diari de mentoria (sense editar) 89
Annex III. Guió dels grups focals 90

1. Mètode

1.1 Metodologia

Per l'avaluació del programa, s'ha dut a terme un estudi amb un disseny de metodologia mixta, pre-post intervenció, que combina la recollida de dades quantitatives i qualitatives (Wood & Smith, 2018). El disseny de l'estudi original també comptava amb un grup de control de joves no participants al programa dels mateixos serveis residencials participants i de les mateixes característiques sociodemogràfiques (gènere, edat). Finalment, la composició del grup no ha permès fer l'anàlisi comparativa amb el grup de joves participants per diferències importants en el rang d'edat, proporcionalitat entre els diferents gèneres i per no comptar amb mostra de joves migrats no acompanyats pel grup control[1].

1.2 Participants

Com es pot observar a la Taula 1, un total de 36 persones han participat a l'avaluació del programa. S'ha inclòs a totes aquelles persones que han estat implicades en la prova-pilot, que incloïa vuit parelles de mentoria.

Els vuit **joves mentorats/des** tenien unes edats compreses entre els 17 i els 23 anys (mitjana = 18). Hi havia cinc noies i tres nois. Cinc residents en pisos per joves migrats sols sense referents al territori procedents d'Argèlia, Gàmbia i Marroc i tres en Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE). Tots estaven cursant algun estudi (4 formació professional, 4 cursos de català). La mitjana de temps al servei oscil·lava entre els dos mesos i l'any, en el cas dels/les joves sense referents, i de tres a tretze anys en el cas de les noies residents en CRAEs. Tres vivien a Manlleu, dos a Torelló, dos a Vic i una a Sobremunt, tots municipis d'Osona i el Lluçanès.). En total, van participar a la prova pilot del programa dos CRAEs i dos pisos d'emancipació de la comarca d'Osona.

Pel que fa als **mentors i mentores**, tres eren homes i cinc dones i la mitjana d'edat era de 46 anys, amb molta diferència entre l'edat de la persona més jove (32 anys) i la més gran (68 anys). Tots els mentors i mentores residien a la comarca d'Osona (quatre a Vic), exceptuant una persona que vivia al Ripollès. La majoria dels mentors/es no tenien fills i cinc eren solters. Pel que fa a la seva situació familiar, les dues mentores que tenien fills vivien sense parella.

Els i les **professionals referents dels joves** participants al programa eren majoritàriament dones, només un era home. La mitjana d'edat era de 46 anys amb un rang dels 34 al 63. La majoria eren educadors/es socials de formació (n = 5), dues eren treballadores socials i dues assumien funcions de direcció del servei residencial. Portaven una mitjana de 23 anys d'experiència al sector. En el cas d'un dels serveis, van participar a l'entrevista dues referents i en un altre dels serveis la persona referent va canviar del pre al post. Pel que fa a **l'equip tècnic coordinador del programa**, estava configurat per dues dones (28 i 44 anys) i un home (44 anys), membres de les entitats impulsores del programa. Dues eren educadores socials, tècnica de joventut i tècnica del servei especialitzat d'atenció a la infància i

[1] Es van realitzar les entrevistes i qüestionaris pre i post a 12 joves voluntaris a participar a la recerca. Totes eren noies excepte un noi, d'edats compreses entre els 13 i els 23 anys. Tots els membres del grup control residien en centres residencials d'acció educativa, ja que en la resta de serveis no va ser possible contactar amb cap dels i les joves per manca de perfils similars, perquè havien arribat feia poc temps al centre o perquè no tenien interès i/o disponibilitat a participar a la recerca.

l'adolescència i un treballador social, responsable dels programes preventius i de la taula d'infància, adolescència i famílies d'Osona i el Lluçanès. Aquest equip formava part també del grup impulsor del projecte i es va encarregar d'organitzar i dur a terme les activitats de seguiment i el monitoratge de les parelles de mentoria al llarg de la prova pilot del programa.

Taula 1. Característiques sociodemogràfiques de les persones participants a l'avaluació del programa

Rol	n	Mitjana d'edat (min.-max.)	Gènere		Residència	
			H	D	Vic	Altres
Joves mentorats/des	8	18,4 (17-23)	3	5	2	6
Mentors i mentores	8	46,1 (32 - 68)	3	5	4	4
Professionals dels serveis residencials	7	45,7 (34-63)	1	6	-	-
Equip coordinador del programa	3	-	1	2	-	-
Total	***36***		***8***	***28***	***8***	***18***

1.3 Procediment i instruments

La recollida de dades ha anat a càrrec de la investigadora responsable de l'estudi, en col·laboració amb les entitats impulsores. El treball de camp s'ha realitzat durant els mesos de novembre i juny del curs 2025/26 (Taula 2). La investigadora també ha participat a la formació inicial dels mentors/es i activitats conjuntes amb mentors i mentorats per tal de facilitar una relació de major confiança durant el desenvolupament de la recerca i la recollida de dades.

Els instruments utilitzats han sigut: (a) una **entrevista pre i post semi-dirigida** (joves, mentors/es i professionals) (Annex I); (b) un **qüestionari pre i post intervenció** (joves, mentors/es i professionals) amb preguntes tancades Likert-5 de valoració del programa, l'escala de solitud i l'escala de percepció de suport social (en el cas de les joves) (Annex I); (c) el **diari de mentoria** complementat pels mentor/es en què es fa un registre i valoració de cadascuna de les trobades amb el/la jove (Annex II); (d) tres **grups focals** amb els mentors/es durant la implementació del programa (conduïts per l'equip tècnic de coordinació del programa) i un grup focal al finalitzar la prova pilot amb la participació de l'equip coordinador del programa (Annex III). Al iniciar el programa hi havia prevista la realització de tres grups focals amb els/les joves que no es van poder realitzar per manca d'assistència en el primer i la conseqüent anul·lació dels altres dos.

Taula 2. Instruments, participants i cronograma del procés d'avaluació

Instrument	Participants	Cronograma 2025/26							
		N	D	G	F	M	A	M	J
Qüestionari pre (escala de solitud i escala de percepció de suport social)	Joves								
Entrevista pre	Mentors/es, professionals, joves								
Diari de mentoria	Mentors/es								
Grups focals	Mentors/es								
	Equip coordinador								

Qüestionari post (valoració del programa)	Mentors/es, professionals, joves	
Qüestionari post (escala de solitud i escala de percepció de suport social)	Joves	
Entrevista post	Mentors/es, professionals, joves	

L'escala de percepció del suport social per adolescents utilitzada en aquest estudi està basada en l'escala construïda i validada per Sarason et al. (1983) i en l'adaptació i validació posterior que en van fer Singstad et al. (2020) per ser usada amb joves en acolliment residencial. Aquesta versió adaptada ha estat simplificada i traduïda al català i al castellà per la investigadora responsable de l'estudi en motiu d'aquesta recerca (Annex I). L'**escala de solitud de De Jong Gierveld** en la seva versió reduïda (DJGLS) va ser validada per De Jong Gierveld & Van Tilburg (2006). L'escala original va ser construïda i validada per De Jong Gierveld & Kamphuis l'any 1985. La versió en llengua castellana va ser validada el 2022 per Chemisquy, Arévalo, i Sadaniowski. Per aquesta recerca, la investigadora responsable l'ha traduït al català (Annex I).

Els qüestionaris pre i post s'han administrat en paper durant la realització de les entrevistes, en un espai habilitat a la seu del Consell Comarcal d'Osona o a la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya, amb total privacitat. Les entrevistes han estat enregistrats amb àudio (*PlaudNote*), per poder-les transcriure literalment i fer-ne l'anàlisi corresponent. Els grups focals no han estat enregistrats, sinó que s'ha fet un resum de la sessió per part d'una de les conductores del grup que exercia també la funció de relatora. El diari de mentoria s'ha recollit al final de la prova-pilot, en format paper, per part de la investigadora responsable de l'estudi. L'idioma de la recerca ha estat el català, si bé s'ha elaborat una versió en castellà de l'entrevista i qüestionari pre i post a les persones joves per facilitar-ne la comprensió. Així mateix, al llarg del transcurs de les entrevistes, per tal de superar la barrera idiomàtica amb dos dels joves participants, s'ha fet ús del traductor simultani gratuït de *Google* al francès i a l'àrab.

1.4 Anàlisi de les dades

Per a l'anàlisi de les dades, s'ha procedit a la digitalització i anonimització manual de totes les transcripcions, respostes als qüestionaris en paper, notes preses per la investigadora durant el transcurs de les entrevistes i resums dels grups focals. Seguidament, se n'ha fet el buidat i una categorització temàtica inductiva, sense partir d'unes categories temàtiques preestablertes (Braun & Clarke, 2021). Pel que fa als qüestionaris post de valoració del programa, les escales Likert de 5 punts s'han tractat com a mitjanes. L'anàlisi de resultats de l'escala de percepció del suport social i de percepció de la soledat es presenten també en forma de mitjanes globals i per ítems (Singstad et al., 2020). En aquest darrer cas, s'ha inclòs també un anàlisi compartiu en funció del perfil de jove (migrat sol o resident en CRAE).

1.5 Aspectes ètics

L'avaluació del programa ha rebut el dictamen favorable del Comitè d'Ètica de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (405/2025). Totes les dades han rebut un tractament confidencial en base a la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals i el Reglament general (UE) 2016/679, de 27 d'abril de 2016, de protecció de dades i la normativa complementària.

La investigadora responsable de l'estudi d'avaluació ha utilitzat les dades amb l'única i exclusiva finalitat de realitzar l'avaluació del programa i a no les ha comunicat ni cedit a altres persones, ni tan sols per a la seva conservació. Així mateix, també ha establert les mesures necessàries d'índole tècnica i organitzativa per garantir la seguretat de les dades personals i evitar la seva alteració, pèrdua, tractament o accés no autoritzat. Així mateix, s'han seguit les directrius i protocols ètics establerts en el Codi de Bones Pràctiques en la Recerca (UVic-UCC), el Codi Europeu de Conducta per a la Integritat en la Recerca i les que marca la Declaració de Hèlsinki.

La participació a l'estudi ha estat totalment voluntària i els/les participants no han rebut cap tipus de compensació per formar-ne part; no participar-hi no implicava renunciar al programa de mentoria. Prèviament a la recollida de dades, s'ha informat a tots/els participants a la recerca (joves, mentors/es, professionals i membres del grup de treball) dels objectius i característiques de l'estudi, així com del procés d'anonimització i confidencialitat de dades. Així mateix, s'ha deixat espai perquè els/les participants poguessin fer preguntes i decidir si volien participar o no en la recerca. En cas de voler-hi participar, se'ls va demanar signar el document de consentiment informat. El present informe es publicarà en accés obert al repositori institucional de la UVic-UCC per tal que les persones participants puguin accedir als resultats.

Durant les entrevistes, els/les participants han pogut respondre o no respondre les preguntes i s'ha respectat el ritme, horaris i benestar dels/les participants, procurant no suposar una sobrecàrrega (especialment pels voluntaris i professionals dels serveis) ni una intrusió personal (especialment pels nois/es). D'acord amb els protocols de protecció a infants, adolescents i joves, en el cas que durant la recollida de dades la investigadora fos coneixedora d'una informació que comportés perill per a algun dels/les joves participants o altres persones del seu entorn, hauria posat aquesta informació a disposició dels serveis residencials on viu, informant prèviament al noi/a d'aquest procediment, si bé no s'ha produït aquesta situació. Així mateix, en cas de produir-se alguna situació de malestar per part dels/les participants o alguna reacció no esperada, la persona responsable de dur a terme l'entrevista (IP de l'estudi d'avaluació), comptava amb el suport dels/les professionals dels serveis residencials o de l'àrea d'atenció a la infància i famílies del Consell Comarcal; tampoc s'ha donat aquesta situació en aquest estudi.

2. Resultats

Seguidament, es presenten els resultats de l'avaluació de la prova pilot del programa de mentoria "de tu a tu" (desembre 2025 -juny 2026). Aquests estan organitzats per blocs temàtics i mostren el resultat de l'anàlisi de dades realitzat, quantitatiu i qualitatiu. Així, s'hi troben gràfics, taules de freqüència, taules de categorització temàtica i de síntesi i quadres de text on es recullen cites textuals dels participants en l'estudi (de color blau). També s'han integrat les propostes de millora formulades pels diferents agents al llarg del procés d'avaluació (quadres de text de color taronja).

2.1 Motivacions, expectatives i perfil dels i les participants

Motivacions dels i les joves

Pel que fa a les motivacions que han mogut als i les joves a implicar-se al programa, aquestes han estat diverses i inclouen: acompanyament emocional, ampliar la xarxa social, coneixement de l'idioma (català), coneixement de l'entorn sociocultural i orientació i consell en temes diversos (com ara feina o estudis) (Taula 3). En general, s'observa una diferència segons el perfil: els joves majors d'edat i que han passat per un procés migratori sols conceben la relació de manera més instrumental (ajuda en l'aprenentatge de la llengua, consells sobre feina i estudis, etc.), mentre que els adolescents residents en Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAEs) enfoquen les motivacions vers l'acompanyament emocional. Això no obstant, els i les joves en molts casos assenyalen més d'un objectiu o motivació (Taula 3).

Taula 3. Motivacions dels i les joves participants al programa

Servei	Comentaris	AE	AX	CI	CE	OiC
CRAE	Li sembla divertit i útil: vol un espai de suport per parlar de temes que li fan vergonya o que no pot compartir amb altres persones.					
CRAE	Per curiositat i per tenir un suport addicional al del CRAE, algú a qui recórrer si necessita ajuda, ja sigui per parlar o per gestionar alguna qüestió pràctica.					(no concreta)
CRAE	Creu que l'ajudarà amb el seu futur. Expressa una gran preocupació per la incertesa sobre què farà un cop faci 18 anys. Considera que tenir una persona mentora al seu costat li pot aportar tranquil·litat i orientació, oferint idees i una perspectiva externa basada en el coneixement mutu.					(no concreta)
Pis	Per conèixer gent nova, ja que se sent sol i troba a faltar tenir més gent al seu voltant. Espera que el mentor/a l'ajudi a conèixer la					(estudis i feina)

MINISTERIO DE CIENCIA, INNOVACIÓN Y UNIVERSIDADES
Cofinanciado por la Unión Europea
AGENCIA ESTATAL DE INVESTIGACIÓN

	ciutat, socialitzar-se i li ofereixi orientació sobre estudis i feina.	
Pis	Aprendre català, a parlar i a llegir.	
Pis	Practicar i millorar el català parlat.	
Pis	Practicar i parlar català.	
Pis	Aprendre català, conèixer la ciutat i la seva història, tenir alguna persona que el pugui ajudar amb la documentació	(documentació)

Nota. Comentaris elaborats a partir de les transcripcions de les entrevistes als/les joves realitzades abans de la prova pilot. AE = acompanyament emocional; AX = ampliar la xarxa social, CI = coneixement de l'idioma (català); CE = coneixement de l'entorn sociocultural; OiC = orientació i consell en temes diversos.

Motivacions dels mentors i mentores

Els mentors i mentores mostren una mirada àmplia del sentit de la relació, en què predomina la voluntat d'ajudar i esdevenir un referent pels joves, reforçant així la seva xarxa social. Plantegen l'acompanyament no només en un àmbit específic, sinó, en general, pel moment i circumstàncies vitals que viuen els joves. Tots els mentors/es mostren sensibilitat social vers el col·lectiu (jove) i/o bé vers les seves circumstàncies (vulnerabilitat, procés migratori, salut mental). Si bé s'observen dues mirades diferenciades en aquest sentit: mentors que parlen de "solidaritat" (en un pla més general) i d'altres que parlen d'"empatia" (en un pla més individual). Entre els objectius dels mentors i mentores s'inclouen l'enriquiment personal i l'aprenentatge, entenent que es tracta d'una relació amb impacte positiu per ambdues parts, també vers ells mateixos. Finalment, hi ha qui identifica l'experiència com un "regal" o un "privilegi" i d'altres com un "repte" i una "responsabilitat" davant el qual senten respecte i certa inseguretat. També hi ha qui assenyala que l'experiència els pot plantejar certes contradiccions personals (Quadre de text, en endavant QT, QT 1).

QT 1 - Motivacions i expectatives dels mentors i mentores
[Espero] *Ser un referent, un espai per tenir per sempre, donar un punt de referència, saber que hi soc, sense dubtes.* (Mentora)
Em mou la solidaritat humana. És molt important per una persona que no tingui referents o que hagi vingut de fora, sent jove, és molt necessari i jo ho puc fer. Estem en una societat multicultural i globalitzada, ens hem d'entendre. Per mi, per ell i per la societat en general i pel país, ens hem d'integrar tots. (Mentor)
Sempre m'ha agradat fer coses socials, ajudar, col·laborar amb ONG... La meva motivació principal és acompanyar adolescents, un col·lectiu que considero estigmatitzat, i fer una contribució positiva a la societat des de la proximitat. (Mentora)
[Em motiva] *El tema de donar. Jo he rebut molt aquí. La meva manera de venir aquí* [procés migratori] *és molt diferent dels nois que venen d'Àfrica; jo he tingut una xarxa que m'ha acollit. Aquests nois no la tenen i l'han de construir i m'agradaria ajudar-los a construir-la.* (Mentora)
Espero ajudar a algú i cert enriquiment personal, també. (Mentor)
El privilegi de formar part de la vida d'una persona que ara em necessita. Per mi és un regal. (Mentora).
Això em genera certes pors, que et confiïn aspectes que no saps com gestionar-ho. Em provoca respecte. És una gran responsabilitat. (Mentora)
Jo sempre estic, com en dicotomies [···] Els estem intentant ajudar a entrar en un sistema que alhora nosaltres ens queixem i en volem sortir [···] (Mentor)

Motivacions dels i les professionals dels serveis residencials

Pel que fa als professionals, s'observa que les expectatives vers el programa són àmplies i inclouen aspectes de caràcter socioemocional i instrumental, coincidint amb les motivacions i objectius que es plantegen els propis joves (Taula 3). A més, la perspectiva dels/les professionals reforça la potencialitat del programa com a element integrador i normalitzador que pot canviar la percepció negativa que puguin tenir els joves migrats de la societat d'acollida. Com s'observa en la figura següent, els objectius de caire social, d'integració i inclusió són assenyalats pels professionals dels pisos d'emancipació (en verd), mentre que els de caire socioemocional són posats en relleu pels professionals dels CRAEs (en blau), d'acord amb el perfil de jove de cadascun d'aquests recursos (Figura 1). Així mateix, els professionals d'ambdós serveis residencials coincideixen en assenyalar com a objectius: ampliar la xarxa social del jove externa a la institució, proporcionar una relació de suport estable i de confiança per a la transició a la vida adulta i ampliar les oportunitats i activitats de lleure del noi/a.

Figura 1. Objectius que es plantegen els i les professionals vers els joves en relació al programa

- Disposar d'una nova persona de confiança amb qui compartir experiències.
- Comptar amb un referent extern adult positiu (alternatiu als models parentals que ha conegut).
- Ampliar la xarxa social del/la jove (externa a la institució).
- Proporcionar una relació duradora i de confiança, que pugui donar suport en l'etapa de transició a la vida adulta.
- Ampliar les oportunitats i activitats de lleure del noi/a.
- Ampliar el coneixement que tenen de l'entorn i la societat d'acollida (llengua, cultura, organització i funcionament dels serveis,...), més enllà del sistema de protecció.
- Propiciar que els/les joves se sentin més segurs i protegits en el territori i tinguin algú a qui recórrer per demanar suport en moments puntuals.
- Aconseguir que canviïn la seva percepció d'una societat hostil o racista, percebuda a través d'experiències negatives prèvies (com discriminació laboral). Es busca que vegin que hi ha gent disposada a ajudar-los desinteressadament.
- Esdevenir un "pont d'integració social" que els aporti normalització i els permeti moure's en espais públics sense ser qüestionats.

Per part de l'equip de coordinació, es considera que al llarg de la realització del programa hi va haver una evolució de les expectatives dels diferents serveis, que a l'inici percebien el mentor/a com una extensió de la pròpia intervenció educativa, per acabar entenent que es tractava d'una relació externa, diferent, que aporta elements diferents al/la jove (QT 2).

QT 2 - Evolució de les expectatives dels serveis vers la mentoria

Jo crec que inicialment ells buscaven com una extensió de la intervenció socioeducativa. M'explico, és a dir, allò que jo no puc aportar-li, nosaltres no podem fer... Quins són els límits de la nostra intervenció i aquesta persona ens permet fer un pas més. Jo tinc la sensació que a mesura que ha anat passant el projecte, han estat capaços de veure que no és un annex a la intervenció, sinó que és una cosa diferent. (Equip de coordinació)

Perfil dels participants (joves i mentors/es)

En consonància amb la diversitat d'objectius plantejats pels professionals dels serveis, cal tenir en compte que el perfil de joves d'ambdues tipologies es diferencia pel fet que en el cas dels pisos d'emancipació, els nois i noies participants al programa eren joves migrats sols, mentre que les joves participants residents en CRAE eren de nacionalitat espanyola, amb referents familiars més o menys propers. En comú, tots els i les joves participants en el programa són nois i noies que es troben en una situació d'impàs i incertesa ja que es troben immersos en el procés d'emancipació (ja sigui al CRAE, perquè estan a punt de complir 18 anys, o als pisos que són un recurs temporal limitat). En ambdós casos, els joves es troben en un moment vital en què han d'assumir noves responsabilitats sense comptar amb un suport familiar sòlid, fet que els situa en una situació d'especial vulnerabilitat. Així, tots dos perfils comparteixen certes característiques si bé, com es va recollint al llarg d'aquesta avaluació, tenen elements diferencials que fan que el tipus i evolució de la relació sigui una mica diferent, element en el qual s'aprofundirà en posteriors seccions del document.

Pel que fa als mentors i mentores participants en aquesta edició del programa, tenien situacions familiars i edats diverses (veure secció 1.2). S'ha comptat amb la participació d'homes i dones, amb diferents orientacions sexuals. També hi ha hagut una gran diversitat en l'àmbit laboral: empresarial, administració i serveis, sanitari, artístic (docència), social, banca i materials de construcció (alumini). Cap dels mentors estava treballant amb població jove en el moment de realització del programa si bé en un cas, una de les mentores havia tingut experiència prèvia com a educadora social en l'àmbit de la protecció a la infància. Com s'observa en el Gràfic 1, la majoria no comptaven amb experiència prèvia en programes estructurats de mentoria (si bé tres d'ells havien realitzat "mentories informals"). La majoria havia tingut contacte amb el sistema de protecció a la infància i l'adolescència, encara que aquest fos superficial i indirecte: a través d'algun conegut, de l'àmbit laboral o del voluntariat (Gràfic 2).

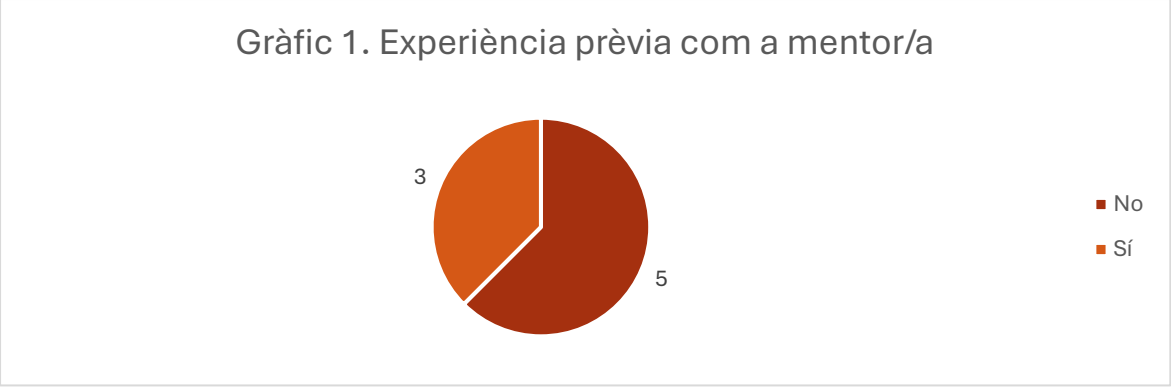

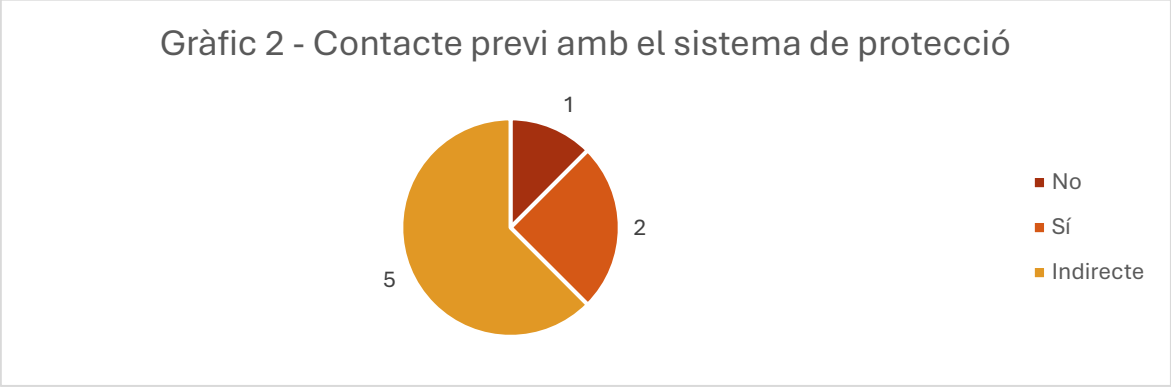

Aquesta riquesa en els perfils dels mentors ha estat molt ben valorada per l'equip de coordinació i els professionals dels diferents serveis i ha contribuït a l'enriquiment del programa (per exemple, amb diferents propostes per a la realització d'activitats conjuntes). Dos dels professionals han coincidit en valorar especialment el fet que hi hagués mentors/es joves, contribuint a trencar el seu escepticisme inicial sobre la voluntarietat i altruisme social entre la gent jove (QT 3).

QT 3 - Valoració del perfil de mentors/es
Que el món no està tan malament. Perquè realment, ostres. El tema voluntariat, no? La gent cada cop té menys disposició, a fer coses d'aquestes. Tothom mira per ell i les seves estones lliures són personals. A mi em va sorprendre [el perfil dels mentors/es]. *Em va sorprendre molt. Perquè jo no m'ho esperava, això. O sigui, clar, jo pensava que serien... Sí, penses en jubilats, no sé, penses en voluntaris jubilats, penses en gent gran, i em va sorprendre molt gratament que hi hagués... Perquè hi ha molts joves! [···]* (Professional)

2.2 Les trobades de mentoria

Freqüència i regularitat

Al diari de mentoria complimentat per tots els mentors/es participants a l'estudi (n = 8) s'han recollit un total de 138 registres, dels quals 117 corresponen a trobades presencials, incloent-hi les activitats conjuntes, i 21 a trucades i *Whatsapps* (no s'inclouen en l'anàlisi que es presenta a partir d'ara). La mitjana de trobades presencials entre mentor i mentorat/da registrades és de 14,6. La mitjana de durada d'aquestes trobades és d'una hora i 40 minuts[2].

Com s'observa a la Taula 4, la freqüència en les trobades ha tingut oscil·lacions al llarg dels 6 mesos de durada de la prova pilot, essent més intensa a l'inici del programa. Una de les parelles (M8) va abandonar el programa a partir de la setmana 12 i una altra (M2) a partir de la 11, si bé es va reprendre la relació les dues darreres setmanes. La parella M5 mostra una pauta de desvinculació del programa a partir de la setmana 22, si bé va participar en el tancament conjunt de la darrera setmana (trobada de cloenda). La resta de parelles van seguir una pauta regular en les trobades (setmanal o quinzenal), sense passar més de 2 setmanes sense veure's. Aquestes parelles van acumular un total d'entre 17 i 20 trobades al llarg dels 6 mesos.

Taula 4. Relació del número de trobades per parella de mentoria al llarg de la prova pilot del programa

Setmana	Parella de mentoria							
	M1	M2	M3	M5	M6	M7	M8	Total
1	1	1	1	1	1	1	1	7*
2		1	1	1		1	1	5
3	1	1	1	1	1	1	1	7
4		1	1	1				3
5	1		1		1			3
6		1		1		1		3
7	1		1	1	1	1	1	6
8	1			1	1			3
9	1				1	1		3
10	1	1	1	1	1			5
11	1		1		2	1	1	6
12	1		1	1		1		4
13					1	1		2
14	1		1	1	2	1		6*

[2] No s'inclou l'esquiada (Molina), de tot el dia, per evitar alteracions en el càlcul.

15				**1**				**1**
16	**1**					**1**		**2**
17			**1**	**1**	**1**			**3**
18	**1**		**1**					**2**
19			**1**		**1**	**1**		**3**
20			**1**	**1**	**1**	**1**		**4**
21	**1**		**2**	**1**	**1**	**1**		**6***
22			**1**			**1**		**2**
23	**1**		**1**		**1**	**1**		**4**
24	**1**		**1**					**2**
25					**1**	**1**		**2**
26	**1**	**1**			**1**			**3**
27	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**		**6***
Total	**17**	**8**	**20**	**15**	**20**	**18**	**5**	**103**

Nota. La parella M4 no s'inclou perquè no va enregistrar les trobades al diari de mentoria. *Activitats conjuntes: sessió de presentació de les parelles de mentoria (set 1), esquiada a la Molina (set 14), creació de la *Totte bag* i relaxació (set 21), sessió de cloenda (set 27).

Horari, dia de la setmana i espai

Les trobades de mentoria s'han realitzat majoritàriament a la tarda (76%) en dies laborables (82%) (Gràfics 3 i 4). Tanmateix, s'observa flexibilitat en la gestió del temps i calendari de les trobades, incloent-hi activitats en totes les franges horàries (matí, migdia, nit...), així com els caps de setmana. Cal dir que en aquest darrer cas, la majoria es concentren en una de les parelles de mentoria del programa i l'esquiada a la Molina.

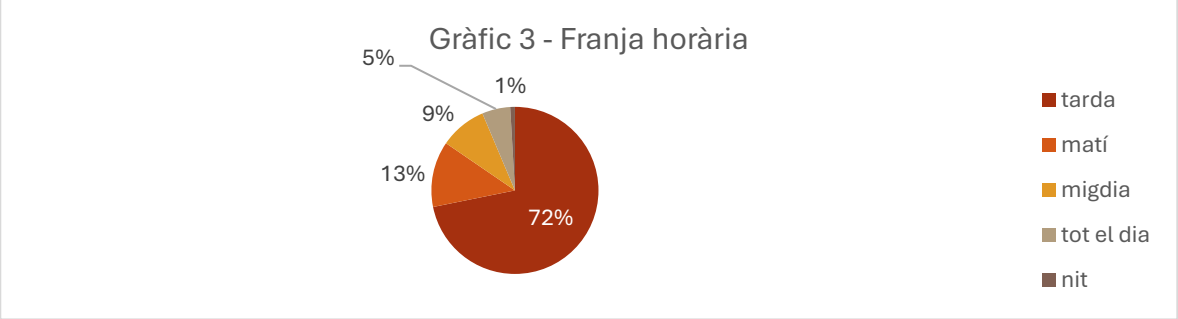

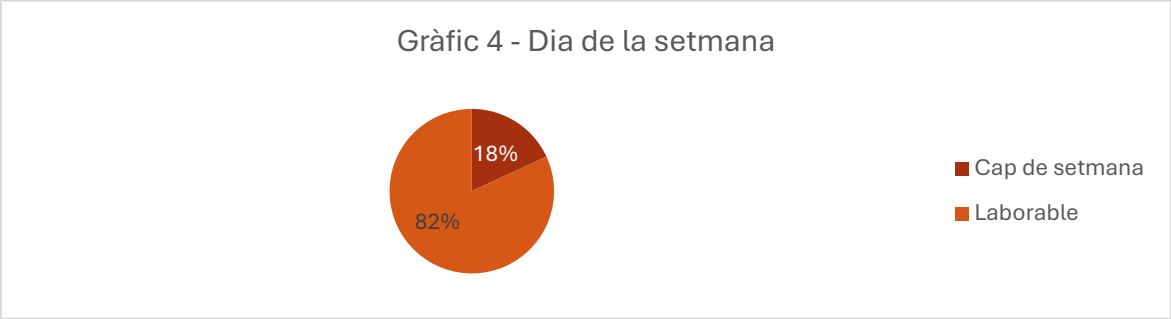

Mentor i mentorat s'han trobat majoritàriament a la ciutat de Vic (65%) i principalment en l'entorn urbà, en carrers i places (42%). El 18% de les trobades s'han produït al municipi on resideix el/la jove, mostrant la voluntat dels mentors i mentores d'aproximar-se a la seva realitat i facilitar les trobades evitant el desplaçament del jove. Els equipaments públics també tenen una presència significativa en l'emplaçament de les trobades. Principalment les biblioteques, centres cívics i espais com el Punt Jove[3]. Un 13% de les trobades s'han realitzat en un entorn natural, incloent-hi parcs i zones verdes urbanes i periurbanes. Finalment, un 4% de les trobades s'han realitzat en equipaments esportius, públics o privats (Gràfic 5).

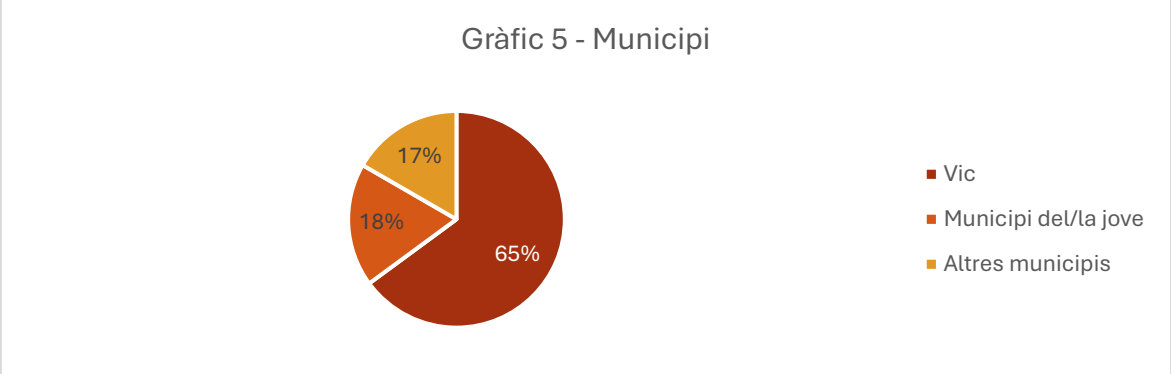

[3] L'Ajuntament apareix com un emplaçament recorrent ja que s'hi va realitzar la cloenda del programa i totes parelles l'inclouen un cop al registre.

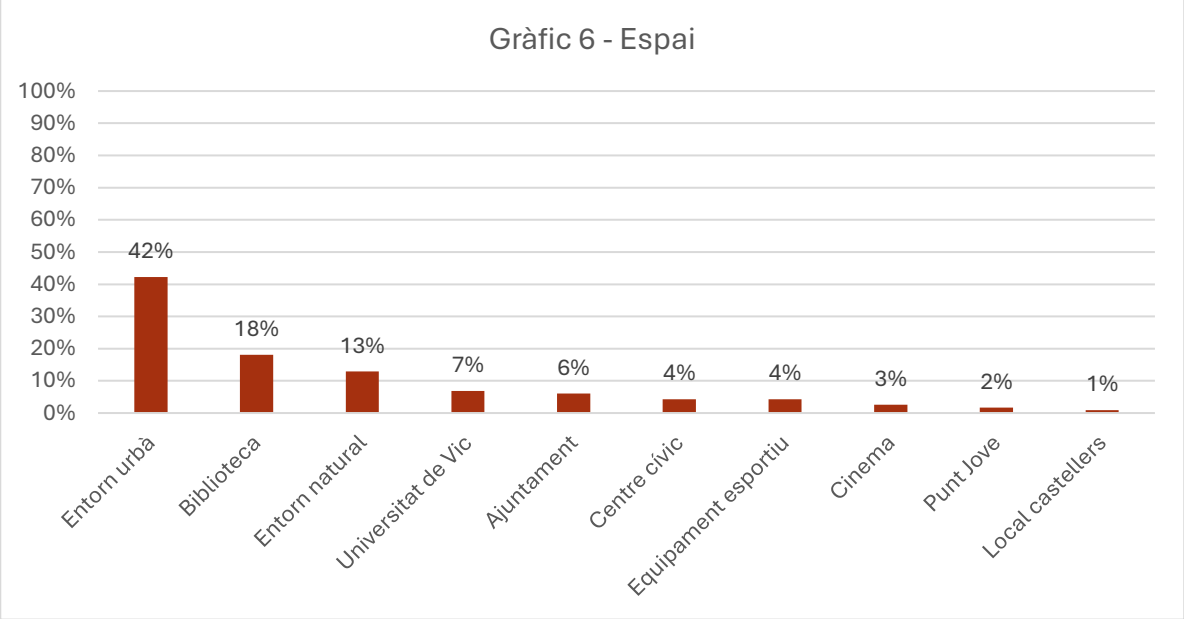

Nota. Es comptabilitza el lloc on s'ha realitzat la major part de la trobada (un únic lloc per trobada encara que es produís en diferents indrets).

Activitats

L'activitat principal de les trobades varia en funció de la parella de mentoria i/o la setmana del programa i inclou majoritàriament activitats lúdiques com conversar, fer manualitats o dibuixar, practicar algun esport (inclou l'esquiada), visites culturals (com exposicions, galeries d'art, museus...), visitar un equipament o servei, passejades o excursions, entreteniments diversos (com ara escoltar música, veure vídeos o assistir a festes populars), fer un cafè o refresc, mirar botigues, acompanyar al/la jove a fer compres o encàrrecs, anar al cinema (activitat subvencionada per l'Àrea d'Infància, Adolescència i Famílies d'Osona Acció Social), entre d'altres (Gràfic 7). El 5% de trobades registrades han inclòs trobades amb persones de la xarxa del mentor i/o del jove. També es poden observar activitats de caire més formal o instrumental com preparar i enviar un currículum o una carta de presentació o fer pràctiques lingüístiques dirigides (activitats de vocabulari, gramàtica...), si bé aquestes només representen un 5% del total de trobades registrades.

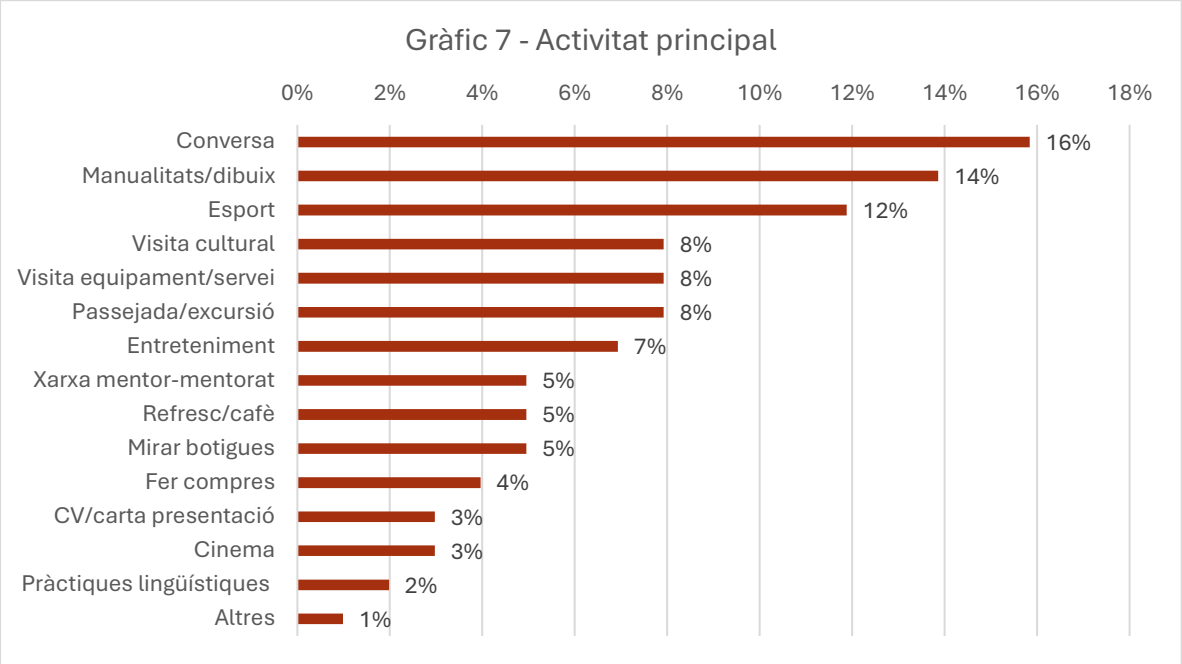

Nota. No s'han inclòs les trobades de presentació de les parelles i de cloenda. **conversa* inclou només les trobades en què no s'indica cap altra activitat que no sigui conversar. No vol dir que les altres no incloguin també converses. ***pràctiques lingüístiques* inclou activitats formals/dirigides de pràctica de la llengua; diferents a una conversa informal.

Finalment, cal considerar la normativa del programa referent al plantejament de les activitats: fer ús dels espais públics com a lloc de trobada, trobades 1 a 1 i no establir relacions econòmiques. Aquestes limitacions s'han viscut com una restricció per part d'alguns mentors i mentores, que assenyalen que poden contribuir a desnaturalitzar i enrigidir la relació, així com limitar el tipus d'activitat que es podia fer (per exemple, a l'hora de visitar espais naturals o fer excursions). El fet d'iniciar el programa a l'hivern també és destacat per alguns mentors com una dificultat afegida a l'hora de plantejar activitats amb aquestes limitacions. En aquesta mateixa línia, un/a jove assenyala les limitacions com un aspecte negatiu del programa (QT 4).

QT 4 - Valoració de la normativa del programa a l'hora de plantejar activitats
El que es tracta és de trobar-te amb l'altra persona i bé, viure una experiència a nivell de parlar, a nivell d'anar a passeig, a nivell de veure coses noves de fer, escoltar-se o no... va sortint per si sol. Llavors, clar, si ho vols institucionalitzar gaire, clar... jo per exemple un dia ja li vaig comentar [a un coordinador/a del programa] *[···] home, la veritat és que ens ho poseu una mica difícil, i més, ara aquest temps és diferent, però quan vam començar, que era en ple hivern [···] No podem anar ni a fer un cafè, que no puguem agafar el cotxe per desplaçar-nos, que no puguem [···] Aquests límits que et deia, que els entenc, ja, els entenc perfectament [···] Que llavors em vaig sentir una mica, això que et deia [···] una mica encorsetat en aquest sentit [···] Que també depèn dels casos, clar. Si, per exemple, hi ha un nano que notes que vas a fer el cafè i que se n'aprofita d'allò... S'han de posar uns límits, perquè... Penso que això és important per ells i per nosaltres també. Però si hi ha una relació normal, això és de gran importància per mi [···] vull dir, està bé també que flueixi una mica, que hi hagi certa flexibilitat [···] Vull dir que penso això, que entenc que hi hagi uns límits, però han de ser una mica elàstics. Depenent de com funcioni* [la relació] [···]. (Mentor) *M'agradaria portar-la a casa, de dir-li, va, anem a berenar, saps? Com que aquestes coses no es podien fer amb el projecte... És com, t'ensenyo casa meva, o t'ensenyo el meu gat. Jo què sé, coses que va de... De vincular, eh? Sí, perquè trobo que això sí que és una cosa que ha faltat.* (Mentora) *Bueno, entenc que són els límits dels diners... Intentar fer altres coses. Però a vegades va bé, no? A vegades és necessari gastar alguns diners per prendre alguna cosa, fer un gelat, anar a veure una pel·lícula sense que ens la donin gratis... O no sé, altres plans*. (Mentorada)

Nota. I = investigadora

En aquesta línia, l'equip coordinador del programa assenyala que en general els mentors/es van seguir les consignes i van saber gestionar les limitacions, si bé planteja una sèrie de propostes de millora per següents edicions del programa (QT 5).

QT 5 - Propostes de millora de l'equip coordinador del projecte en relació a les activitats i
• Proporcionar als mentors i mentores una targeta precarregada per a petites despeses. • Avançar l'inici del projecte per evitar els mesos d'hivern. • Abordar les limitacions del transport públic que dificulten els desplaçaments dels/les joves.

Activitats conjuntes

Pel que fa a les activitats conjuntes amb totes les parelles de mentoria participants, se'n van fer quatre: la sessió de presentació de les parelles de mentoria (a la setmana 1 del programa), l'esquiada a la Molina (set. 14), el taller de creació de la *Totte bag* i relaxació (set. 21) i la sessió de cloenda (set. 27). L'assistència a aquestes activitats va ser elevada en tots els casos i s'hi van convidar a tots els joves, malgrat la relació de mentoria hagués acabat (Taula 5).

Taula 5. Activitats conjuntes de les parelles de mentoria

	Dia i hora	**Lloc**	**Assistència**	**Comentaris**
Sessió de presentació	4 de desembre, de 17:30 a 19:30h.	Aula del campus Miramarges de la UVic – UCC (Vic)	8 parelles	Un mentor es comunica amb el mentorat de manera virtual
Esquiada	7 de març de 2026, de 7 a 17h.	Pistes d'equí (Molina)	6 parelles + un jove sense mentor	
Taller de *totte bag* i relaxació	25 d'abril, de 16 a 19h	Centre Cívic Joan Triadú (Vic)	5 parelles + un jove sense mentor	Un mentor hi va sol, el jove no hi pot assistir per motius laborals
Sessió de cloenda	2 de juny de 2026, de 17:30 a 19:30h.	Ajuntament (Masies de Voltregà)	7 parelles	La parella que hi falta havia abandonat el programa

Les trobades lúdiques (equiada i *totte bag*) van sorgir de manera espontània, a partir de recursos personals dels mentors i mentores voluntaris i van ser molt ben valorades. Fins i tot alguns mentors i joves pensen que se'n podrien fer més. L'equip coordinador del programa es planteja incorporar-les de forma estructurada a la segona edició. També les sessions de presentació i cloenda van ser molt ben valorades tant per mentors com mentorats, professionals i equip de coordinació. Així mateix, dues parelles van realitzar una activitat conjunta, auto-organitzada que també es va valorar molt positivament (QT 6). En clau de propostes de futur, un mentor/a planteja la possibilitat que els ajuntaments ofereixin recursos municipals gratuïts als joves (entrades a espais culturals, accés a instal·lacions esportives, etc.). Per altra banda, un/a jove considera que algunes trobades desenvolupades al llarg de la prova pilot eren lluny del centre o exigien desplaçaments en cotxe, dificultant l'assistència. Recomana apropar els llocs de reunió per facilitar la participació. També cal fer esment que a un/a jove va assistir a l'esquiada (segons el servei residencial, una mica pressionada per l'entorn) però sense gaudir-ne, ja que l'activitat no li agradava, i això va fer que una de les persones de l'equip coordinador es quedés amb ell/a acompanyant-la sense fer l'activitat.

QT 6 - Valoració de les trobades conjuntes
Estic molt contenta de l'activitat que vam fer [sessió de presentació], *vam riure, vam ser naturals, vam compartir i ens vam sentir acompanyats en aquesta aventura*. (Diari de mentoria)
Bueno, penso que t'ho he dit, eh? Els mentors i mentorats tots junts, també ha estat molt guai [···] Perquè poden, entre ells... fan com un altre nucli, saps? Els veus més distesos... I poden fer una xarxa. Ho dic per [el meu mentorat/da], *que no tenia xarxa. Clar, per exemple, pots conèixer... O els que són nouvinguts que no coneixen a ningú... Doncs, si el grup és més gran poden crear unes sinergies o uns vincles que també poden ser positius*. (Mentora)
Si fas activitats conjuntes que et porten una dinàmica positiva [···] [I: Vols dir fer-les conjuntament amb els altres mentors i joves?] *De les dues maneres. És a dir, si ho fas sol però fas una activitat és molt millor que asseure't cara a cara, amb cafè o sense el cafè, no? És com més avorrit, no? I llavors quan ens hem agrupat, evidentment, encara millor. No només per mi, sinó per ell* [mentorat]. *Perquè també es relaciona amb altra gent que té situacions similars, si més no parlem*. (Mentor)
No, hi havia vegades que anàvem amb cotxe, però hi havia vegades que... Poder aquí [al centre] *no els hi anava molt bé. Al final ens acabaven acompanyant, però tampoc els hi anava molt bé*. (Mentorada)

Nota. I = investigadora

2.3 Evolució de la relació

La constitució de les parelles de mentoria

L'encaix entre mentor i mentorat va ser molt ben valorat tant per les professionals dels diferents serveis com pels propis mentors i els joves. S'assenyala com un element fonamental per constituir parelles de mentoria sòlides. Es detecta que l'edat d'ambdós, mentor i mentorat, pot ser un factor rellevant a tenir en compte en futures ocasions per garantir un bon encaix, aspecte que en la prova pilot no s'havia contemplat. En canvi, el gènere si que es va tenir en compte a l'hora de fer l'aparellament. Per exemple, en el cas d'un noi/a amb mancança de referents masculins adults, i que els aprecia especialment, es va propiciar que el mentor fos noi (CAS A, veure QT 7). En un altre cas, el gènere del mentor (noia) va determinar el tipus de relació establerta: el noi/a percebia la mentora com una figura maternal, substitutòria de la "mare", amb qui habitualment sentia una major complicitat que amb els referents masculins (CAS B, veure QT 7). Finalment, un participant (mentor/a), va proposar la possibilitat de plantejar una dinàmica que permeti reajustar les parelles després d'haver tingut un primer contacte per detectar possibles incompatibilitats o manca de complicitat a l'hora de formar les parelles de mentoria definitives (QT 7).

QT 7 - Valoracions sobre la constitució de les parelles de mentoria
Jo, aquest primer cop, he trobat que han fet match molt bé. No sé amb altres joves, eh [···] Però el que estic veient de [els/les mentorades del meu servei]*, jo penso que el match que van fer, o sigui... Molt estudiat, molt ben organitzat, sincerament, molt bé, molt bé.* (Professional)
[I: Què diries que ha fet que la mentoria funcionés tan bé?] *Sí, bé, la seva predisposició, és que per mi és com una mica les dues, perquè també el seu perfil que li ha encaixat perfecte [···] ha fet que* [el/la jove] *s'obrís molt, i això segurament ha fet que també anés bé per part* [del mentor/a]. (Professional)
Tenir en compte també les edats d'una part i de l'altra. Perquè sí que pensem que en els processos de mentoria... Això li ha dificultat molt al mentor apropar-se. No tant perquè [el mentor/a] *no s'hi hagi posat bé, sinó per la mirada del mentorat. [···] A l'hora de parlar amb els joves, quan vam fer les entrevistes, els vam parlar si es sentien més còmodes amb un home o una dona. En cap moment vam parlar del tema de l'edat i creiem que és un tema... Amb els joves. És un tema molt important [···] Amb algun dels mentors també... Va ser al contrari, és a dir, que després ho va tirar endavant, però* [el mentor/at] *sí que deia, "ostres, jo m'esperava algú com més gran, després m'he trobat amb un adolescent, que ja m'he ressituat, però és cert que jo em vaig haver de reajustar". No és la imatge que s'havia fet. Per tant, explicar-ho més bé, tot això.* (Equip de coordinació)
CAS A: *Jo crec que sí que el fet que hagi sigut un referent masculí. Sí que ha ajudat.* [I: Per què?] *Té a veure, jo crec, amb el seu context familiar i que al final ja li passa aquí* [al servei residencial]*, i ja se li veu. Amb les noies sí que és veritat que també s'obre i quan tens un vincle el tens i el tens molt fort, com pot ser el meu amb ella. Però és veritat que tu ja li veus com al principi, sobretot quan va entrar, sempre buscava més aquella figura masculina. Un referent que no té, i si a sobre, ha vingut un referent positiu, com és* [el mentor]*, doncs ha sigut clau per mi.* (Professional)
CAS B: és "marisme" [···] [el mentorat/da] *no té pare ni mare. I jo crec que ell ha agafat un àncora aquí. També li passa molt amb la meva companya* [educadora del servei residencial]*. Té aquesta figura com femenina que li manca, saps? I s'ancora molt aquí. I té una relació molt diferent amb mi que amb la meva companya de feina. I jo diria que és molt per això, per una mancança que té d'una figura femenina, que l'acompanyi, que li ha donat el poder plorar, que davant meu no ho farà.* (Professional)
No ho sé, no sé com s'hauria de fer que la tria fos més... que no fos tant... I tu aquest, i si no hi ha [complicitat]*... Ja, d'acord. Sinó que poder fer com unes sessions grupals i tal, i que llavors la gent acabés com votant. En trio 3 o 4... Perquè hi ha gent que ja no té feeling d'entrada. Bueno, no sé. Saps? conèixer-nos com una mica més, perquè si no és com molt imposat i...* (Mentora)

Nota. I = investigadora

En quant a la sessió de presentació de les parelles (activitat per trencar el gel entre joves i entre joves i mentors/es, presentacions, dinàmica de trobada a cegues i primeres converses entre les parelles de mentoria), aquesta és especialment ben valorada pels mentors pel caràcter distès i lúdic de les activitat i el clima relaxat i amable amb què va transcórrer la jornada. Cal tenir en compte que per a alguns iniciar la relació amb el/la jove era un dels aspectes que els feia més respecte del programa. Per part de l'equip de coordinació, es valora molt positivament la presència dels professionals referents dels joves en aquesta sessió. En la mateixa línia, un mentor detecta com a mancança el fet que el tutor/a no hi assistís, ja que l'hauria ajudat a situar-se i a contextualitzar la situació del seu mentorat/da (QT 8).

QT 8- Valoracions sobre la sessió de presentació de les parelles de mentoria

Fragments del diari de mentoria de diferents mentors/es:

- *Ben organitzat, amb una dinàmica divertida que et permet fer un primer contacte menys formal i més còmode.*
- *Distès, fàcil, entretingut.*
- *Va permetre trencar el gel d'una manera divertida, hi va haver facilitat, col·laboració, ganes per part de tots els que hi érem.*
- *Molt amena, ha anat genial.*
- *Preciós tot. Va ser fàcil. Va fluir. [···] Les dinàmiques per trencar el gel molt encertades i molt eficients.*

[A la sessió de presentació] *els vam fer seure ja amb dues taules rodones, diguem, a tots els mentors i tots els mentorats. I després els vam fer una dinàmica de trobada a cegues, en format joc, que ho van viure molt bé [···] I que vinguessin acompanyats dels seus tutors. Una cosa que tampoc havíem planificat, però que en aquell moment va sortir. I creiem que és molt positiu, també, perquè el jove va més tranquil, va acompanyat, se sent més bé. Després el centre també ho ha vist, no? Després, com que era un projecte nou, era a veure què faran... I després això crec que els va tranquil·litzar molt a tots i van marxar tranquils.* (Equip de coordinació)

Faltava l'educador social del [mentorat/da]*, m'hagués agradat parlar-hi. Podria haver estat interessant una conversa a part amb l'educador per tenir una mica més de coneixement de la seva situació inicial.* (Mentor, fragment del diari de mentoria)

Descripció de la relació

A l'hora de definir la relació de mentoria establerta entre el/la jove i el mentor/a, els diferents agents posen en valor aspectes diversos. Els joves valoren especialment el compromís del voluntari/a amb la relació, el fet que aquest faciliti la relació amb bon humor i alegria, la confiança i complicitat establerta i el fet que el/la valori positivament. Es refereixen al seu mentor/a com un "*amic*", una persona "*perfecta*" o una "*bona persona*" (QT 9).

QT 9 - Relació de mentoria descrita pels i les joves
[I: ¿Cómo lo definirías a él? Como un amigo, como un compañero, como un...] *Un amigo, un compañero. Es una buena persona. Y siempre me nota bien y todo. Es simpático, tranquilo.* (Mentorat)
[I: Com és la vostra relació?] *Jo crec que som amigues.* (Mentorada)
[I: Com és el mentor/a?] *Es perfecta. Ella cada día feliz.* (Mentorada)
O sigui [m'ha agradat que hi hagués] *tan bon ambient* [entre nosaltres] *Bona relació, ens hem entès bé, ha sigut fàcil. Sí, i en poc temps també crec que he agafat confiança* (Mentorada)

Nota. I = investigadora

Els mentors/es, per la seva banda, descriuen la relació establerta amb el/la jove en termes d'amistat o de "*germà gran*", en el sentit de donar consell, informació, ajudar a reflexionar... S'observa que el grau d'intimitat en la relació establerta varia en funció de cada cas, adaptant-se a les característiques i personalitat dels membres de la parella. Així, hi ha alguns/es voluntaris que la defineixen com una relació cordial, d'altres com una relació d'amistat basada en la confiança i d'altres com una relació més propera o íntima. També és diferent el grau de proximitat física establert: en general, es descriu com a distant exceptuant un cas en què el contacte físic compensava les dificultats de comunicació degudes a l'idioma (QT 10).

QT 10 - Relació de mentoria descrita pels mentors i mentores
Podríem dir que som amics, podríem dir també que li faig poder una mica com de germà gran o alguna cosa, o una persona, algú que li pot consultar. Depèn del moment, també. (Mentor)
Sí, és com una amistat, però clar, no sé si ho puc dir ben bé, amistat. És una amistat, el que passa que no la puc dir com a amistat perquè jo amb ell tampoc li he pogut explicar moltes coses de mi. Llavors, no és tant d'iguals perquè ell està molt centrat en lo seu i potser li costa veure una mica... El que m'està passant a mi, com a persona. Per tant, com a amistat, potser no sé si és ben bé [···] i no sé [el mentorat/da] *què opina, jo és el que veig a mi, o una amistat, o no sé com definir-ho.* (Mentora)
Ha set com una relació, com cordial, però alhora com... Com de deixar-se una mica anar, saps? De tractar temes profunds [···]. I la relació aquesta de poder parlar amb un adult sense que et jutgi i simplement que et doni la seva opinió (Mentor)
[···] Com que ella [la mentorada] *també és molt propera físicament, ràpidament ens hem fet moltes abraçades [···]* (Mentora)
Jo crec que hi ha una relació molt bonica, molt sincera. Perquè hem parlat de temes molt durs de la nostra vida. Tant d'ella, com jo també m'he obert molt a ella [···] (Mentora)

Els i les professionals dels serveis participants destaquen la independència de la relació de mentoria respecte el marc institucional (del servei residencial, del sistema de protecció) i la diferencien de la relació que els joves poden establir amb el/la professional del servei residencial (jeràrquica, de control). La defineixen com una relació externa, estable i de confiança, entre l'amistat i una figura maternal/paternal, en funció del perfil del/la jove i del mentor/a. En aquest sentit, en algun cas s'assenyala la necessitat de marcar límits a la relació per no entrar en contradicció o no assumir responsabilitats que no són les pròpies del mentor/a, sinó del professional que té responsabilitats sobre el/la jove. Com explica un/a dels professionals, alguns joves de vegades confonien el tipus de relació o aprofitaven la figura del mentor/a per pressionar sobre certes demandes o necessitats no resoltes pel servei (QT 11).

QT 11- Relació de mentoria descrita pels/les professionals

Hi ha un punt com d'amistat. Que això ajuda, perquè al final aquesta manera lúdica... Perquè ells al final el que han fet és anar quedant, passejant... sí que s'ha pogut esdevenir aquest punt d'amistat com més d'iguals. Però després també crec que hi ha un punt [del mentor/a] *com des de dalt, des d'una mirada més d'adult, i ella* [la mentorada] *l'ha sabut veure.* (Professional)

Més informal, saps? I més normalitzador, no? Sí, perquè nosaltres [els educadors i educadores] *al final... Tot és molt... Tenim unes normes... l'ajudem amb el que podem, però al final jo crec que l'important és que necessiten un lloc que, no sé... que no sigui amb normes, amb condicions... com aquí.* (Professional)

Temes com feina, estudis, viatjar a casa seu a Àfrica, com està el tema de documentació, coses que els nois ho porten a dintre i ho treuen [···] I l'altre [mentor/a] *em diu a mi [···]* [el/la jove] *està molt preocupat per això, i jo dic, sí, clar, ja ho sé, ja hi estem treballant. O per exemple això, vol anar a l'Àfrica? Bé, doncs no pot anar a l'Àfrica perquè si marxa a l'Àfrica [···] no podrà tornar a entrar, no podrà utilitzar els recursos i no sé quantos. Això ho sap el nano, t'ho diu a tu, perquè té aquesta pulsió, però, saps?* (Professional)

Elements facilitadors en la relació

Pel que fa als elements facilitadors de la relació detectats pels diferents participants, aquests inclouen aspectes relacionats amb el mentor/a, el/la jove, amb les activitats o amb l'estructura del programa (Taula 6). Així, en relació als mentors i mentores s'assenyalen trets de caràcter o de la personalitat com ser alegre i afectuós o tenir determinació i prendre la iniciativa en la relació, i habilitat socials i comunicatives com l'escolta activa, l'empatia, el to respectuós i no moralista. També s'assenyala com un fet afavoridor de la relació, el fet que el mentor/a sàpiga desvincular els problemes o actituds passives que pugui tenir el/la jove de la relació de mentoria, sense prendre-s'ho com una "qüestió personal". És important destacar que la reciprocitat en la relació a l'hora de compartir experiències, preocupacions... és un tema que apareix en la narrativa dels/les joves, mentors/es i professionals i que, quan no hi ha sigut, s'ha trobat a faltar (QT 12). Finalment, també en relació als mentors/es, el fet que aquests tinguin un entorn social proper de suport i/o experiència prèvia amb adolescents o en el sector de la salut mental es valora positivament, en el sentit que ajuda al mentor/a a afrontar dificultats que puguin aparèixer en la relació.

Com s'observa a la Taula 6, els elements facilitadors relacionats amb el/la jove es poden classificar en tres categories ben diferents una de l'altra: competències personals del jove (habilitats socials, autonomia, capacitat de vinculació positiva), voluntarietat i compromís amb la relació (evitant qualsevol tipus de pressió sobre el/la jove) i coneixement de la llengua (si més no, a un nivell inicial, per tal de poder establir una comunicació mínima). També s'assenyalen aspectes relacionats amb les activitats i l'estructura del programa com a elements facilitadors. Es considera que ser flexible i diversificar activitats en funció de les preferències del/la jove afavoreix la relació de mentoria. Així mateix, es subratlla el fet de conèixer el territori i les oportunitats que ofereix a l'hora de plantejar les activitats. Per altra banda, les activitats lúdiques conjuntes amb altres parelles també s'assenyalen com a factor que pot ajudar a enfortir la relació de mentoria (més endavant s'hi aprofundirà una mica més). Pel que fa a l'estructura del programa, el suport continuat de l'equip coordinador del programa i la formació inicial als mentors i mentores són els elements que s'assenyalen com a facilitadors de la relació per part dels i les participants al programa.

Taula 6. Recull d'observacions sobre els elements facilitadors en la relació de mentoria

Aspectes que faciliten la relació de mentoria relacionats amb...	
ELS MENTORS I MENTORES	
Caràcter, personalitat	Generar un bon clima en la relació i confiança; fer sentir còmode al mentorat/da.
	Simpatia, afectuositat.
	Tranquil·litat, actitud relaxada.
	Mostrar-se alegre i comunicatiu.
	Mostrar determinació i iniciativa en la relació, evitant que el mentorat/da quedi atrapat en possibles bloquejos inicials.
Habilitats socials i comunicatives	Escolta activa i gestió dels silencis de manera constructiva.
	Empatia basada en vivències pròpies.
	Aconsellar sobre estudis, feina i temes familiars, etc., sense alliçonar ni jutjar.
Reciprocitat	Compartir experiències personals per part del mentor/a.
No personalització dels problemes	Mostrar-se serè, disponible i no personalitzar el tancament o actitud negativa del/la jove.
Entorn social de suport	Conversar amb l'entorn proper per resoldre dubtes i relativitzar determinades situacions.
Experiència prèvia	Experiència professional en educació social, salut mental en joves, etc.
ELS I LES JOVES	
Competències personals	Habilitats socials
	Autonomia

	Capacitat per vincular-se positivament amb d'altres persones del seu entorn (família, xarxa d'amistats, servei residencial...).
Voluntarietat i compromís	Predisposició, voluntarietat i motivació a participar. Sense pressió per part dels/les professionals.
	Mantenir un mínim compromís
	Predisposició i esforç per obrir-se i establir una nova relació.
Coneixement de l'idioma	Un nivell bàsic d'idioma pot facilitar el vincle inicial.
LES ACTIVITATS	
Diversificació i flexibilitat	Estar obert als interessos del jove i adaptar-se als seus hàbits (xerrar a la plaça)
	Flexibilitat. Seguiment adaptatiu segons el perfil i autonomia del jove.
	Diversificar activitats
Aprofitar les oportunitats que ofereix el territori	Aprofitar xarxa i coneixement del territori (història local, cultura).
Activitats conjuntes	Fer activitats en grup amb altres mentors/es. Aquestes dinàmiques són més efectives ja que reforcen el vincle i fomenten la relació i la interacció social del jove.
L'ESTRUCTURA DEL PROGRAMA	
Suport de l'equip de coordinació	Davant de qualsevol incidència, mantenir una comunicació ràpida i eficaç que permeti actuar quan sorgeixen dificultats.
Formació prèvia als mentors i mentores	Es valora la formació prèvia per acotar funcions i preparar els mentors per contextos complexos, evitant intervencions basades només en la bona voluntat.

QT 12 - Reciprocitat en la relació

Perquè clar, vaig veure que ella s'obria molt a mi en un moment, i vaig dir, d'acord, doncs ara jo també et comparteixo alguna cosa. Malgrat que em costi molt, també, crec que has d'entendre d'on vinc jo, quines són les meves arrels. I bueno, vam plorar, vam riure [⋯]. (Mentora)

Ha set com una relació, com cordial, però alhora com... Com de deixar-se una mica anar, saps? De tractar temes profunds [⋯].Perquè jo parlava molt de mi, també. (Mentor)

Principals obstacles detectats en la relació

Al llarg del programa, els mentors i mentores han registrat les dificultats que s'han trobat en la relació al diari de mentoria. Aquestes inclouen un llistat ampli d'elements que es poden agrupar en les següents categories (Taula 7), per odre de major a menor freqüència d'aparició al registre: (1) aspectes idiomàtics i culturals; (2) qüestions logístiques i d'assistència a les trobades; (3) circumstàncies en la vida del jove mentorat/da; (4) actitud del/la jove durant les trobades; (5) salut física i mental del jove; (6) manca d'objectius en la mentoria i inquietuds en el jove. Tots ells són aspectes que han estat percebuts pels mentors/es com a obstacles o simplement elements que han influït en la relació i, d'alguna manera, n'han determinat l'evolució. Com es pot observar, la majoria tenen a veure amb el mentorat/da i les seves circumstàncies vitals, si bé n'hi ha de relacionades amb el propi mentor/a, la coordinació entre agents o amb elements externs (com ara la meteorologia).

Taula 7. Principals obstacles registrats al diari de mentoria per part dels mentors/es al llarg del programa

CATEGORIA	Núm. de registres
1) Aspectes idiomàtics i culturals	**31**
Dificultats idiomàtiques	21
Dificultats culturals	6
Poc coneixement de la societat d'acollida	4
2) Qüestions logístiques i d'assistència a les trobades	**16**
Puntualitat del/la jove	8
Logística (transport, reserva d'espais...)	2
Incompatibilitat d'agendes (mentor/a-mentorat/da)	2
Acordar millor l'hora d'inici i final de la trobada	1
Manca de confirmació de la trobada	1
Absència temporal del/la jove (viatge)	1
Condicions meteorològiques	1
3) Circumstàncies en la vida del/la jove	**11**
Manca de xarxa social	4
Incertesa en el futur del/la jove	3
Problemes de documentació, laborals	3
Convivència al pis/centre	1
4) Actitud del mentorat/da durant les trobades	**9**
Incomoditat	3
Actitud reservada	2

Aïllament	1
Apatia, no voler parlar	1
Sensació d'ofec/aclaparament	1
No participació a l'activitat	1
5) Salut física i mental del mentorat/da	**9**
Malaltia, malestar físic	4
Dol migratori	4
Malestar emocional	1
6) Manca d'objectius en la mentoria i inquietuds en el/la jove	**8**
Manca d'objectiu en la mentoria	4
Manca d'inquietuds del/la jove	2
Manca de motivació pels estudis	1
No saber de què parlar (mentor/a)	1

Amb una diferència notable, les dificultats més recurrents han estat les idiomàtiques, que han dificultat la comunicació entre mentor/a i mentorat/da. Aquestes estan concentrades en quatre casos, tots amb joves migrants i en major o menor mesura han limitat les possibilitats d'aprofundir en la relació (QT 13). A la vegada, aquest era un dels objectius principals d'aquests/es joves a l'hora de participar al programa i, com es veurà en d'altres seccions d'aquest document d'avaluació, en alguns casos s'ha destacat la millora notable que han fet els/les joves en aquest àmbit al llarg dels mesos de durada del programa. Per altra banda, respecte les diferències culturals, en un dels casos la mentora va detectar que certs codis culturals i religiosos condicionaven el tipus de relació que establia el noi, pel fet de ser home (jove) i dona (mentora) (QT 13).

QT 13 - Dificultats idiomàtiques i diferències culturals

Sí, tenim la limitació de l'idioma. Perquè ella només parla àrab, no parla anglès. I ara català una mica, però bé, les nostres converses són... Jo no puc arribar molt al seu món interior, la veritat. A vegades li faig preguntes... [···] I no saps si l'ha entès, si no... [I: I com us comunicàveu, doncs?] *Bueno, Google Translate. Sí, sí, ho utilitzem molt. Va molt bé.* (Mentora)

[Quan vam anar a buscar les entrades pel cinema] *Ell de seguida va marxar. Era com si no vull que em vegin [···] O, per exemple, si hi havia grups d'homes, com marcant-me la posició... [···] Això és més quan hi havia altra gent... [···] Però jo pensava, estem aquí per ajudar-nos i si et vull fer així* [tocar el braç o l'esquena], *perquè avui anem bé t'ho faré, vinga, saps? Però sí que ell* [mentorat] *es notava com la posició cultural, jo diria.* (Mentora)

I = investigadora

En el segon bloc (qüestions logístiques i d'assistència), destaquen els problemes de puntualitat i/o assistència detectats pels mentors i mentores (arribar tard, cancel·lar una cita a última hora, no

recordar-se que havien quedat...), que alguns/es relacionen en certa mesura amb la cultura d'origen. També s'inclouen en aquesta categoria problemes de comunicació, com el fet de no respondre o confirmar les trobades per missatge de *WhatsApp* (QT 14). Cal fer notar que totes les parelles es comunicaven per telèfon mòbil a través de *WhatsApp* i tenien total autonomia en la comunicació.

QT 14 - Puntualitat en les trobades

Un altre tema [···] és el tema de la puntualitat, que això ja ho sé, dels africans ja ho sé, el que passa és que el que ens trobàvem que alguna vegada programàvem o buscava jo alguna activitat per poder fer, i és clar, quan arribava [el mentorat/da] *l'activitat ja s'havia acabat. Això ens va passar més d'una vegada*. (Mentor)

Això sí que m'ha tocat una mica els nassos. Perquè pensava, escolta, que jo també tinc vida, tu també tens vida, però jo no vull estar tot el dia vinculada a tu. Perquè jo tinc altres coses. I jo li vaig posar un dia els punts sobre les "is", i li vaig dir: "escolta, que no estic pendent de tu 24 hores, que jo també tinc altres coses. I quan jo no puc quedar... Doncs no t'enfadis, perquè no m'has contestat a l'hora que tocava". [···] Hem tingut algun "rice-y-race", perquè hòstia, són joves, es passen el dia amb el mòbil i quan t'han de contestar, no et contesten! (Mentora)

Pel que fa al bloc de circumstàncies en la vida del/la jove (Taula 7, 3r bloc), es tracta de dificultats que afronta el/la jove en el seu procés d'emancipació i inclusió social. Aquests aspectes generaven preocupació a mentor i mentorat i són els que han generat més inseguretat a alguns dels mentors/es (tal i com es recull en el seguiment realitzat per l'equip de coordinació del programa), que s'han vist limitats a l'hora de poder ajudar als/les joves en aspectes com els tràmits en la documentació. En els tres casos en què hi ha hagut una finalització prematura de la relació de mentoria, aquests aspectes han resultat determinants, com veurem en el següent apartat. Relacionats amb aquest darrer bloc, destaquen els registres d'episodis de malaltia o malestar físic dels nois/es, així com també la percepció de cert malestar emocional que els mentors/es relacionen amb el procés migratori, la soledat dels/les joves i les dificultats en el procés d'emancipació i/o inclusió (bloc 5, Taula 7). També cal mencionar que al llarg del programa va celebrar-se el Ramadà (mes de dejuni en la religió musulmana) i aquest fet va comportar canvis en l'estat físic i l'energia d'alguns dels nois/es, limitant les possibilitats de fer trobades i/o bé determinades activitats (QT 15).

QT 15 - Malestar físic i/o emocional del/la jove
Perquè ell, jo crec que ell s'ha cregut que està sol, o sigui, perquè realment està sol aquí, però ell ho ha com, sempre et diu: "jo estic sol aquí, jo estic sol aquí". I jo li dic, bueno, ara no ho estàs tant. Però sí, jo crec que ell s'ho ha com cregut i després que li costa expressar el que sent. (Mentora) *[···] Un tema que sortia cada vegada era el tema dels papers. El veia, és clar, angoixat amb aquest tema. I ho entenc, eh, com... a l'edat que tens, estàs en aquest punt que o ho arregles o no ho arregles [···] i estava, ja et dic... Era un tema que cada vegada sortia. El veia bastant angoixat amb això.* (Mentora) *O sigui, estava pendent que pogués regularitzar els documents. I llavors començar un curs que llavors li permetia assegurar, no sé què [···] No va entrar a la plaça del curs, llavors aquí ja ho va portar com molt malament. Es va tancar molt, ens va costar molt que quedés. Llavors li havien denegat el document, no sé si era conseqüent o no, no ho sé, no vaig acabar d'entendre-ho bé [···] Tota una part de documents que ja havia fet, doncs com que li havien tirat enrere, i clar, això va ser com bastant un daltabaix. Bueno, li va costar molt gestionar-ho... i estar fora de casa [···] perquè quan parlava de la mare... S'emocionava.* (Mentora) *En* [nom del mentorat/da] *està en el Ramadà cosa que ens limita les trobades, activitats perquè està més cansat entre els estudis que són de dilluns a divendres i el dejuni. La cultura interfereix a l'hora de fer activitats diferents.* (Mentora, registre del diari)

L'actitud passiva i/o poc comunicativa del/la jove durant les trobades de mentoria han estat assenyalades recurrentment com una dificultat a l'hora d'establir una relació sòlida (bloc 4, Taula 7): aïllament, mostrar-se reservat/da, apatia, no voler parlar, no participar a l'activitat plantejada... En algun cas, els mentors han percebut certa incomoditat o, fins i tot, sensació d'ofec per part del/la jove (en un dels casos en què la relació va acabar prematurament). Aquestes actituds van relacionades amb observacions més generals sobre el caràcter del noi/a i la seva manca d'inquietuds o de motivacions (per exemple, pels estudis), que també han pogut influir negativament en la relació de mentoria (bloc 6, Taula 7). Aquesta actitud ha comportat que algun mentor/a es trobés sense saber de què parlar en una de les trobades, com recull al seu diari.

Finalment, en aquest darrer bloc, destaca com a dificultat percebuda per alguns dels mentors i mentores la inexistència d'un objectiu específic per a la mentoria. Si bé aquest aspecte no era considerat un problema per altres mentors, que preferien deixar obertes totes les possibilitats i anar adaptant-se a les diferents situacions per les quals passés el noi/a. O bé, en altres casos, aquests objectius han canviat respecte els que es marcaven inicialment a mesura que s'anaven coneixent mentor i mentorat. Dues dels/les joves participants va destacar l'evolució de la relació de la mentoria més enllà dels objectius establerts, cap a una relació més oberta i fluida. Per altra banda, el tema dels objectius també apareix en l'entrevista als/les professionals d'un dels serveis, que consideren una mancança del programa el fet que es tracti d'una mentoria sense un objectiu concret. Aquest fet pot comportar desorientació tant per part del mentor/a com del mentorat/da (QT 16).

QT 16 - Diferents perspectives sobre l'establiment d'objectius

Ens falta definir l'objectiu [de la mentoria]. *Em dona la sensació de no tenir un objectiu. Vaig una mica estancada* (Mentora, fragment del diari)

O sigui, no ens havíem marcat objectius perquè ella no tenia cap objectiu, jo tampoc la coneixia, no podia marcar-me un objectiu. Després, quan ens vam conèixer, resulta que era una noia catalana, que tenia xarxa familiar més petita, però amics, anava a col·le, s'entenia amb l'idioma, estudiava, bueno, saps? Per tant, quan la vaig conèixer vaig dir, hòstia, a veure, els objectius aquells que et posaves al principi de... Moure't per l'entorn, potser no cal. Però després hem anat trobant com altres objectius de relacions amb la família que ella m'ha dit i jo també ho crec que li ha anat molt bé poder-ho parlar [···] (Mentor)

Sí, però no m'esperava que anés tan bé. M'esperava que fos com, perquè ens vam posar objectius, que ho complíssim. Jo pensava que seria més com complir aquests objectius i no pensar en altres coses. [I: I en canvi ha sigut una relació més oberta al final]. *Sí, molt més bé.* (Mentorada)

Jo, la crítica feia, que no hi hagués cap objectiu en concret. Això ha fet que, clar, que ella digués [···] "és que se me hace pesado tener que pensar cada dia i cada setmana a ver cómo lo hago, que no sé què" [···] jo crec que ha acabat de fallar una mica això, l'objectiu aquest de ens trobem per una cosa en concret [···] perquè tampoc ha sabut massa cap on anava tot això, com que no hi havia com un objectiu clar [···] si hi hagués un objectiu més clar, i més sabent com és [el mentorat/da]*, jo crec que sí,* [l'hagués ajudat] *a l'hora de situar-se.* (Professional)

Relacions de mentoria interrompudes abans de la finalització de la prova pilot

De les vuit parelles de mentoria amb què es va iniciar la prova pilot, cinc van mantenir la relació de manera estable al llarg del programa i tres van ser interrompudes de manera prematura (Taula 8). D'aquests tres casos, un (M2) es va interrompre a partir de la setmana 11, per preocupacions sobrevingudes (documentació) i estat d'ànim del jove (depressiu). Si bé el jove va posar-se en contacte amb el mentor la setmana abans del tancament del programa i ambdós van participar en la jornada de cloenda. L'altre cas (M5), del mateix servei que l'anterior, va ser interromput a la setmana 12 del programa en motiu d'una sèrie de dificultats acumulades per part del/la jove (denegació del permís de residència, dificultats en la convivència al servei residencial i problema mèdic d'un familiar). Aquesta jove, tot i abandonar la relació de mentoria, va seguir assistint a les activitats conjuntes realitzades en el marc del programa a la qual se la va convidar (esquiada, *totte bag*). En el darrer cas, un/a jove d'un dels CRAE participants (M8), la interrupció va donar-se a partir de la setmana 22 per manca d'interès i desafecció del/la jove, que va deixar de respondre als missatges del mentor/a. En aquesta cas, mentor i mentorat van assistir a la jornada de cloenda per fer el tancament "formal" de la relació.

Taula 8. Relació de les parelles de mentoria que van finalitzar la relació prematurament

CAS	Servei	Set. Interrupció	Motiu principal	Represa	Comentaris
M2	Pis	11	Canvi en la situació laboral	Set 26 i jornada de cloenda	
M5	Pis	12	Desànim i problemes de papers	No	El/la jove segueix participant en les trobades conjuntes, sense el mentor/a
M8	CRAE	22	Desinterès i desafecció	Jornada de cloenda	

A l'analitzar el primer cas (M2), segons la perspectiva de/la professional, la mentoria no va prosperar perquè el jove va patir una crisi personal a l'inici del programa (error en la documentació en relació a l'edat). Com que el vincle amb el mentor encara no era prou fort, es va aïllar i va abandonar el programa, vivint-lo com una càrrega addicional en un moment difícil. Així doncs, es destaca el moment de la relació com un dels elements propiciadors del trencament prematur. També es suggereix que potser l'edat del mentor/a hauria pogut influir en les dificultats per establir una relació sòlida amb el/la jove, deguda la bretxa generacional i el fet que el jove esperés una altra tipologia de perfil. Dins la multi-causalitat i la complexitat a l'hora d'analitzar aquests tres casos des de la perspectiva de tots els agents, destaca el reconeixement del mentor del cas M5 de que la seva logística familiar-laboral i la incompatibilitat amb els horaris de les activitats de seguiment van dificultar una participació plena en el programa. Fet que també destaca l'equip de coordinació com un element negatiu, si bé no com a motiu principal de la fi prematura de la relació.

Finalment, cal assenyalar que en l'anàlisi del darrer cas (M8, Taula 8), mentor/a, professionals i equip de coordinació coincideixen en ressaltar la creixent ansietat de la noia davant la incertesa de futur (majoria d'edat i conseqüent marxada del CRAE sense tenir concretat un recurs alternatiu). També consideren que hi podria haver hagut un desajust en les expectatives inicials del/la jove, que esperava trobar una família d'acollida. Així mateix, suggereixen que la manca d'un objectiu concret i definit per a les trobades va poder contribuir a la desmotivació. Un altre element a considerar és el caràcter i capacitat de vinculació del/la jove, marcats per la desconfiança i l'apatia/descura de les relacions (també en d'altres àmbits). Finalment, els/les professionals creuen que la mentorada podria haver-se sentit incòmoda amb activitats centrades en les emocions o el fet de sentir-se pressionada per participar en determinades activitats. En contraposició a aquest anàlisi multi-causal i profund dels i les professionals i mentor/a, la narrativa del/la jove explica el desgast de la relació com una evolució natural, sense component emocional, i expressa haver-se sentit pressionada per quedar amb el mentor quan preferiria haver-ho fet de manera espontània (QT 17).

QT 17 - Motius del tancament prematur de la relació M8 segons el/la jove
Al principi era com intentar conèixer una persona nova, amb alegria i motivació. Però després ja... és que a vegades això de quedar cada setmana em tira una mica enrere perquè m'obliga a veure cada setmana algú quan jo amb les meves persones que tinc al meu costat puc estar un mes sense veure-les perfectament i no passa res. Però a més és com una obligació d'estar allà en una mentoria i has de quedar cada setmana amb ella [⋯]. Perquè si un dia no hi quedes ja et poden fotre bronca o et poden dir alguna cosa, jo què sé. [I: Qui t'ha fet bronca?] *No, no m'ha fet cap bronca però es comencen a preocupar. Ja comencen a preguntar. No vull donar-te explicacions, no vull quedar, no vull quedar.* (Mentorada)

Nota. I = investigadora

En tots els casos, davant de la situació d'interrupció prematura de la relació, els mentors destaquen la necessitat de deixar la porta oberta sense forçar el contacte, evitant el desgast emocional i reforçant la idea de voluntarietat de la relació per part del jove (QT 18).

QT 18 - Gestió del tancament prematur de la relació per part dels mentors/es
Jo també penso que, bueno, que han de fer la seva [⋯] entenc que és donar-los un cop de mà, donar-los un suport, que si s'hi volen agafar... El que si no s'hi agafen, si tot plegat la deixen, han de volar i han de fer-ho ells. I si mai necessiten tornar, doncs mira. Tenen el meu contacte, tenen el meu mòbil. (Mentor) *[⋯] vaig tornar a quedar al final, que al final* [els/les educadores] *li van dir, ves i parleu, i vam parlar, és que no, dic, si tu no vols quedar més, no és obligació, no és una obligació, tu m'ho dius ara, et faig una abraçada, i s'ha acabat, i que no passa res, i estic contenta d'haver-te conegut, i és que vull dir, li vaig dir així, i que ningú s'enfadarà, ni jo, ni* [l'equip coordinador]*, ni els altres...* (Mentora) [I: D'acord, ella té el teu contacte, per tant, si volgués contactar, doncs, podria contactar-hi]. *Sí, sí, sí, i tant. I, vull dir, la relació va acabar bé, l'únic és això, que ella* [mentorada]*, doncs, per motius X, doncs, en va desvincular.* (Mentora)

Nota. I = investigadora

Tancament del programa, jornada de cloenda i continuïtat en la relació

El tancament del programa de mentoria (la gestió del qual preocupava a alguns dels mentors i professionals dels diferents serveis) es va realitzar amb una jornada de cloenda conjunta (espai per a la conversa entre mentor/mentorat per abordar el final del programa i parlar de la continuïtat de la relació i activitat lúdica-musical), amb la presència dels joves, mentors, els professionals dels diferents serveis referents dels joves, l'equip coordinador del programa i representants institucionals de les entitats i administracions implicades (Àrea de Joventut del Consell Comarcal d'Osona, Àrea d'Infància, Adolescència i Famílies d'Osona Acció Social, Coordinadora del Voluntariat d'Osona i Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya). Aquesta trobada va ser molt ben valorada i va permetre, en dos casos, garantir l'encontre entre mentor i mentorat fins i tot quan la relació havia quedat estancada i feia mesos que no hi havia comunicació, com hem vist en l'apartat anterior. Els i les professionals coincideixen a afirmar que gestionar bé els tancaments és clau, fins i tot si no hi ha èxit. Plantegen que el seu paper com a mediadors a l'hora de fer de pont per a una última conversa o comiat ajuda el jove a assumir responsabilitats i mostra respecte pel temps del voluntari. Dels extractes del diari de mentoria se'n desprèn que l'encontre va ser prou flexible com per admetre diferents estratègies a l'hora d'abordar el tancament o la continuïtat de la relació (QT 19).

QT 19 - Valoracions sobre la sessió de cloenda del programa

Molt divertit i distès. (Mentor)

Ens vam intercanviar una llibreta amb dibuixos. Per St. Jordi vaig regalar-nos una llibreta a cadascuna i vaig proposar omplir-la de dibuixos o el que cadascuna vulgui i entregar-nos-la el darrer dia. (Mentora)

En el Gràfic 8, s'observa la voluntat de la major part de les parelles de mentoria de continuar el contacte (un total de 6 de les 8 parelles inicials), si bé amb menor assiduïtat. Només una de les parelles concreta la freqüència de les trobades (mensual), la resta prefereixen deixar evolucionar la relació sense concretar cada quan es veuran. El canal de comunicació de les parelles continuarà sent el *Whatsapp*. Cal recordar que una de les parelles va deixar de tenir relació a la setmana 12 del programa i no va assistir a la jornada de cloenda. La parella que no concreta si es mantindrà el contracte, s'havia deixat de veure a la setmana 22, si bé en aquest cas si que van assistir a la trobada de cloenda per realitzar un tancament formal de la relació.

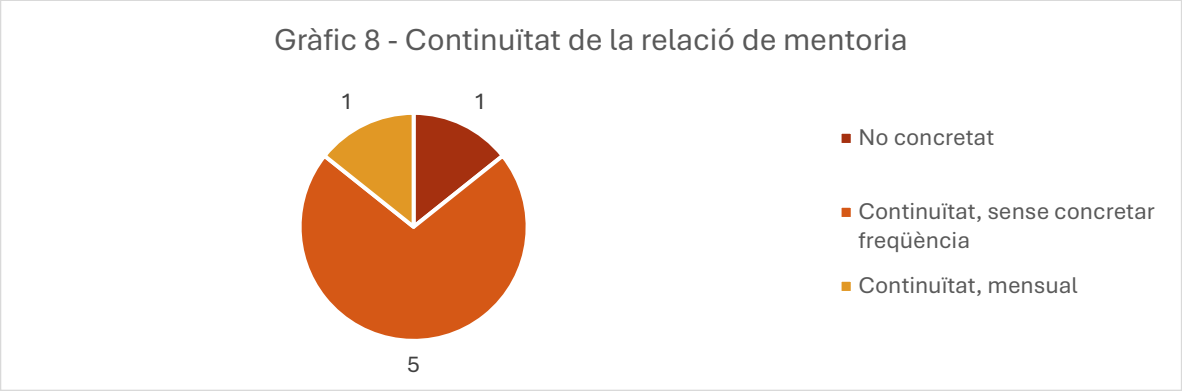

Quan hem parlat amb major profunditat de la continuïtat de la relació en el futur amb mentors i mentorats, tots coincideixen a afirmar que encara que no s'emmarqui dins el programa, la relació continuarà ja que ha estat satisfactòria i ha quedat integrada dins la xarxa de relacions. Uns i altres destaquen la major llibertat i espontaneïtat d'aquesta fora del marc institucional del programa com un element en positiu. Cal destacar la percepció que té una de les mentorades, que expressa que ha trobat curt el programa i que desitjaria continuar amb la freqüència de trobades establerta fins ara. Una percepció similar tenen els professionals del servei, que valoren molt positivament aquesta continuïtat, alineada amb les seves expectatives inicials sobre el programa (QT 20).

QT 20 - Continuïtat en la relació de mentoria un cop finalitzat el programa
És com una cosa orgànica, dintre de la xarxa dels meus coneguts [···] Doncs com una persona més, si fa temps que no parlem "Què, per on pares?", saps? Una cosa... Com faig amb tothom, sí, com faria amb tothom [···] i de relacions n'hi ha que són setmanals, n'hi ha que són mensuals, n'hi ha que són anuals [···] (Mentor)
[···] El que vull és continuar amb la [mentorada]. *Estic esperant que acabi el projecte per poder fer altres coses [···] Una relació fora del programa [···] Ja hem parlat que aniré a casa i farem cuines del món, i convidarà a les seves amigues [···] i farem festes cada quinze dies, festes entre cometes. Més informal. Exacte, més informal i més... [···] més proper.* (Mentora)
[···] O no sé com ho veu la gent, però jo a mi sí que se m'ha fet molt curt. I mira que han sigut sis mesos llargs. [I: Sí, clar, perquè ara us continuareu veient, però ja no és allò setmanalment, no?] *Sí.* [I: ho trobaràs a faltar?] *Sí.* (Mentorada)
És que jo crec que ella [mentorada] *no ho viu com un final. Llavors, com que ella té clar que aquesta relació continuarà, no hi ha hagut cap situació de conversa o de, ai, ara què passarà? Ella ja tenia clar que* [el mentor/a] *també voldria continuar [···] De manera, potser, menys periòdica, regular, però jo crec que l'ajuda al saber que aquest vincle segueix allà.* (Professional)

Nota. I = Investigadora

2.4 Impacte del programa en les persones implicades

Impacte en els i les joves mentorats/des

Segons la perspectiva dels diferents participants al programa, l'impacte en els i les joves inclou aspectes relacionats amb les competències lingüístiques, emocionals i socials (Taula 9). Aquestes percepcions, en termes qualitatius, són especialment importants per entendre la rellevància i influència de la incorporació del mentor/a en la xarxa de suport social del/la jove. Convé destacar que la majoria dels agents identifiquen elements que han impactat positivament en el/la jove, reforçant l'elevada satisfacció amb el programa (v. secció 2.6). Si bé en alguna ocasió es menciona que en relació als objectius d'aprenentatge de l'idioma "no ha millorat" (professional) o que "no li ha servit per res en concret, tot i que li ha agradat molt participar-hi" (jove). És molt rellevant assenyalar que a llarg de l'avaluació i les converses amb els diferents agents, no s'ha recollit cap impacte negatiu, ni tan sols en el cas de les mentories que s'han acabat prematurament.

Taula 9. Recull de les percepcions dels diferents agents en relació a l'impacte del programa en els i les joves

MENTORS/ES	
	Major i millor ús de la llengua (amb suport d'eines tecnològiques)
	Suport emocional (celebració d'èxits)
	Figura mediadora o pont entre el jove-servei
	Seguretat i empoderament (punt de llum)
	Estones de diversió
	Millora de la flexibilitat mental
	Millora de la comunicació amb la família i gestionar millor situacions socials (habilitats socials i comunicació planificada)
	Socialització, companyia, reducció de la soledat
	Espai de seguretat
	Benestar emocional (escolta i suport)
	Temps de qualitat, alternatives en el lleure
PROFESSIONALS DELS SERVEIS I EQUIP COORDINADOR DEL PROGRAMA	Rebre una mirada diferent, fora de les relacions professionals
	Oportunitat per mostrar-se "diferent" i aprendre a vincular-se d'una manera diferent
	Trencar esquemes mentals, veure les situacions des d'un altre punt de vista i rebre consells des de diferents maneres d'entendre el món (no professional)
	Treballar límits personals (per exemple timidesa)

	Més informació sobre activitats i recursos del territori
	Explicar coses que potser no diu als/les professionals del servei.
	Aprendre a gestionar la seva impaciència i a millorar la seva comunicació i autocontrol.
	Normalització, integració social
JOVES	Pèrdua de vergonya en situacions socials
	Major compromís en executar allò acordat, millorant la iniciativa.
	Benestar emocional, sentir-se feliç
	Millora en la comunicació amb la família sobre un tema delicat
	Gestió de la seva preocupació pel futur laboral i el seu projecte vital (major tranquil·litat en aquest aspecte)
	Coneixement de llocs nous de Vic

Tot seguit es recullen les percepcions dels i les joves participants sobre què els ha aportat el programa. És interessant observar com en dos dels casos es parla de "superació personal". En les percepcions dels i les joves també destaca el sentiment de benestar i confort en la relació i la possibilitat de "contaminar positivament" la quotidianitat (QT 21).

QT 21 - Percepció dels i les joves sobre l'impacte de la mentoria

[I: com definiries al teu mentor/a?] *Molt alegre, té com una capacitat de fer les coses al moment. I això m'agrada molt, perquè jo soc de les que ho diu, però al cap d'una setmana ho fa, i això m'atrasa molt. I ella quan ho diu, ho fa. Sí, o sigui, o jo quan li dic que necessito alguna cosa, em diu, va, doncs... Doncs fem això, i t'ajuda a activar-te, no? Sí, i és com que jo tinc com... o si tinc el compromís de... ho he dit, ara ho he de fer.* (Mentorada)

Doncs, no sé, sobretot el fet d'haver conegut una persona que no coneixia de res i haver tingut tan... O sigui, tan bon ambient [···] ens hem entès bé, ha sigut fàcil. Sí, i en poc temps també crec que he agafat confiança. I això és una de les coses que em costen més [···] Perquè hi ha una persona que t'entén, que t'escolta amb el que necessitis o t'ajuda. I no sé, amb ell [mentor] *sí que m'he sentit com molt còmode per això, perquè m'escolta i em comprèn, per dir-ho així.* (Mentorada)

[···] I dies així que, per exemple, [el mentor/a] *em trucava per quedar... un dimecres... I jo no estava del tot bé...*[I en canvi el mentor/a estava] *Content. Després jo arribava molt feliç. Només pel fet d'haver parlat o... Només de xerrar de qualsevol cosa.* (Mentorada)

Nota. I = Investigadora

Percepció de suport social i soledat en els i les joves

Per una banda, a l'inici i finalització de la prova pilot del programa, es va passar als joves participants una adaptació de l'escala de suport social de Singstad et al. (2020). Se'ls preguntava sobre les persones amb qui pensaven que podien comptar davant de cinc situacions diferents, unes de caire més emocional (ítems 1, 3 i 5) i d'altres més instrumentals (ítems 2 i 4) (v. Annex I). Com es pot observar en el Gràfic 9, els i les joves en general identifiquen a les amistats i els professionals del servei com les persones a qui més poden acudir per demanar suport. Si bé existeix una diferència en relació a la naturalesa d'aquest suport: mentre que els professionals es relacionen amb un suport clarament instrumental (consell sobre estudis i feina o problemes legals), els amics i amigues es relacionen amb un suport emocional davant situacions de tristesa o depressió. Dins la xarxa de suport, els i les joves també inclouen el pare, mare i germans (encara que aquests visquin lluny i el contacte sigui puntual i de forma virtual) i, amb una freqüència molt menor, apareixen altres figures com familiars (avis, tiets, cosins), parella (nòvio/a), els companys/es dels serveis on resideixen o altres figures com mestres, professors, famílies col·laboradores, etc. Només en tres casos responen que no poden comptar amb ningú, en tots els casos en relació davant de situacions de malestar emocional (estar trist o deprimit). Cal mencionar que aquestes respostes corresponen totes a joves migrats sols. Finalment, cal fer notar que l'ítem en el qual els/les joves senten més suport és el que correspon a la pregunta "qui creus que realment t'aprecia com a persona?" (sèrie 5), en el qual destaca especialment la família propera (pares, mares i germans) i les amistats.

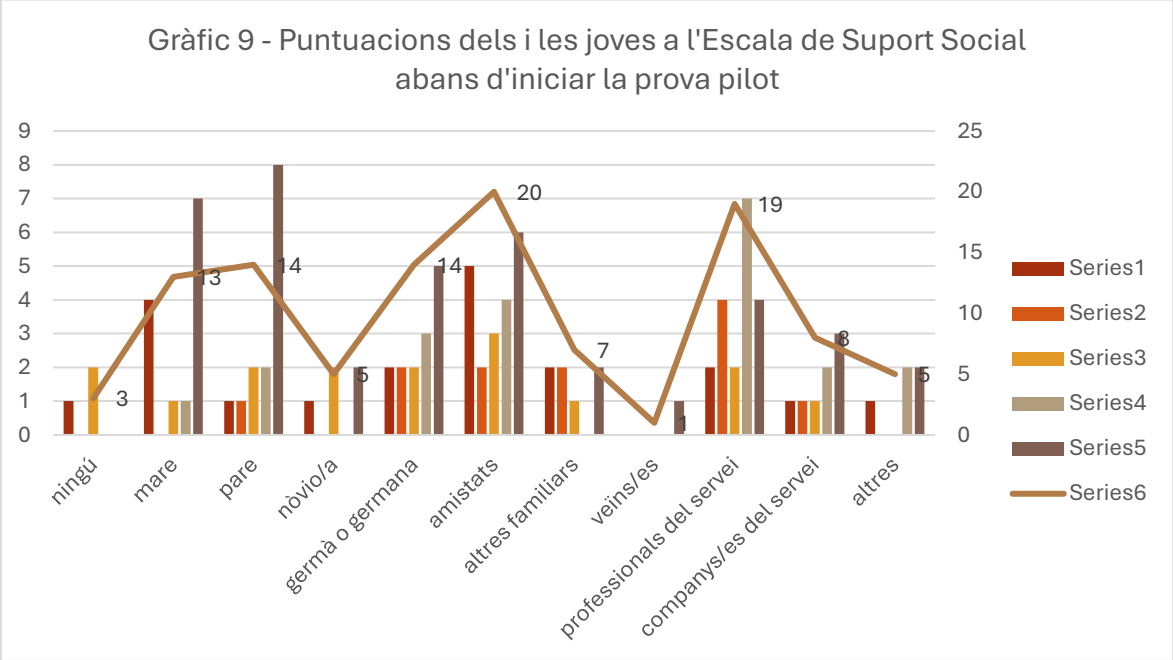

Nota. Les sèries 1 a la 5 corresponen als 5 ítems (preguntes) de l'escala de suport social. La sèrie 6 (línia verda del gràfic) correspon al total, sumant les respostes a tots els ítems. Tots els/les joves van respondre l'escala (n = 8).

Quan se'ls va passar la mateixa escala un cop finalitzada la prova pilot, els professionals dels serveis passen a ocupar un lloc especialment prominent en la xarxa de suport social percebuda pels joves, per davant de les amistats, que baixen quasi 10 punts (Gràfic 10). Pare i mare també perden pes, mentre

que el germà o germana baixa però es manté més constant. Destaca l'augment de la percepció del/la jove que no pot comptar amb ningú en els tres ítems relacionats amb el suport emocional. Aquesta percepció, en les respostes post-test, no només es dona per part de joves migrats sols sinó també d'un/a jove que resideix a un CRAE.

Especialment rellevant per aquesta avaluació, és l'augment exponencial de les respostes relacionades amb "altres", on s'inclou el mentor/a. Aquesta figura, que en el pre-test no apareixia donat que les parelles no s'havien conegut o tot just s'acabaven de conèixer, és percebuda pel jove com una figura de suport especialment rellevant pels aspectes instrumentals (ítems 2 i 4 de l'escala) i la pregunta "qui creus que t'aprecia realment com a persona" (ítem 5). Cal destacar que pel que fa als aspectes instrumentals, concretament l'ítem 4, on pren més presència el mentor/a, correspon a la pregunta "A qui pots demanar consell quan has d'acceptar o rebutjar una oferta (oportunitat) relacionada amb l'educació o la feina?". Si bé, la mitjana de persones de suport és menor en el post test que en el pre test (2, 80 *versus* 2,46).

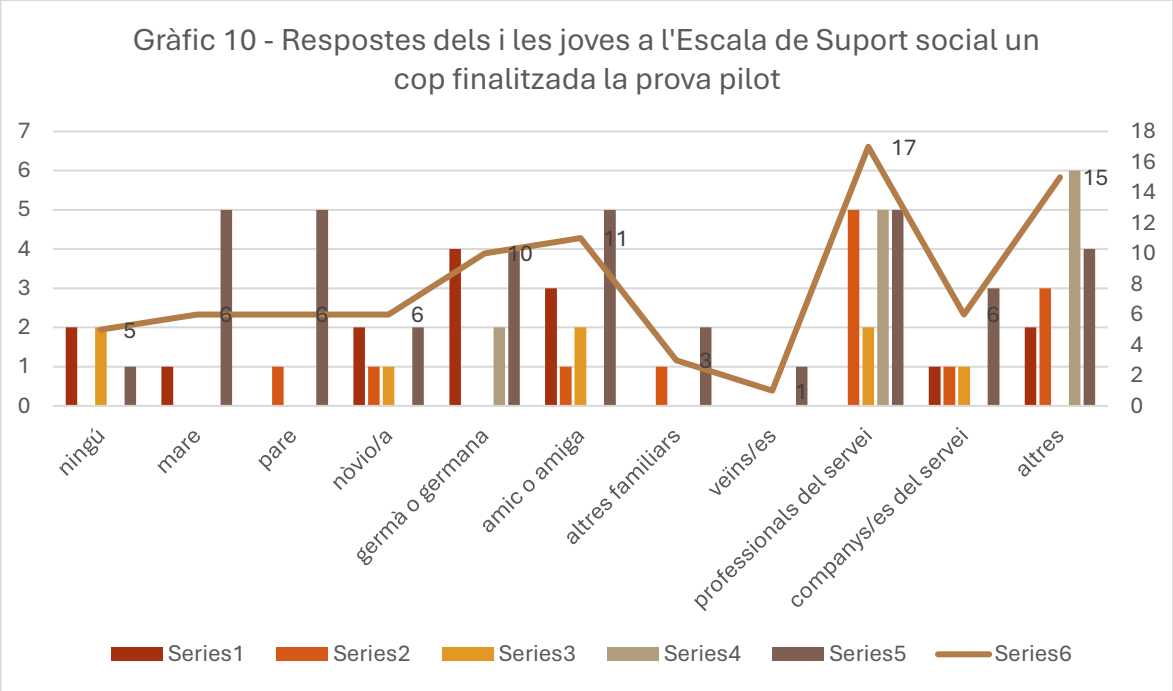

Nota. Les sèries 1 a la 5 corresponen als 5 ítems (preguntes) de l'escala de suport social. La sèrie 6 (línia verda del gràfic) correspon al total, sumant les respostes a tots els ítems. Al post hi va haver un els joves que no va participar en l'estudi (n = 7).

Per altra banda, es va passar l'escala de soledat de De Jong Gierveld (DJGLS) en la seva versió reduïda (Jong Gierveld & Van Tilburg, 2006) i adaptada al castellà (validada Chemisquy et a., 2022) abans de començar i després de finalitzar la prova pilot del programa. Com es pot observar al Gràfic 11, i alineat amb els resultats anteriors (de descens de percepció del número de persones de suport) el sentiment de soledat percebuda pels i les joves empitjora del pre al post. El perfil en què l'augment de percepció de soledat ha estat més notori és el de les noies residents en Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE), que partien d'un nivell molt menor, mentre que el grup de joves (nois i noies) migrats sols (MENA) s'ha mantingut més estable.

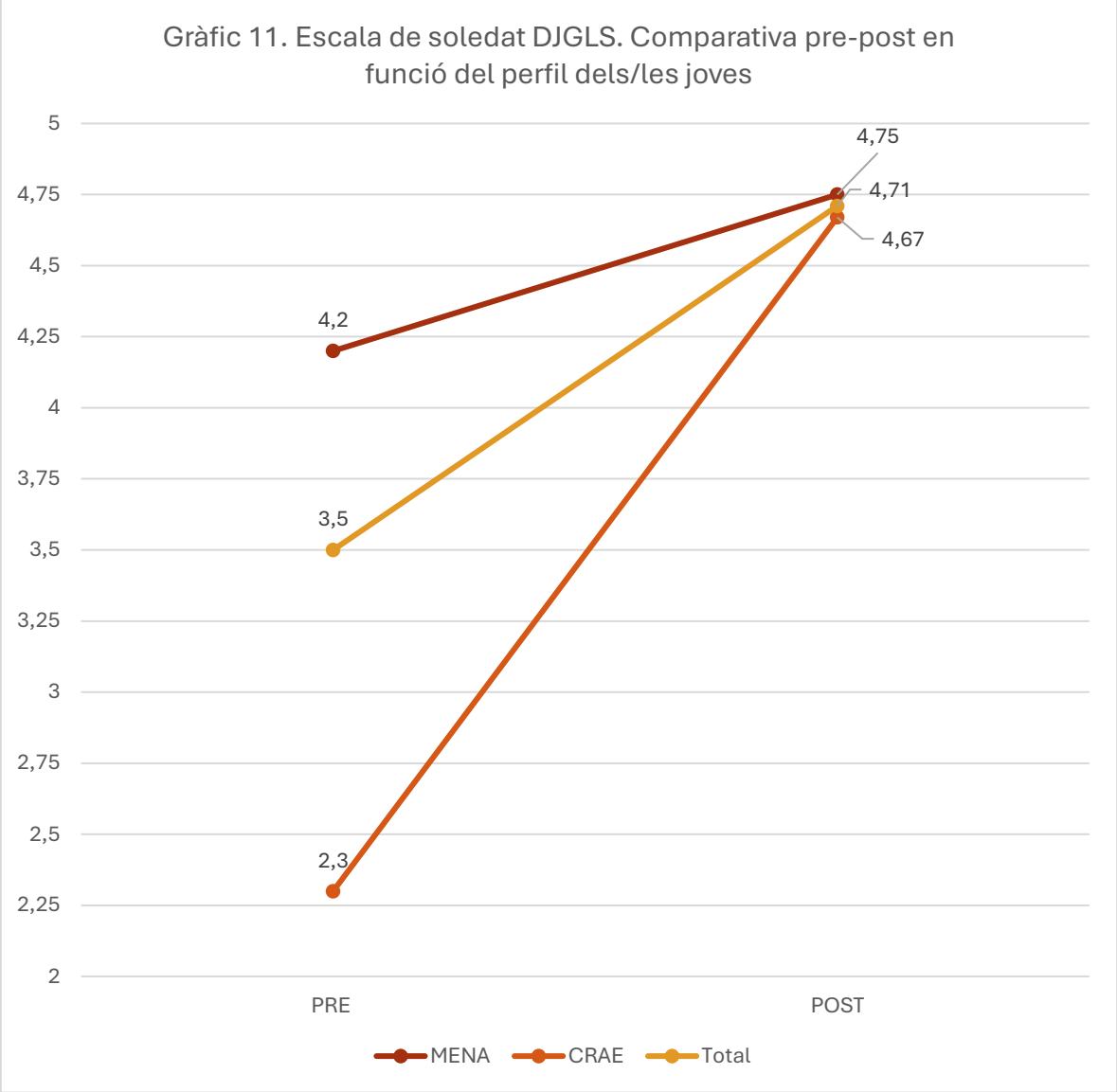

Nota. Per a la correcta interpretació dels resultats, 0 correspon al nivell més baix de soledat percebuda i 6 el nivell més alt.

La presència d'un mentor/a, doncs, no sembla haver compensat aquesta tendència cap a un major sentiment de soledat dels i les joves participants, segurament deguda a l'edat i a la proximitat amb el moment de transició a la vida adulta d'aquesta població. Especialment els i les joves residents en CRAE, els quals parteixen d'una situació de major estabilitat que es veu compromesa quan assoleixen la majoria d'edat i han de deixar el centre sense tenir una alternativa residencial clara. Per altra banda, també cal tenir en compte que el grup de CRAE està tot configurat per noies, mentre que a l'altre grup hi ha joves d'ambdós sexes: segons els estudis en la temàtica, les noies solen presentar un menor benestar quan han d'afrontar situacions de major vulnerabilitat i crisis que els nois, als quals, en general, no ho acusen tant. Finalment, cal assenyalar que el calendari en què es van passar els qüestionaris també pot haver influït en els resultats. Concretament, el "post" va coincidir amb el mes

de juny (el final de curs, el final del programa,...), fet que els pot haver generat una major percepció de soledat, al percebre la possibilitat de pèrdues en les relacions (companys/es, professors/es, educadors/es, mentor/a...).

Impacte en els mentores i mentores

Respecte a l'impacte del programa en els mentors/es percebut pels diferents agents, en general és positiu i té a veure amb aspectes d'aprenentatge i creixement personal, de consciència social i de sentiment de satisfacció al sentir-se útil. És rellevant observar que des de l'equip de coordinació del programa s'ha detectat una evolució en el canvi de perspectiva i trencament d'estigmes per part dels/les voluntàries al llarg del programa. Per altra banda, convé destacar que als nois i noies mentorats se'ls feia complicat poder detectar les aportacions que ells/es havien fet al mentor/a i l'impacte que hagin pogut produir. En aquest sentit, només se n'ha pogut recollir una valoració (Taula 10).

Taula 10. Recull de les percepcions dels diferents agents en relació a l'impacte del programa en els mentors i mentores

MENTORS/ES	
	Experiència de creixement personal davant d'un repte.
	Enriquiment personal
	Sortir del seu "petit món confortable"
	Quedar impactat de la vitalitat i resiliència de la jove
	Comprendre millor la realitat de joves migrants i l'adolescència
	Aprendre a respectar el projecte vital del jove i acompanyar-lo en els seus propis objectius
	"Bany de realitat", aterrant les seves expectatives idealitzades sobre la mentoria i ensenyant-li que la relació té alts i baixos i no és una història on se "salva" l'adolescent
	Satisfacció d'haver assolit l'objectiu (millora en la competència lingüística oral)
	Satisfacció d'ajudar i orientar algú
	Satisfacció al veure la felicitat del mentorat/da en superar reptes en els quals havien treballat junts.
	Motivació per seguir implicant-se en qüestions socials (amb adolescents del sistema de protecció)
	Valoració positiva dels serveis i professionals que treballen pels i les adolescents en situació de vulnerabilitat

	"Esperança" en la societat: *encara hi ha gent que té ganes d'ajudar la societat*
	Gaudir enormement de conèixer el mentorat/da i al grup de mentors
	Passar-ho bé
PROFESSIONALS DELS SERVEIS I EQUIP COORDINADOR DEL PROGRAMA	Noves perspectives de contextos socials
	Canvis en la percepció inicial, trencant estigmes i estereotips sobre els/les joves del sistema de protecció
	S'ha creat una dinàmica de suport i aprenentatge compartit entre els mateixos mentors, on les respostes sovint provenien d'ells mateixos
JOVES	Millora en l'organització personal

Tot seguit, ressaltem el comentari referent a l'impacte com a "bany de realitat" per part d'un dels mentors/es, en tant que reforça la necessitat de treballar sobre les expectatives que aquests tenen a l'inici i al llarg del programa (QT 22).

QT 22 - "Bany de realitat"
Això, tocar de peus, a terra, sobretot. Un bany de realitat perquè potser, quan et diuen, una mentoria... Ajudar, acompanyar a un adolescent, no sé què, no sé quantos... Ho veus molt com una peli d'aquestes que acabarà sent molt amic i que acabarà... Que li salvaràs la vida i que anirà tot super bé i veus que no, és una relació normal i corrent. D'alts i baixos i com la vida, como la vida misma. (Mentora)

Impacte en el servei residencial

En aquest punt, el balanç és ambivalent. Es recullen majoritàriament impactes positius però també s'identifica algun element que ha pogut causar malestar en algun dels serveis residencials participants. Finalment, pel que fa a un possible impacte en els companys/es del centre residencial, aquests no han estat detectats ni en sentit positiu ni negatiu, si bé en un dels serveis s'ha detectat que alguns dels companys es sentien molestos pel fet de no poder participar en activitats lúdiques, com ara anar a esquiar (Taula 11 i QT 23).

Taula 11. Recull de les percepcions dels diferents agents en relació a l'impacte del programa en els serveis residencials

PROFESSIONALS DELS SERVEIS	
	Reducció de la dependència dels/les professionals del servei residencial en certs temes

	Millora compromís i puntualitat en les cites amb el/la professional del servei residencial
	Reforç per part del mentor/a de missatges semblants als del centre; la posició externa dona pes i influència
	Descàrrega de part del seguiment al noi/a en aspectes concrets que assumeix el mentor/a
	El mentor/a ha ajudat a desbloquejar situacions que després el/la professional del servei residencial ha pogut abordar millor
	Les interaccions amb els mentors fan sorgir converses i necessitats que no apareixen a l'entorn residencial, la qual cosa ajuda l'equip educatiu a ajustar la seva intervenció
	Obtenir informació valuosa de manera indirecta, respectant la confiança entre el jove i el seu mentor
	Sorpresa i "esperança" en la societat en veure voluntaris joves compromesos malgrat càrregues personals i laborals, en contrast amb la percepció d'individualisme creixent
	No hi ha hagut gran difusió entre la resta d'equip educatiu del servei ni converses internes rellevants sobre el mentor
	Intrusisme i càrrega addicional pels/les professionals, que han de gestionar expectatives i ressituar rols

Nota. Aquesta pregunta només es va fer als/les professionals i al llarg de l'avaluació no van aparèixer comentaris espontanis per part de la resta d'agents (joves, equip coordinador, mentors/es) relacionats amb l'impacte del programa en els serveis residencials.

Entrant en un major detall, les qüestions que han comportat un impacte negatiu en el servei i han provocat incomoditat i dificultats afegides al/la professional tenen a veure amb: (1) inconvenients en l'organització i logística del servei (acompanyaments a les trobades de mentoria); (2) les activitats lúdiques plantejades (per exemple, l'esquiada), que han portat problemes de convivència al centre i una valoració negativa del servei i els/les professionals com a restrictius i poc generosos, en contraposició a les propostes del programa i el mentor/a "guais" i "generoses"; i (3) amb la confusió de rol i un alt grau d'implicació personal per part del mentor/a, que ha propiciat l'intrusisme davant la tasca del/la professional, qüestionant decisions per desconeixement. Ambdós aspectes són percebuts com una càrrega de feina addicional per part del/la professional. Així mateix, el/la professional destaca que l'equip educatiu ha de protegir el projecte formatiu dels joves, rebutjant propostes externes (com un intercanvi de classes de francès) que, encara que benintencionades, podrien desviar-los de les seves prioritats formatives i sobrecarregar-los. En aquest sentit, s'assenyala que els mentors/es han de comprendre que treballen amb joves amb prioritats urgents (documentació, inserció laboral) i no en un context de lleure convencional (QT 23).

QT 23 - Aspectes que poden impactar negativament en els serveis residencials
(1) *I... Bueno, ja està bé, eh? Que surtin a la neu, i no sé què, i... O sigui, no és un nano de 15 anys. Vull dir que són nanos que han travessat mitja Àfrica, l'Estret, i no sé què. I bueno, ja s'ho passen bé si van a la neu. Però hi ha com una contradicció aquí, saps? [···] No estan per anar a la neu aquests nanos, no estan aquí a... Al país de Lilliput [···] Oh, guai, hem anat a la neu, ens ho han pagat tot, no sé què, no sé quantos, saps?* [I en canvi aquí] *s'ha de portar els tickets del menjar. I és un altre món. I ho he de justificar tot, saps? [···] I llavors el lleure, aquests nanos... a vegades perds una mica la perspectiva. [···] Bé, clar, perquè els altres comparen, no? Els altres companys [···] Bé, i entenc els mentors que diuen, hòstia, ho vull fer bé, vull que m'agafi, que m'agafi, aquest apego, saps? Etcètera, etcètera. Bé, doncs... Un dia ens ho passem bé, no passa res, això va molt bé, perquè realment fa vincle i no fa res. Però clar, després els nanos diuen, hòstia, aquests són de puta mare i tu ets un cabró. Saps?* (Professional) (2) *És incòmode, no? Perquè has de dir-li a una persona, escolta, tu tens un rol, jo en tinc un altre, i jo no qüestiono el teu, i no tens tu per què qüestionar-me el meu, saps? [···] Saps, aquesta implicació personal a vegades complica més que ajuda [···]* (Professional)

Impacte en la societat en general

Pel que fa a les percepcions dels diferents agents sobre l'impacte del programa a nivell de la societat en general, aquest es valora com a molt positiu en el sentit de cohesió social i prevenció de problemàtiques relacionades amb la joventut. Es reforça la idea que la mentoria apropa realitats que solen estar molt allunyades, a través d'un programa formal i estructurat (Taula 12).

Taula 12. Recull de les percepcions dels diferents agents en relació a l'impacte del programa en la societat en general.

MENTORS/ES	
	Important per normalitzar la diversitat. Cal adaptar-se a societats canviants assumint la pluralitat com a realitat.
	Fonamental per "obrir la ment i el cor" de la societat, apropar realitats diferents i trencar prejudicis sobre la immigració.
	Fonamental per oferir suport emocional i prevenir vulnerabilitats i problemes de salut mental associats a la soledat

	Programa socialment necessari, especialment en joventut, sovint menys coberta que la infància i amb realitats invisibilitzades de màxima complexitat
	Permet trencar prejudicis i estigmes sobre els joves tutelats, mostrant que *"hi ha gent extraordinària que ha tingut vides molt dures i se'n surten"*.
	A l'inici del programa pensava que no canviava res, que per molt que es faci sempre és poc. Però ara pensa que és molt valuós i que ha pogut contribuir a millorar la vida de sis persones ("gra de sorra").
PROFESSIONALS DELS SERVEIS I EQUIP COORDINADOR DEL PROGRAMA	L'impacte del voluntariat ha transcendit els mentors, influint en les seves famílies i amics
	El programa va generar un interès significatiu per part de mitjans de comunicació comarcals i autonòmics.
	Es van rebre trucades de persones interessades a participar en futures edicions, indicant una resposta social positiva.
	Pont entre societat d'acollida i realitat dels joves migrants, trencant barreres
	La mentoria apropa persones amb ganes d'ajudar a realitats que potser no coneixerien.

Nota. Aquesta pregunta no es va fer als i les joves. Al llarg de les entrevistes no va aparèixer cap comentari espontani per part d'altres agents relacionat amb l'impacte social del programa.

És interessant assenyalar que, si bé per part del/les tècnics de coordinació del programa s'apuntava al possible impacte en positiu en l'entorn dels mentors/es, aquests no n'identifiquen cap. La majoria afirmava que l'entorn personal ja està acostumat a la seva implicació social. Si bé, dos dels mentors apuntaven a la percepció negativa del programa (i el voluntariat en general) en alguns cercles socials (laborals, amistats), amb els quals no compartien l'experiència per tal de no haver de justificar la seva tasca davant de certs prejudicis. En aquest sentit, també és interessant la valoració que fan sobre el paper de les xarxes socials com a element potenciador de la polarització entre diferents posicionament socials/polítics (QT 24).

QT 24 - Percepció negativa del programa en determinats cercles socials
Depèn dels cercles. A la gent que pensa com jo... A tothom, que guai, l'any que ve, si ho tornes a fer, digue-m'ho, perquè si m'ho puc muntar, tal i qual. Però clar, hi ha molta gent que pensa diferent avui en dia. Hi ha una societat que és com, sí, clar, tots aquests diners per aquesta gent... [···] Vull dir que hi ha llocs que no pots anar a dir que vas a fer de voluntari. O si ho dius, saps que entres en una... d'allò. Vull dir que... Que trist, eh? Sí, però és així. [I: A quin entorn et refereixes? Laboral?] *A tot arreu. Al laboral hi ha una part que sí, al futbol hi ha una part que sí, a les amistats més properes de fa molts anys hi ha una part que també... Vull dir que abans érem com que tots pensàvem com una mica més oberts. Ara cada cop hi ha com més gent més tancada, jo crec.* (Mentor) *No, no ho he publicat* [a Instagram, per exemple], *no sé com dir-ho. Hi ha gent que, per exemple, ho critica... No, al final hi ha coses que s'ha de ser reservat [···] evidentment, amb aquestes coses, a vegades hi ha gent que pot sumar, i gent que no pot sumar, en el meu cas, per exemple, del món laboral, doncs també és... [···] amb la gent que ho parlava ja són gent que, diguéssim... [···] Receptiva* [I: De què tenies por, parlant amb altra gent? Que no fossin receptius, que tinguessin unes altres idees?] *Sí, clar* [I: Evitar comentaris, poder...] *Correcte, exactament, sí. No hi guanyo res tampoc, no sé, en publicar-ho a l'Instagram, en el meu cas, perquè ens entenguem.* (Mentor)

Nota. I = Investigadora

2.5 Valoració del seguiment

Suport de l'equip tècnic de coordinació

A la Taula 13, s'observa una valoració positiva de l'equip tècnic de coordinació del programa tant per part dels mentors/es com de les persones professionals dels serveis residencials participants en l'estudi. Pel que fa a la informació rebuda, les puntuacions són més elevades en el cas dels mentors/es (4,9 sobre 5) que dels/les professionals (4,4). En canvi, sobre el suport rebut per part de l'equip de coordinació, la mitjana de puntuació dels professionals (4,8 sobre 5) és més elevada que la dels mentors (4,4). Com a àrea de millora, alguns mentors/es proposen reduir el temps de resposta a les seves consultes i preocupacions, que alguns consideren massa llarg, sobretot quan es troben en alguna dificultat en la relació amb el seu mentorat/da. Si bé la majoria valoren molt positivament l'estructura sòlida del programa, que els dona seguretat i tranquil·litat al afrontar la relació, altres consideren que es realitzen masses activitats de seguiment i hi ha massa agents implicats (QT 25).

Taula 13. Valoració de l'equip de coordinació per part dels mentors/es i professionals dels serveis residencials participants en l'estudi (puntuacions de l'1 al 5)

Valoració equip de coordinació	**Mentors (n = 8)** M (*DE*)	**Professionals (n = 5)*** M (*DE*)	**Total** M	**Total** *DE*
Informació sobre el programa	4,9 (0,35)	4,4 (0,89)	4,7	0,63
Suport de l'equip de coordinació	4,4 (0,92)	4,8 (0,45)	4,5	0,78

Nota. Les mitjanes s'han calculat a partir de l'escala Likert-5 en les respostes en què 1 equival a la puntuació més baixa i 5 a la més alta. M = Mitjana; DE = Desviació estàndard. *Es comptabilitzen 5 respostes dels professionals, ja que en el cas d'un dels centres les dues persones que hi van participar van fer l'entrevista conjuntament i es van posar d'acord amb les puntuacions.

QT 25 - Valoracions sobre l'equip tècnic de coordinació del programa per part dels mentors/es

- ✓ *Els referents també ens han acompanyat molt bé.* (Mentora)
- ✓ *Però vull dir que [···] he estat acompanyada súper. [···] És brutal, a tot arreu.* (Mentora)

X *No els hi estic retraient, però no ho he fet en cap moment.... però* [el mòbil dels/les coordinadores] *no és un telèfon 24 hores.* (Mentor)

X *Vull dir, que no estic ni enfadada ni res perquè al final ho vam gestionar [···]. Jo vaig anar amb* [el/la coordinadora] *i dic: "escolta, mira, si* [el mentorat/da] *no em contesta deixo el projecte [···] estic en aquesta corda fluixa i necessito una mica d'acompanyament jo. I em va dir "Sí, sí, ja ho solucionaré".* (Mentora)

X *El projecte jo, per mi, el trobo una mica, potser, massa encarcarat, massa institucionalitzat. Jo m'he trobat, per exemple, reunions, que si el curset* [formació inicial]*, que si no sé què... que si he parlat amb bastanta gent, que si ara el refent és aquest, que si... Saps allò que dius al final no saps amb qui parles i... I en realitat, l'únic que m'importa és la relació meva amb l'altre.* (Mentor)

En aquesta edició del programa, el model de gestió i seguiment ha consistit en el repartiment del seguiment de les parelles de mentoria entre el tres tècnics responsables de la coordinació. Aquesta s'ha desenvolupat de manera flexible, en funció de les necessitats, principalment per via telefònica (missatges i trucades, en el cas dels mentors/es) i per correu electrònic (en el cas dels/les professionals). Tots coincideixen en assenyalar que el canal és adequat. Això no obstant, l'equip coordinador assenyala la necessitat de comptar amb fonts de finançament estable per futures edicions del programa i poder, així, comptar amb un tècnic/a encarregat de la coordinació del programa que pugui centralitzar el seguiment. Així mateix, com a propostes de millora, destaquen la necessitat d'ampliar al captació de serveis residencials participants, assenyalant com a aspecte clau una bona informació sobre la proposta i aportació d'evidències sobre el seu bon funcionament i el seu impacte positiu (QT 26).

QT 26 - Propostes de millora per part de l'equip de coordinació - Seguiment

- Model de gestió: *l'ideal seria una única tècnica referent liderant el projecte per centralitzar la informació (en aquesta edició s'han repartit el seguiment de les parelles de mentoria entre els tres tècnics), encara que les limitacions pressupostàries ho impedeixen actualment.* (Coordinador/a)
- Captació i informació inicial: *no tots els centres contactats van participar inicialment, possiblement per incerteses. Esperem que l'existència de l'estudi d'avaluació de la prova pilot (UVic – UCC) i els testimonis dels/les participants en aquesta edició ajudin a augmentar-ne la participació.* (Coordinador/a)

Coordinació dels mentors i mentores amb el servei residencial

Sobre les relacions entre servei residencial i mentors/es, cal destacar que ha estat inexistent en la majoria dels casos. En el cas que es detectés algun problema o dificultat, mentors i professionals recorrien a l'equip tècnic de coordinació, que actuava com a mediador. La comunicació directa, més o menys continuada, només s'ha donat entre els mentors/es i professionals d'un dels serveis. Puntualment, també entre un mentor/a i un/a professional, quan es va el traspàs d'informació sobre la desvinculació del/la jove amb el programa. Majoritàriament, tant mentors/es com professionals coincideixen en afirmar que una major comunicació directa no ha estat necessària (Gràfic 12).

Gràfic 12 - Valoració dels mentors i mentores i el/les professionals del servei residencial sobre la necessitat de mantenir una major comunicació entre ells

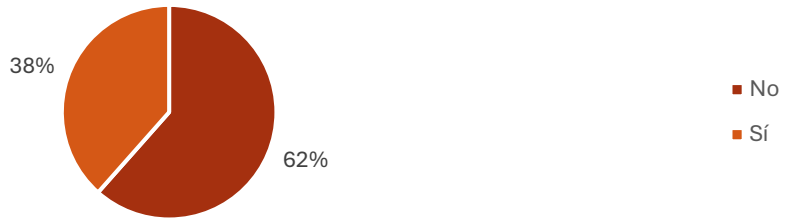

Nota. De les cinc respostes afirmatives, quatre corresponen a mentors/es.

Els i les professionals dels serveis residencials destaquen en positiu el fet que les parelles de mentoria funcionin autònomament sense un seguiment directe per part dels serveis residencials per tal de potenciar el caràcter independent i no institucionalitzat de la relació entre mentor i mentorat (QT 27).

QT 27 - Independència de la relació de mentoria respecte el servei residencial
[···] jo crec que una de les coses més positives és que sigui una cosa fora, externa del centre [···] és algo seu [···] És que és una cosa que han fet [el/la jove i el mentor/a]. (Professional)
[···] Si no acabes tu, sempre. Sí, ho veuen molt institucionalitzat. Ja estàs tu allà, no? [···] hem preferit no tenir cap mena de contacte [···] el contacte era més amb el tema d'organització de gestió de viatges i això, eh? Sí. Però això està bé, sí, que estigui fora. (Professional)
Que la jove jo crec que ha d'associar això: que si ho necessita sí que ens podem comunicar, però que són com dues coses diferents, perquè si no ho associa molt a serveis socials. I que és guai que si ens necessita estem allà, però que sigui algo com extern de serveis socials [···] Algú fora d'aquí [···] (Professional)
[I: vosaltres realment us heu mantingut al marge, eh? I té una raó això d'estar al marge? Per què?] *Sí, perquè és gestió seva. Perquè nosaltres som pisos d'autonomia. Clar. I la raó perquè fan les mentories és perquè creïn xarxa, coneguin gent. Totalment al marge del sistema. Fora del que és la tutela, Generalitat, l'educador de turno, no sé què... És una altra història. I és seva.* (Professional)

Nota. I = Investigadora

Si bé algun mentor/a posa en valor el fet de mantenir la relació al marge de la institució, coincidint amb la opinió dels/les professionals, alguns dels mentors/es participants consideren que hauria anat bé un major contacte amb el servei residencial (Gràfic 12). Creuen que aquest hauria permès una relació de major proximitat i contextualitzada, sobretot a l'inici del programa. També, des d'un dels serveis es posa en consideració que el contacte directe amb el mentor/a hauria facilitat una logística més eficient (en quant a l'horari, lloc de les trobades, organització dels acompanyaments, etc.), així com l'aprofitament professional de la relació en quant a informació rellevant sobre el mentorat/da i el seu dia a dia (QT 28).

QT 28 - Necessitat d'un major contacte amb el servei residencial
Crec que hauria estat guai que [la noia] *hagués tingut l'opció de poder-me ensenyar on estava* [servei residencial] *[···] Potser ens hagués obert una mica com parlar de la seva situació, si és que calia parlar-ne, no té per què caldre parlar-ne. Potser m'havia explicat alguna vegada que estem allà, tots amb les lliteres i tal, però bé, potser hauria anat bé.* (Mentora)
[I: Va faltar comunicació?] *Bé, al principi per ubicar-me una mica, per dir en quina situació estem, per fer la fotografia. Això podria no haver estat malament... Bé, no ho sé, que m'ho haguessin explicat d'inici, sense pretendre fer d'educador social. Però potser si ho haguessin explicat d'inici, potser les primeres quedades no haguessin estat tan en blanc perquè no sabia què contestar-li. Perquè en realitat no sabia clarament...* [I: Et faltava informació?] *Correcte.* (Mentor)
Però potser sí que aquesta comunicació de... Perquè potser tant li feia quedar a les 10 que a les 11 [al mentor/a]... *podia quedar més tard... I llavors, clar, com que tampoc teníem cap contacte d'ella ni res. Potser sí que és una cosa que hauríem d'haver dit, eh? [···] Potser això: algun mal de cap de logística, d'organització* [I: Us hauria anat millor parlar amb ella, directament] *Per tema de quadrar coses d'aquestes, sí.* (Professional)

Nota. I = Investigadora

Valoració mútua de la tasca dels mentors/es i serveis residencials

Com mostra la Taula 14, tant els mentors/es com els/les professionals dels serveis residencials s'han sentit mútuament valorats durant el desenvolupament del programa. Així, els professionals valoren amb un 5 sobre 5 la tasca dels mentors i es senten igualment reconeguts per ells. Per la seva banda, els mentors/es valoren els serveis residencials amb un 4,6 sobre 5 i es senten valorats per ells en un 4,1. El fet que majoritàriament no han mantingut contacte i, per tant, no han rebut comentaris de retorn per part dels/les professionals sobre la seva tasca els fa ser prudents.

Taula 14. Valoració atribuïda i percebuda per part dels mentors/es i professionals dels serveis residencials (puntuacions de l'1 al 5)

Valoració atribuïda i percebuda del mentor/a i servei residencial	**Mentors (n = 8)** **M (*DE*)**	**Professionals (n = 5)** **M (*DE*)**	**Total** **M**	**Total** ***DE***
Crec que valoren la meva tasca/valoro la tasca del mentor/a	4,1 (0,99)	5,0 (0,00)	4,5	0,88
Valoro la tasca del servei / crec que valoren la meva tasca	4,6 (0,74)	5,0 (0,00)	4,8	0,62

Nota. Les mitjanes s'han calculat a partir de l'escala Likert-5 en les respostes en què 1 equival a la puntuació més baixa i 5 a la més alta. M = Mitjana; DE = Desviació estàndard

Tot seguit es recull el testimoni d'una de les mentores participants en la prova pilot del programa sobre aquesta qüestió (QT 29).

QT 29 - Valoració d'una mentora sobre els serveis i els seus professionals

[I: què és el que t'ha agradat més de l'experiència?] *Més, veure com funciona tot això, L'estructura del projecte i de tot el que es fa* [en els CRAEs, els professionals]. *Per mi és impressionant, jo crec que no se sap prou [···] Exagerat! I bé, encara hi ha gent que té ganes d'ajudar la societat, encara que siguin entre els mentors, també, molt bé, i també els que treballen en el sector, també.* (Mentora)

Finalment, a la Taula 15, es recullen únicament les valoracions dels mentors/es i els/les professionals que van mantenir relació directe, ja fos de manera continuada o puntual. Com es pot observar, les puntuacions més elevades corresponen al traspàs d'informació en els casos que ha resultat necessari (amb un 5 sobre 5 en ambdós casos) i al treball col·laboratiu entre ambdós agents per al bon funcionament de la mentoria (4,7). En canvi, en les puntuacions més baixes hi ha l'estabilitat de l'interlocutor amb el servei residencial, és a dir, que sempre fos la mateixa persona (3,7), i les orientacions dels professionals al mentor sobre el desenvolupament de la seva tasca (3,7).

Taula 15. Valoració de la relació entre el mentor i el servei residencial per part dels mentors i mentores i els/les professionals (puntuacions de l'1 al 5)

Valoració de la relació mentor/a – servei residencial	**Mentors (n =3)** **M (*DE*)**	**Professionals (n = 2)** **M (*DE*)**	**Total** **M**	**Total** ***DE***
Interlocutor clar amb el SR	4,0 (1,00)	--	4,0	1,00
Interlocutor estable amb el SR	3,7 (2,31)	--	3,7	2,31
Comunicació	4,3 (0,58)	5,0*	4,5	0,58
Cordialitat	5,0 (0,00)	5,0*	5,0	0,00
Traspàs d'informació	5,0 (0,00)	5,0 (0,00)	5,0	0,00
Orientació al mentor/a	3,7 (2,31)	4,0*	3,8	1,89
Col·laboració	4,7 (0,58)	5,0*	4,8	0,50

Nota. Les mitjanes s'han calculat a partir de l'escala Likert-5 en les respostes en les respostes en què 1 equival a la puntuació més baixa i 5 a la més alta. M = Mitjana; DE = Desviació estàndard; SR = servei residencial. *En aquests casos no s'ha calculat la desviació estàndard perquè només una persona ha respost la pregunta. Això es deu a que la relació va ser puntual i va consistir únicament en el traspàs d'informació sobre una situació de desvinculació del/la jove amb el programa.

Activitats i instruments de seguiment

A la Taula 16, es recullen les mitjanes de valoració dels mentors i mentores sobre les diferents activitats i instruments de seguiment. La formació inicial és valorada amb un 4,4 sobre 5. Quatre dels mentors/es destaquen que ja tenien formació prèvia més àmplia, però segueixen valorant positivament la formació rebuda al programa. En canvi, d'altres apunten que els va aportar poc. Com a àrees de millora, alguns mentors/es assenyalen la possibilitat de fer la formació tots junts (en aquesta edició del programa es van fer fos torns per facilitar l'assistència de tots els voluntaris) per conèixer-se des de l'inici i que les sessions fossin més riques. També es suggereix que la formació inicial va ser massa "idealitzada" i hauria d'incloure també les dificultats (QT 30).

Taula 16. Valoració de les activitats i instruments de seguiment per part dels mentors i mentores (puntuacions de l'1 al 5)

Activitats i instruments de seguiment	**Mentors (n = 8)** **M (DE)**
Formació inicial	4,4 (0,74)
Diari de mentoria	3,3 (1,91)
Trobades de mentors i mentores	4,5*

Nota. Les mitjanes s'han calculat a partir de l'escala Likert-5 en les respostes, en què 1 equival a la puntuació més baixa i 5 a la més alta. M = Mitjana; DE = Desviació estàndard. *Mitjana calculada a partir de les mitjanes dels quatre ítems de valoració de les trobades de mentors (v. Taula 17).

QT 30 - Valoració sobre la formació inicial rebuda pels mentors i mentores

✓ *Sí, a mi em va agradar, vaig trobar que estava bé. I sobretot per gent que no té gens de coneixement* [en l'àmbit social]. (Mentora)

X *No sé si va funcionar molt aquesta formació, també t'ho haig de dir. Perquè també era com molt idealitzat tota aquella formació. Sí que hi havia coses que et feien tocar com de peus a terra [···] però, clar, aquell vídeo [···] tot era molt positiu [···] però potser també ensenyar l'altra part, no? Per normalitzar. Algunes* [relacions de mentoria] *funcionen, algunes no.* (Mentora)

L'equip coordinador del programa, proposa convertir la formació de tres dies de durada en una única jornada intensiva (recollint la proposta formulada pels mentors/es) i incorporar-hi la veu de participants en aquesta primera edició, fet que permetria una visió més ajustada i contextualitzada a la realitat del programa. També plantegen convertir-la en una activitat obligatòria, que condicioni la participació al programa per part dels mentors, donat que un mentor/a no hi va poder assistir i consideren que això va suposar una limitació en quant a la seva connexió i ajust amb el programa. Per part dels/les professionals, aquests assenyalen la necessitat d'aprofundir en el rol del mentor/a i el perfil dels i les joves (QT 31).

QT 31 - Propostes de millora per part de l'equip coordinador i els/les professionals – Formació inicial mentors/es

- Reduir-la a una única jornada intensiva (p. ex., un matí de dissabte).
- Incorporar testimonis de parelles de la primera edició del programa.
- Plantejar-la coma una activitat obligatòria per poder participar al programa.
- Aprofundir en el perfil dels/les joves i el seu context i necessitats immediates.
- Aprofundir en el rol del mentor/a (diferenciat respecte el de l'educador/a) per evitar intrusisme vers els serveis residencials i els seus professionals.

Pel que fa al diari de mentoria (on el mentor/a registrava les trobades de mentoria realitzades a partir d'una plantilla preestablerta), la seva utilitat és valorada pels mentors i mentores amb un 3,3 sobre 5 (Taula 16). Alguns d'ells no el trobaven útil i tres mentors van deixar-lo d'utilitzar regularment després de les primeres setmanes de programa. Així mateix, l'equip de coordinació afirma que, al principi, es demanava una foto del diari després de cada trobada per controlar l'inici de la relació, però aquesta pràctica es va relaxar a partir del tercer mes. Per altra banda, es considera una eina necessària per deixar constància i registrar les trobades de mentoria realitzades i les dificultats que puguin sorgir i alguns dels mentors/es en destaquen la seva utilitat per a la reflexió sobre la pròpia pràctica. Com a àrees de millora, destaquen la necessitat de revisar-ne els apartats, per evitar la repetició d'informació i incloure la opció de complimentar-lo digitalment, així com s'apunta la possibilitat que els/les joves puguin disposar també d'un diari de les mentories (QT 32).

QT 32 - Valoració del diari de mentoria per part dels mentors i mentores

X *El que passa que al final, era com... O sigui, per mi no ho faria, No? I llavors... Una cosa... Al principi... Bueno, doncs llavors... Vaig començar fent-lo, però tampoc ningú m'ho demanava. Vaig deixar-lo de fer un dia perquè no vaig tindre temps, o no sé què, i es va quedar, digueéssim, allà.* (Mentor)

X *Però per mi no, perquè al final era com a l'hora d'arribar m'he de recordar de no sé què... No disfrutava en el sentit de dir, hòstia, hi ha hagut això, no sé, vull dir... Al final anem a gaudir, saps?* (Mentora)

✓ *Sí, home, penso que hi ha d'haver-hi un registre, no? Clar, potser són coses que quan has fet tutories o no, o tutories encobertes que dic jo. Fas registres de coses, clar, i jo soc una persona que observo molt i puc veure coses que... D'una altra manera, potser quan no s'escriuen... No et quedarien registrades, eh?* (Mentora)

✓ *Sí, perquè a mi m'anava bé per veure coses, perquè a vegades el dia a dia no et fa pensar, no et fa reflexionar. Era com, a veure què vam parlar, a veure si et va dir això, i encara em deixava coses.* (Mentora)

Les trobades de mentors i mentores, conduïdes per l'equip de coordinació, superen la resta de puntuacions, essent especialment valorades pel tracte de cordialitat i confiança establert (4,9 sobre 5), el fet d'ajudar a les persones voluntàries a sentir-se acompanyades i resultar interessants (4,6 en ambdós casos). El valor més baix, si bé continua essent elevat, correspon a la pregunta sobre si aquestes trobades servien per millorar la seva tasca com a mentor/a (4 sobre 5). La freqüència en les trobades (bimensuals, un total de 3) també es va valorar com a adequada; es valorava la necessitat de fer-ne més només amb un 2,4 sobre 5. En l'entrevista realitzada amb l'equip de coordinació del programa, es coincideix amb aquesta valoració positiva de les trobades de mentors i mentores, en tots els seus aspectes.

Taula 17. Valoració de les trobades de mentors i mentores per part dels mentors i mentores (puntuacions de l'1 al 5)

Valoració de les trobades de mentors/es	**Mentors (n = 8)** **M (DE)**
Han fet que em senti acompanyat/da	4,6 (0,74)
M'hi he sentit còmode/a	4,9 (0,35)
Han estat interessants	4,6 (0,74)
M'han servit per millorar	4,0 (1,41)
M'hauria agradar fer-ne més	2,4 (1,92)

Nota. Les mitjanes s'han calculat a partir de l'escala Likert-5 en les respostes en què 1 equival a la puntuació més baixa i 5 a la més alta. M = Mitjana; DE = Desviació estàndard

En efecte, els mentors/es destaquen que el fet d'existir una estructura sòlida darrera programa els ha ofert seguretat i ha fet que es sentissin acompanyats i recolzats en tot moment. Especialment, gràcies a les trobades de mentors/es. Com a matís, un dels mentors assenyala la possibilitat que els/les joves es sentissin fiscalitzats pel seguiment continuat de la relació i defensa la necessitat d'aclarir-los que aquest seguiment no estava relacionat amb ells sinó amb la tasca del mentor. En aquest mateix sentit, s'assenyala que convé que aquestes trobades (i activitats de seguiment en general) es cenyeixin a posar en comú les dificultats i/o recursos dels mentors a l'hora de desenvolupar la tasca que a comentar aspectes personals del noi/a, com exemplifica la cita que es recull en el següent quadre de text (QT 33).

QT 33 - Seguiment centrat en els mentors i mentores i no en els joves

[I: creus que això ha pogut condicionar una mica?] *Potser sí, i jo he intentat com dir-li que el que es tracta aquí, o sigui, el que parlem aquí* [a les trobades de mentors o entrevistes] *no tracta d'ella, sinó tracta de nosaltres* [els mentors/es] *[···] crec que tracta abans més de com afrontar nosaltres les coses del dia a dia, que no com afrontar les seves coses del dia a dia, saps?* (Mentor)

Nota. I = investigadora

Finalment, els mentors i mentores destaquen com a aspecte especialment positiu que la seva relació ha transcendit (de manera natural i no planificada) el marc del programa, amb l'establiment d'un grup de *Whatsapp* i l'organització d'activitats lúdiques, com un sopar de mentors/es al finalitzar la prova pilot del programa (QT 34).

QT 34 - Valoració de les trobades de mentors i mentores i la relació establerta
[Els mentors i mentores] *Trobo que hem fet molt bon equip. No sé si l'equip serà el mateix o no, però vull dir, conèixer gent nova també és una cosa molt interessant. Amb persones que també tinguin una visió d'acompanyament, com la meva. Encara que siguem de professions diferents, és una manera també de... [···] Vull dir que com a grup, amb els mentors ha sigut molt bonic.* (Mentora)
[I: L'experiència ha estat millor del que esperaves, eh?] *Sí, sobretot la part de [···] la relació amb els altres mentors. Hem creat una xarxa. Hem fet... encara no som amics, però jo crec que continuarem. Sí, s'ha creat com un... una entesa, una complicitat. Sí, total [···] ràpid. Tots tenim com la mateixa* [sensibilitat]*, ens sentim com entre col·legues, ens coneixem d'aquí però com si fóssim col·legues i això ha estat molt guai, també.* (Mentora)

Nota. I = Investigadora

Temps i instruments de registre destinats al programa per part dels serveis residencials

La Taula 18, recull les valoracions sobre el temps i instruments que han necessitat els/les professionals dels serveis residencials per fer el seguiment de la mentoria. Destaca una valoració de 4,4 sobre 5 de les persones professionals en destacar que han gaudit del temps necessari per fer-ne el seguiment. De fet, al llarg de les entrevistes, al preguntar-los si havia suposat una càrrega per a ells/es en aquests termes, la majoria responien que no: el seguiment s'ha integrat a les tutories i converses informals habituals amb el/la jove. Si bé, en un dels serveis, per la seva ubicació en un edifici aïllat, els ha estat difícil gestionar els acompanyaments a les trobades de mentoria per la logística, recursos i temps del que disposen. Finalment, els professionals afirmen que no han registrat sistemàticament les mentories (1,8 sobre 5), si bé en major mesura la participació del/la jove al programa s'ha integrat en documents de seguiment d'ús habitual, recollint-ne els aspectes generals (3,2 sobre 5).

Taula 18. Valoració del temps i els instruments necessaris pel seguiment de la mentoria per part dels professionals dels serveis residencials (puntuacions de l'1 al 5)

Valoració del temps i instruments de seguiment als serveis residencials	**Professionals (n = 5)***
	M (*DE*)
Disponibilitat de temps per fer el seguiment	4,4 (1,34)
Registre de les mentories	1,8 (1,79)
Mentories integrades en documents de seguiment habituals	3,2 (2,05)

Nota. Les mitjanes s'han calculat a partir de l'escala Likert-5 en les respostes en què 1 equival a la puntuació més baixa i 5 a la més alta. M = Mitjana; DE = Desviació estàndard. ***** Es comptabilitzen 5 respostes dels professionals, ja que en el cas d'un dels centres les dues persones que hi van participar van fer l'entrevista conjuntament i es van posar d'acord amb les puntuacions.

Trobades de mentorats/des

Finalment, a la tretzena setmana del programa, es va fer una trobada només de mentorats/des que no va funcionar per la poca assistència (dues joves d'un mateix servei residencial i un/a que va marxar abans d'iniciar les dinàmiques) i una trobada conjunta de centres residencials (el dia 3 de febrer) que, segons l'equip de coordinació no va ser útil per la diversitat de dinàmiques dels serveis. En el primer cas, una de les joves assistents a la trobada va faltar a classe per anar-hi i hauria preferit no fer-ho. En aquest sentit, demana millor comunicació i previsió d'assistència. En ambdós casos es va optar per no repetir la proposta. En el cas dels/les joves, l'equip de coordinació els va anar veient durant les activitats conjuntes (quatre al llarg dels sis mesos de durada del programa) i en els cas dels/les professionals dels serveis residencials, va mantenir la comunicació a nivell individual, segons les necessitats, via telefònica o correu electrònic. Aquest canal de comunicació es valora com a eficient tant per part de l'equip de coordinació com dels/les professionals, que valoren el seguiment molt positivament, tal i com hem vist anteriorment (Taula 13).

2.6 Satisfacció general amb el programa

Satisfacció

Tal i com es pot observar al Gràfic 13, la mitjana de satisfacció dels participants (equip tècnic de coordinació, mentors/es, joves i professionals dels serveis residencials) és de 8,6 sobre 10 (*DE* = 1), essent la més alta la dels mentors/es (8,8 *DE* = 1,1) i la més baixa la de l'equip coordinador del programa (8 *DE* = 1). Aquesta pregunta es va formular al finalitzar el programa i valora la satisfacció amb la pròpia participació en el programa, no el programa en sí mateix. Cal mencionar que la desviació estàndard de les diferents mitjanes és aproximadament d'1 punt en tots els casos, exceptuant la dels/les professionals, on hi ha més dispersió en les respostes (la mínima puntuació és 5 i la màxima 10). Aquesta dispersió reflexa un nivell de satisfacció molt diferent en funció del servei residencial que respon a la pregunta, si bé la majoria es troben entre el 8 i el 10.

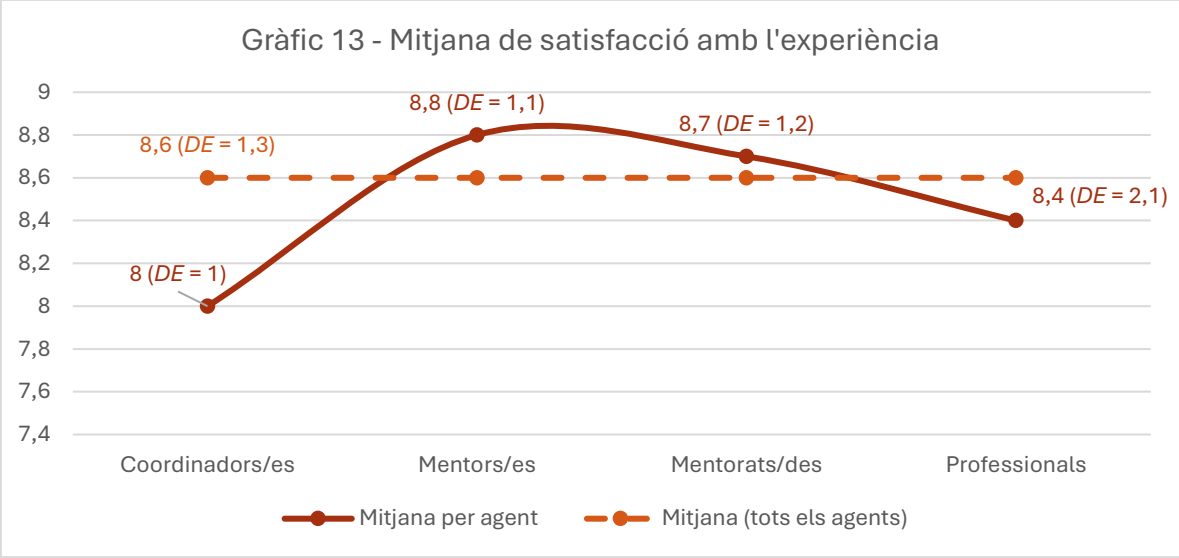

Nota. *DE* = desviació estàndard

Els comentaris recollits al llarg de les entrevistes sobre la satisfacció personal amb l'experiència, inclouen aspectes positius i negatius (Taules 19 i 20) i s'han anat comentat amb major detall al llarg de l'informe. Pel que fa a l'equip coordinador, estan satisfets amb la bona resposta i implicació dels mentors i joves participants i subratllen l'impacte del programa a mig termini. Valoren que es tracta d'una primera experiència molt satisfactòria, si bé té marge de millora. Per altra banda, els mentors i mentores assenyalen com a aspectes positius de la participació en el programa la relació establerta amb el/la jove, l'ampliació de la pròpia xarxa de relacions gràcies a la coneixença amb els altres mentors/es i les activitats realitzades amb altres parelles de mentoria. Els matisos que fan que la seva experiència no sigui completament satisfactòria inclouen la manca de compromís i regularitat en l'assistència del/la jove en les trobades i les restriccions i limitacions a l'hora de plantejar activitats degudes a la normativa del programa.

Pel que fa als i les joves, per molts d'ells l'experiència ha superat les seves expectatives en quant al caràcter obert i flexible de la relació i en quant al propi desenvolupament i creixement personal. En

canvi, coincideixen en assenyalar que les restriccions a l'hora de fer determinades activitats (per exemple anar a prendre refresc) han limitat la satisfacció amb l'experiència. També, en termes negatius, assenyalen l'exigència en la regularitat de les trobades, preferint una gestió espontània de la relació, i un/a dels joves destaca haver tingut una experiència negativa en la trobada amb altres mentorats/des, per manca d'assistència d'altres joves. En general, els comentaris realitzats pels i les professionals dels serveis residencials s'alineen amb la idea que el programa ha superat les seves expectatives, alguns/es fins i tot assenyalen que tenien certes reticències sobre el seu impacte i resultats abans del seu inici. És interessant assenyalar que, malgrat la satisfacció més o menys alta amb l'experiència, tots recomanarien la participació al programa a altres joves del servei, si es donen les condicions necessàries.

Taula 19. Síntesi dels comentaris sobre la satisfacció amb l'experiència dels diferents participants, en sentit positiu

	EN POSITIU
Equip tècnic de coordinació	✓ Destaca la bona resposta dels mentors/es i joves. ✓ Subratlla l'impacte del programa a mig termini.
Mentors i mentores	✓ Està especialment satisfet/a d'haver conegut una persona amb una realitat diferent i haver establert una relació d'amistat i confiança. ✓ Destaca la comunitat que s'ha creat entre el grup de mentors/es (transcendeix el marc del programa); ampliació de la pròpia xarxa social. ✓ Assenyala la flexibilitat horària i poca càrrega que suposa el programa en quan a temps personal destinat.
Joves mentorats/des	✓ S'esperava una mentoria estricta centrada en objectius; l'experiència ha estat més oberta, humana i motivadora, ampliant el suport més enllà de la inserció laboral. ✓ El que més li ha agradat és conèixer una persona nova i crear ràpidament una relació de confiança i bon ambient, cosa que habitualment li costa. ✓ Inicialment, s'imaginava que les trobades serien reunions formals centrades exclusivament en els seus problemes, però va veure amb bons ulls que es tractés d'un format més lliure i amb activitats. ✓ Era escèptic al començament, pensant que no funcionaria, però la seva percepció ha canviat i ara està molt satisfet d'haver participat. ✓ Les trobades li agraden molt, especialment per l'oportunitat de sortir, caminar i practicar català parlant de temes diversos com la feina, els amics o la família.
Professionals dels serveis residencials	✓ Inicialment l'objectiu no estava clar, però els resultats han superat el previst. ✓ Organització molt bona ✓ Molt bon acompanyament per part de l'equip coordinador

	✓ Excel·lent aparellament ("*van fer un match molt bo*"). ✓ Aporta una figura de referència externa al servei residencial, oferint "*una altra realitat*" i una perspectiva enriquidora

Taula 20. Síntesi dels comentaris sobre la satisfacció amb l'experiència dels diferents participants, en sentit negatiu

	EN NEGATIU
Equip tècnic de coordinació	X Ha anat molt bé per ser el primer cop però hi ha marge de millora. Es destaca que la posada en práctica de la prova pilot ha permès reformular aspectes que inicialment no es valoraven tant.
Mentors i mentores	X La impuntualitat i cancel·lacions del/la jove amb poc avís (cites mèdiques/legals), afectant continuïtat i motivació. X Percepció del programa com a "*massa encarcarat*" i institucionalitzat (normes, reunions, molts agents implicats). X Defensa que una major llibertat i naturalitat (cafès, visites a casa) afavoreixen el flux relacional. X Les principals dificultats van ser la gestió d'horaris i la limitació d'espais i activitats gratuïtes, especialment a l'hivern. X Certa frustració al no complir les expectatives esperades en quant a intensitat del vincle amb el/la jove i les activitats planificades prèviament.
Joves mentorats/des	X El principal punt negatiu de l'experiència ha estat el sentiment d'obligació i pressió generat per les trobades setmanals. Es va sentir "*obligada cada setmana*" i això li va generar angoixa, ja que prefereix quedar amb les persones de manera espontània. X Assistència a la trobada de mentorats/des (perdent hores de classe) a la qual només hi van assistir dues persones. X Destaca les limitacions econòmiques i logístiques com a obstacles importants: no disposar de pressupost per a activitats senzilles com "*anar a prendre alguna cosa*" o la impossibilitat legal de desplaçar-se en el cotxe del mentor/a van restringir la varietat d'activitats.
Professionals dels servei residencial	X No va complir les expectatives perquè no va acabar de funcionar amb el/la jove del servei.

Recomanació del programa

Com hem mencionat a l'apartat anterior, la majoria d'agents recomanarien la participació al programa a altres joves que estan o han estat al sistema de protecció i/o sense referents al territori. Per una banda, els/la professionals pensen que el programa es pot recomanar a altres joves del seu servei, si bé en algun cas es matisa que caldria veure l'objectiu i si hi ha algun noi/a que hi encaixi. També assenyalen la possibilitat que l'alta mobilitat que hi al servei dificulti el fet que hi hagi algun perfil adient per la següent edició. A l'hora de seleccionar els i les joves per la participació en el programa, en futures edicions, els i les professionals i l'equip de coordinació del programa plantegen les següents propostes (QT 35).

QT 35 - Propostes sobre el perfil dels joves i el procés de selecció

- Mantenir el rang d'edat (14-19), prioritzant els i les joves que s'aproximen a la majoria d'edat.
- Garantir la voluntarietat en la relació i la motivació per conèixer altres persones del/la jove així com la capacitat de mantenir el compromís amb la relació.
- Valorar, no només la necessitat del/la jove de comptar amb la figura d'un mentor/a, sinó també les circumstàncies personals per les quals passa i si aquestes li permetran mantenir el compromís que exigeix la relació de mentoria.
- Prioritzar joves sense gaire xarxa (si bé alguns/es dels professionals no ho veuen incompatible amb el fet de tenir una família col·laboradora, per exemple).
- A més de la presentació del projecte que fa el/la professional, incloure la possibilitat que els/les joves participants en aquesta edició expliquin els beneficis als nous candidats. El boca-orella entre iguals pot ser més convincent i minvar la percepció d'obligatorietat associada a l'autoritat dels professionals.

Per altra banda, al preguntar-los si voldrien repetir l'experiència, sis dels vuit mentors/es participants afirmen que sí i que estarien disposats de fer de mentor d'algun altre jove en el futur i cinc d'ells han recomanat o recomanarien l'experiència a altres persones. Per contra, una de les mentores assenyala la necessitat de prendre's un "*temps de respir*" entre mentoria i mentoria per evitar "*cremar*" als voluntaris i una altra afirma que prefereix continuar la relació amb el mateix jove, al marge de l'estructura del programa, i no iniciar-ne cap de nova. En canvi, en un dels casos, el/la professional proposa que siguin els mateixos mentors/es que han participat en aquesta edició els que repeteixin a la següent. La majoria de mentors/es han recomanat i recomanarien l'experiència a persones del seu entorn proper, sobretot familiars i amics. Destaquen la necessitat que es tracti de persones amb sensibilitat social, temps (si bé consideren que la càrrega que suposa la participació en el programa és molt abastable) i motivació. En canvi, no assenyalen cap limitació pel que fa al perfil sociofamiliar, formatiu o laboral dels/les voluntàries, excepte pel que fa a l'edat: pensen que ha de ser una persona adulta (major de 30) però no massa gran, per evitar una possible bretxa generacional amb els/les joves.

Finalment, convé assenyalar que els/les joves, tot i estar altament satisfets amb la seva participació al programa, en general no recomanarien l'experiència a altres companys/es del servei (només tres afirmen que sí que ho recomanarien); no pensen que hi puguin estar interessats o que tinguin el perfil indicat per fer-ho (QT 36).

QT 36 - Recomanaries l'experiència de mentoria als teus companys i companyes del servei residencial?
[I: ¿No crees que les interese? ¿Por qué?] *No són el tipo, no les gustaría conocer a alguien. Cada uno tiene sus cosas.* (Mentorat) *Sí, encara que potser la majoria diria que no pel tema de potser que no els va bé o perquè directament no volen per X motiu [···] Perquè són molt així de... quin pal. D'anar a la seva o amb els amics o així, però no...* (Mentorada) *És que les coneixo, sé que no els agradaria gaire [···] Sé que no són d'aquestes persones que els agraden aquests plans, de veritat. Els agrada més fer altres coses o... Sí, més al seu rotllo, no ho sé.* (Mentorada)

Nota. I = Investigadora

3. Conclusions i recomanacions

3.1 Principals conclusions

- Existeix una clara **diferència pel que fa a les motivacions i objectius de la relació entre els dos perfils de joves participants en el programa**: els i les joves migrats sols que resideixen en pisos d'emancipació tenen una visió més instrumental de la relació (orientada a l'aprenentatge de l'idioma i al consell i ajuda en àmbits concrets com el de la documentació). En canvi, els nois/es que viuen en centres residencials d'acció educativa (CRAE) enfoquen la relació cap a l'acompanyament socioemocional i el lleure.
- La **freqüència de les trobades** (un cop per setmana o quinzenal), **no suposa una gran càrrega i és assumible pels i les voluntàries.** A més, la mentoria admet flexibilitat en quant a l'horari, calendari, ubicació i espai on es realitzen les trobades, fet que els permet compaginar-ho fàcilment amb la resta d'activitats del seu dia a dia. Quan aquesta flexibilitat no hi és, l'experiència és més negativa.
- El mateix succeeix amb les activitats: mentors i mentores valoren positivament el fet de tenir llibertat en el plantejament de les activitats per fer a les trobades de mentoria i **es recalca la necessitat d'adaptar-les als gustos i preferències dels/les joves, essent flexible i obert**. En canvi, es critiquen les limitacions imposades per la normativa del programa.
- **Les trobades lúdiques conjuntes** (amb d'altres parelles de mentoria) han sorgit de manera espontània, gràcies a les aportacions dels mentors/es participants en aquesta primera edició. Aquestes han estat molt ben valorades: ajuden al/la jove a socialitzar-se i a ampliar xarxa amb d'altres joves i cohesionen el grup de mentores/es que participen al programa. Perquè siguin viscudes positivament, però, la participació voluntària dels/les joves en aquestes trobades ha de ser totalment voluntària, amb independència de si el seu mentor/a hi participa o no.
- **El mentor/a és una figura externa que s'incorpora a la xarxa social del/la jove i es complementa amb altres figures existents.** El tipus de relació establerta i els objectius d'aquesta relació són diferents als que s'estableix entre el professional i el jove en termes d'**horitzontalitat (similar a una "amistat"), llibertat (no subjecte a les normes del servei), voluntarietat (sense retribució econòmica) i estabilitat (no subjecte als canvis en la situació residencial del noi/a).** Per tal de preservar aquestes característiques pròpies, els i les professionals dels serveis residencials assenyalen la necessitat que es mantingui al marge i funcioni de manera independent.
- **El procés d'aparellament és clau per l'establiment de parelles de mentoria sòlides.** Tant el gènere com l'edat influeixen en el possible encaix entre mentor/a i jove, així com en l'evolució de la relació. El perfil divers dels mentors/es participants en aquesta edició del programa va facilitar l'aparellament en tant que es va poder buscar el perfil més adequat per a cada jove (també diversos) dins un ampli ventall de possibilitats.
- **Els moments més sensibles en la relació de mentoria són l'inici i el final**; moments en què l'equip coordinador del programa ha estat més present. Mentores i mentors agraeixen el suport i acompanyament que garanteix l'estructura formal del programa en aquests processos i troben a faltar el contacte amb els/les professionals referents quan aquest no hi ha sigut.
- **L'estructura formal del programa i el suport rebut per part de l'equip coordinador, així com la formació inicial i les activitats de seguiment (trobades de mentors, diari..) han estat molt ben valorades pels mentors i mentores.** Si bé el fet de tenir una estructura de suport els ha donat tranquil·litat i els ha permès afrontar les dificultats amb una major seguretat, els mentors i mentores

agraeixen tenir marge de llibertat i autonomia per anar construint la relació de mentoria, adaptant-la al caràcter, personalitat i *tempos* de mentor i mentorat.

- **El grau de proximitat i confiança en la relació de mentoria és variable i no influeix en el grau de satisfacció amb l'experiència de mentoria.** Algunes parelles descriuen la relació com a "cordial" i d'altres com a "íntima" i assenyalen diferents graus de reciprocitat en la relació. Trobar-se còmode i trobar un equilibri en el grau d'intimitat en la relació, tant per part del jove com el mentor, és primordial. Quan alguna de les parts s'ha sentit "forçada" (exigència major de la desitjada) o bé "frustrada" (no compliment de les expectatives inicials en el tipus de relació establerta), l'experiència ha estat més negativa.
- **Els principals obstacles en la relació recollits en els diaris de mentoria tenen a veure amb la barrera idiomàtica, quan el/la jove no coneix el català ni el castellà.** Aquestes dificultats van associades al perfil de joves migrats sols sense referents al territori que, a la vegada, tenen com a objectiu la millora en l'ús de la llengua. Mentor i mentorat han buscat sistemes com l'ús de les noves tecnologies per superar aquestes dificultats, amb una valoració positiva. Altres dificultats, menys freqüents, estan relacionades amb qüestions de logística, assistència i amb l'actitud passiva i de desgana del/la jove durant les mentories, més fàcilment salvables pels mentors/es encara que de vegades hagi calgut la mediació del/la professional referent.
- **Les circumstàncies vitals dels i les joves també tenen un impacte negatiu en la relació de mentoria** i han estat determinats en la finalització prematura de la relació en dos casos. En concret, els problemes relacionats amb la documentació han marcat l'agenda i prioritats del/la jove i han influït negativament al seu benestar i ganes d'obertura i d'establir noves relacions, fent-lo apartar de la relació de mentoria. També la incertesa en el procés de transició cap a la vida adulta de les noies residents en CRAE ha influït en la manca de predisposició i desafecció d'un/a jove per mantenir la relació. Això no obstant, **els trencaments (quan són motivats per aquests aspectes) no són irreversibles i la relació s'ha reprès en dos dels casos, quan el mentor/a s'ha mostrat disponible i ha estat capaç d'acceptar aquests alts i baixos en la relació, deixant la porta oberta al re-encontre**.
- **L'impacte del programa en els i les joves ha estat positiu**, fins i tot en els casos de trencament prematur de la relació de mentoria. Els efectes positius del programa tenen a veure amb aspectes relacionats amb les competències lingüístiques, emocionals i socials (en termes de superació persona); el benestar; i l'ampliació de la xarxa social del/la jove en termes de suport instrumental. En canvi, la percepció de soledat (en tendència creixent donada l'edat i les circumstàncies vitals dels/les joves, propers a la majoria d'edat) no s'ha pogut compensar amb el programa.
- **També en el cas dels mentors/es, l'impacte del programa és positiu** i té a veure amb aspectes d'aprenentatge i creixement personal, de consciència social i de sentiment de satisfacció al "sentir-se útil". S'ha pogut observar un canvi de perspectiva, trencament d'estigmes i apropament a una realitat poc coneguda. En un dels casos s'ha viscut el no assoliment de la relació desitjada com un "bany de realitat", en sentit positiu, definit com un major coneixement i acceptació dels límits de les relacions de mentoria, que poden ser inicialment idealitzades.
- **L'impacte en els serveis residencials és, generalment, positiu i té a veure amb la complementarietat entre agents** (mentor/a – professional). El suport dels voluntaris trenca amb l'aïllament professional i augmenta l'esperança i confiança en els programes comunitaris entre els agents del tercer sector. En algun cas, però, la participació del/la jove al programa **ha comportat alguna molèstia derivada de la confusió de rols; el malestar de la resta de joves del servei per no poder participar en determinades activitats (per exemple, anar a esquiar); o inconvenients logístics derivats de l'acompanyament del noi/a a les trobades de mentoria.** Això no obstant, el programa no és exigent amb els serveis en termes de recursos i temps, fet molt ben valorat pels/les

professionals. Aquests si que destaquen la necessitat que la complementarietat en els rols quedi clara, per evitar confusió o assumpció de responsabilitats pròpies dels/les professionals per part dels mentors/es.

- **També s'ha pogut detectar un cert impacte positiu del programa en relació a la societat en general**, en el sentit de cohesió social i prevenció de problemàtiques relacionades amb la joventut, així com el "trencament d'estigmes". Es reforça la idea que la mentoria apropa realitats que solen estar molt allunyades, a través d'un programa formal i estructurat. Ara bé, **l'entorn social pot no valorar positivament programes d'aquesta tipologia**, com assenyalen alguns mentors i mentores, ja que confronta idees de caràcter reaccionari i excloent també presents en la nostra societat. Aquesta constatació fa aflorar el repte de com afrontar aquest rebuig i poder-lo contrarestar a través de programes socials i comunitaris com el "de tu a tu".
- **La satisfacció amb l'experiència per part de tots/es els participants al programa és molt alta**, especialment per part dels mentors/es i els/les joves, i tots els/les professionals recomanarien la participació en futures edicions del programa a altres joves del mateix perfil. Aquesta elevada satisfacció va relacionada amb una **superació de les expectatives inicials**: mentors i mentores estan especialment satisfets de la relació que s'ha creat entre ells/es, de manera espontània i transcendint el propi programa; els i les joves afirmen que la relació de mentoria ha anat més enllà dels objectius prèviament establerts amb el mentor/a i n'estan contents; els i les professionals dels serveis residencials tenien certes reticències abans de començar i s'han trobat amb un seguiment molt satisfactori per part de l'equip coordinador i uns/es mentors/es que valoren molt positivament i amb perfils que no esperaven; finalment, l'equip de coordinació està molt satisfet amb la bona resposta i implicació dels mentors/es i joves participants, així com amb el canvi de perspectiva dels serveis residencials al llarg del programa.
- **Hi ha la voluntat per part de la majoria de parelles de mentoria que la relació continuï després del programa,** de manera natural i informal. Ambdós agents consideren que el vincle establert és positiu i que es mantindrà al llarg del temps, integrat a la xarxa habitual de relacions. El fet de no estar subjectes a la normativa del programa és vist per algunes parelles com un avantatge a l'hora de fer més propera i espontània la relació.

3.2 Recomanacions per a la pràctica

Cal fer notar que les recomanacions que es recullen a continuació, fan menció tant a accions que s'han dut a terme en aquesta primera edició i s'han valorat de manera especialment positiva, com també a aspectes de millora que s'han assenyalat al llarg del procés d'avaluació. En alguns casos, aquests han estat formulats pels mateixos participants a l'estudi, en d'altres per la investigadora que l'ha dut a terme.

1) Assegurar que el perfil del/la jove és adient pel programa, per garantir-ne un bon aprofitament
Mantenir el rang d'edat dels/les joves participants, prioritzant aquells/es que s'aproximen a la majoria d'edat.
Assegurar la participació voluntària del/la jove i el seu compromís en la relació abans d'iniciar el programa.
Valorar, no només la necessitat del/la jove de comptar amb la figura d'un mentor/a, sinó també les circumstàncies personals per les quals passa i si aquestes li permetran mantenir el compromís que exigeix la relació de mentoria.
Propiciar el boca-orella entre joves d'un mateix servei residencial, per motivar la participació al programa.
Prioritzar joves sense gaire xarxa. Si bé no és incompatible amb altres figures de suport al/la jove com puguin ser les famílies col·laboradores.
Garantir un coneixement bàsic de l'idioma (català o castellà) per part dels/les joves participants per tal que es pugui establir la comunicació mínima per la construcció de la relació de mentoria.
2) Garantir una bona formació i preparació dels mentors i mentores prèvia a l'inici del programa
Aprofundir en el perfil dels/les joves a qui va dirigit el programa, el seu context i necessitats immediates.
Aprofundir en el rol del mentor/a (diferenciat respecte el del/la professional) per evitar la confusió de rols i intrusisme vers els serveis residencials i els seus professionals.
Posar èmfasi en els límits de les relacions de mentoria i evitar "idealitzar-les".
Incorporar testimonis de parelles de la primera edició del programa.

Reduir-la a una única jornada intensiva (p. ex. un matí de dissabte) per facilitar l'assistència de tots els mentors i mentores.
Plantejar-la com a activitat obligatòria per a la participació al programa.
3) Preservar la independència i autonomia de la relació de mentoria respecte els serveis residencials i altres referents (EAIA,...)
Establir un canal de comunicació directe entre mentor/a i mentorat/da amb la mínima intervenció dels i les professionals del servei residencial.
Intervenir només en cas de l'aparició de problemes o circumstàncies que puguin obstaculitzar la relació i en coordinació amb l'equip tècnic del programa.
4) Mantenir el plantejament de freqüència de les trobades (setmanal / quinzenal) i la llibertat d'establir cada parella el calendari i horari de l'activitat, essent flexible.
Evitar condicionar al voluntari/a en els horaris/calendari en funció de les necessitats o preferències del servei residencial.
Ésser flexible amb la freqüència de trobades prèviament establerta en el cas que algun/a jove o mentor/a es senti pressionat o angoixat amb la periodicitat en la relació.
Garantir que el mentor/a se sent còmode amb el calendari i horari establert i que li es fàcil compaginar l'activitat amb les responsabilitats del dia a dia (especialment en cas de tenir fills/es a càrrec).
5) Compensar la normativa del programa amb mesures de flexibilitat per afavorir la diversitat d'activitats i la llibertat de mentors/es a l'hora de proposar-les.
Proporcionar als mentors i mentores una targeta precarregada per a petites despeses.
Avançar l'inici del projecte per evitar els mesos d'hivern.
Abordar les limitacions del transport públic que dificulten els desplaçaments dels/les joves.
Explorar la possibilitat que els ajuntaments ofereixin recursos municipals gratuïts als i les joves en el marc del programa (entrades a espais culturals, accés a instal·lacions esportives, etc.).
6) Garantir un bon aparellament a l'hora de constituir les parelles, anticipant-se a possibles desajustos en les expectatives del/la jove.

Plantejar als i les joves la possibilitat de definir prioritats en quant a gènere i edat del mentor/a.
Anticipar els canvis al/la jove en cas que no es pugui fer l'encaix respectant les seves preferències.
7) Cuidar, de manera especial, l'inici i final de la relació de mentoria en el marc del programa.
Garantir un acompanyament intensiu per part de l'equip de coordinació, parlant i preparant a tots els agents implicats (joves, mentors/es i professionals dels serveis residencials), per detectar i prevenir possibles dificultats.
Assegurar la presència del/la professional referent del/la jove en la primera i última trobada del programa, per tal que es puguin conèixer amb el mentor/a.
Crear una atmosfera de seguretat i confiança en la sessió de benvinguda i cloenda del programa, incorporant-hi activitats lúdiques.
Procurar que es realitzi el "tancament formal" sempre que sigui possible (a la jornada de cloenda o en una trobada específica amb presència de l'equip coordinador), encara que la relació de mentoria hagi acabat de manera prematura.
Deixar la porta oberta a reprendre la relació (en cas de tancament prematur) o bé continuar-la un cop acabat el programa, sempre i quan el mentor/a i el mentorat/da hi estiguin d'acord.
8) Formular objectius de mentoria flexibles i oberts.
Establir objectius a l'inici del programa, procurant que aquests siguin flexibles i amplis.
Anar adaptant els objectius de la mentoria a les circumstàncies del/la jove i a la relació que es va establint entre ell/a i el mentor/a.
Establir uns objectius més concrets en aquells casos en què el/la jove i/o el mentor/a ho necessiti, adaptant-se a cada cas. Sense que això suposi una limitació per a la relació (sempre s'han de poder adaptar i modificar si és necessari).
9) Garantir el seguiment continuat i el suport necessari per part de l'equip de coordinació, evitant que aquest limiti o sigui una càrrega pels/les participants.
Comptar amb un únic tècnic/a de coordinació del programa, per tal de centralitzar la informació.
Procurar resoldre els dubtes i abordar les preocupacions dels diferents agents amb celeritat, amb un canal de comunicació fluid i estable.

Deixar marge de llibertat a les parelles de mentoria al llarg de la relació, sent presents i anticipant els moments més delicats (inici i fi de la relació en el marc del programa).
Exercir com a mediadors/es entre servei residencial i mentor/a sempre que sigui necessari. Quan es cregui oportú, encoratjar la comunicació directa entre ambdós.
Continuar amb els instruments usats en la primera edició: trobades de mentors/es dinamitzades per l'equip de coordinació, diari de mentoria, comunicació via *Whatsapp*.
10) Encoratjar la realització d'activitats lúdiques conjuntes amb totes les parelles de mentoria.
Procurar que la proposta d'aquestes activitats és participativa, adequant-se als gustos dels mentors/es i a les seves fortaleses, promocionant que siguin ells/es que prenguin la iniciativa i, a la vegada, donant-los suport en les qüestions organitzatives.
Garantir que el/la jove no se sent obligat a participar a aquestes activitats, amb independència del que faci el seu mentor/a.
11) Captar més serveis residencials en les futures edicions.
Divulgar els resultats de la prova pilot del programa, a partir de l'avaluació realitzada per la Universitat de Vic – UCC: publicació de l'informe de resultats en accés obert i presentació en la jornada de promoció de la nova edició.
Divulgar l'experiència de les parelles participants en la prova pilot del programa, en la jornada de promoció de la nova edició.

4. Referències bibliogràfiques

Ahrens, K. R., DuBois, D. L., Garrison, M., Spencer, R., Richardson, L. P., & Lozano, P. (2011). Qualitative exploration of relationships with important non-parental adults in the lives of youth in foster care. *Children and Youth Services Review*, *33*(6), 1012–1023. https://doi.org/10.1016/l.childyouth.2011.01.006

Alarcón, X., Bobowik, M., & Prieto-Flores, Ò. (2021). Mentoring for Improving the Self-Esteem, Resilience, and Hope of Unaccompanied Migrant Youth in the Barcelona Metropolitan Area. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(10), 5210. https://doi.org/10.3390/ijerph18105210

Braun, V., & Clarke, V. (2021). *Thematic analysis: A practical guide*. Sage. https://www.sagepub.com/shop/buy-a-book/thematic-analysis-1-248481

Britner, P. A., Randall, K. G., & Ahrens, K. R. (2014). Youth in foster care. In D. L. DuBois & M. J. Karcher (Eds), *Handbook of youth mentoring* (2nd edn, pp. 341–354). Sage Publications-Thousand Oaks.

Chemisquy, S., Arévalo, L., & Sadaniowski, A. (2022). Evidence of Validity and Reliability of the Abbreviated Version of the De Jong-Gierveld Loneliness Scale in Argentinean University Students. https://alicia.concytec.gob.pe/vufind/Record/REVUSIL_199737c9b52a8849ec2627e82d1d19ab

De Jong-Gierveld, J., & Kamphuis, F. (1985). De Jong-Gierveld Loneliness Scale. *European Journal of Ageing*. https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Ft07019-000

De Jong-Gierveld, J., & Tilburg, T. V. (2006). A 6-Item Scale for Overall, Emotional, and Social Loneliness: Confirmatory Tests on Survey Data. *Research on Aging*, *28*(5), 582–598. https://doi.org/10.1177/0164027506289723

DuBois, D. L., & Karcher, M. J. (Eds). (2014). *Handbook of youth mentoring*. Sage Publications-Thousand Oaks.

DuBois, D. L., Portillo, N., Rhodes, J. E., Silverthorn, N., & Valentine, J. C. (2011). How effective are mentoring programs for youth? A systematic assessment of the evidence. *Psychological Science in the Public Interest*, *12*(2), 57–91. https://doi.org/https://doi.org/10.1177/1529100611414806

Duke, T., Farruggia, S. P., & Germo, G. R. (2017). "I don't know where I would be right now if it wasn't for them": Emancipated foster care youth and their important non-parental adults. *Children and Youth Services Review*, *76*(C), 65–73. https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.02.015

Flynn, R. J., Marquis, R. A., Paquet, M.-P., Peeke, L. M., & Aubry, T. D. (2012). Effects of individual direct-instruction tutoring on foster children's academic skills: A randomized trial. *Children and Youth Services Review*, *34*(6), 1183–1189. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2012.01.036

Harper, J., & Schmidt, F. (2012). Preliminary effects of a group-based tutoring program for children in long-term foster care. *Children and Youth Services Review*, *34*(6), 1176–1182.

Munson, M. R., & McMillen, J. C. (2009). Natural mentoring and psychosocial outcomes among older youth transitioning from foster care. *Children and Youth Services Review*, *31*(1), 104–111. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2008.06.003

Prats-Brugat, E., Alarcón, X., & Prieto-Flores, Ò. (2026). Reducing loneliness and promoting mental well-being among migrants and asylum seekers through social mentoring in Spain: Insights from a qualitative study. *BMC Public Health*, *26*(1), 1886. https://doi.org/10.1186/s12889-026-27492-0

Prieto-Flores, Ó., Prats-Brugat, Gutiérrez-Pedemonte, I., & Carrión-Alfonso, R. (2026, August). Social mentoring, well-being, and mental health among racialised migrants. *Observatori Social*. https://elobservatoriosocial.fundacionlacaixa.org/en/-/social-mentoring-well-being-and-mental-health-among-racialised-migrants

Rhodes, J. E., Spencer, R., Keller, T. E., Liang, B., & Noam, G. (2006). A model for the influence of mentoring relationships on youth development. *Journal of Community Psychology*, *34*(6), 691–707. https://doi.org/10.1002/jcop.20124

Sarason, I. G., Levine, H. M., Basham, R. B., & Sarason, B. R. (1983). Assessing social support: The social support questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology, 44*(1), 127.

Singstad, M., Wallander, J., Lydersen, S., Wichstrøm, L., & Kayed, N. (2020). Perceived social support among adolescents in Residential Youth Care. *Child & Family Social Work*, *25*, 384–393. https://doi.org/https://doi-org.biblioremot.uvic.cat/10.1111/cfs.12694

Spencer, R., Collins, M. E., Ward, R., & Smashnaya, S. (2010). Mentoring for Young People Leaving Foster Care: Promise and Potential Pitfalls. *Social Work*, *55*(3). https://doi.org/https://doi.org/10.1093/sw/55.3.225

Taussig, H. N., & Culhane, S. E. (2010). Impact of a mentoring and skills group program on mental health outcomes for maltreated children in foster care. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, *164*(8), 739–746. https://doi.org/10.1001/archpediatrics.2010.124

Wood, P., & Smith, J. (2018). *Investigar en educación: Conceptos básicos y metodología para desarrollar proyectos de investigación*. Narcea. https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=672047

5. Annexes

Annex I. Qüestionari i entrevista pre i post

Qüestionari i entrevista adreçada als i les joves mentorats/des (català)

ID:

A) Preguntes de perfil (pre-test)

Nom: _____

Edat: _____

Gènere: _____

Lloc de naixement: _____

Has arribat sol a Espanya/Catalunya?

Sí	
No	

Anys que portes al sistema de protecció: _____

Anys que portes vivint a aquest centre/pis: _____

Estudies?

Sí*	
No	

*¿Què estudies? _____

Treballes?

Sí*	
No	

*¿De què/on treballes? _____

B) Preguntes sobre la mentoria

Pre-test

1PRE	Per què t'has apuntat al projecte de mentoria?	
2PRE	Com imagines que serà el teu mentor/a?	
3PRE	Què esperes de la mentoria?	
4PRE	Què creus que s'espera de tu?	
5PRE	Què t'agradaria fer a les mentories?	
6PRE	En què creus que et pot ajudar la mentoria?	

Post-test

1aPOST	Has continuat vinculat al projecte de mentoria durant tot el curs? Per què?	
1bPOST	Continuaries si el projecte seguís l'any que ve? Per què?	
1cPOST	Recomanaries a algun amic/ga o company/a participar l'any vinent al projecte de mentoria? Per què?	
2aPOST	Com és el teu mentor/a?	
2bPOST	Com descriuries la relació que teniu amb el/la mentor/a?	
3POST	Ha complert les teves expectatives la mentoria? (ha sigut com esperaves?)	
4POST	Què has aportat tu a les mentories?	
5apost	Què és el que t'ha agradat més de la mentoria?	
5bPOST	Què és el que t'ha agradat menys de la mentoria?	
6POST	En què t'ha ajudat la mentoria? (què t'ha aportat?)	
7aPOST	Del 0 al 10, com de satisfet estàs amb el projecte de mentoria?	
7bPOST	Justifica la puntuació que has donat	

Taula d'avaluació dels agents implicats en el projecte (post-test)

	1 = gens	**2 = poc**	**3 = ni poc ni molt**	**4 = bastant**	**5 = totalment**
He rebut la informació necessària sobre el projecte					
L'equip coordinador del projecte ha estat amable amb mi					
L'equip coordinador del projecte m'ha ajudat quan ho he necessitat					
He parlat amb el tutor/a del CRAE/pis sobre la mentoria					
Les trobades de joves han estat interessants					
Les trobades de joves m'han servit per millorar (aprendre)					
Les trobades de joves han fet que em sentís acompanyat/da					
A les trobades de joves m'he sentit còmode					
M'hauria agradat fer més trobades de joves					
Hauria preferit no fer trobades de joves					

C) Escala de percepció del suport social

	Ítem 1	**Ítem 2**	**Ítem 3**	**Ítem 4**	**Ítem 5**
Ningú					
Mare					
Pare					

Nòvia/o*					
Germà/na					
Amic/ga*					
Familiar/s*					
Veí/na*					
Personal del centre/pis*					
Altres*					

Ítems:

1 Amb qui pots comptar realment quan tens un problema personal i et sents trist?

2. A qui pots demanar consell si t'agafen cometent alguna il·legalitat (cosa il·legal) i et porten a la policia?

3. Amb qui pots comptar perquè et consoli quan estàs deprimit?

4. A qui pots demanar consell quan has d'acceptar o rebutjar una oferta (oportunitat) relacionada amb l'educació o la feina?

5. Qui creus que t'aprecia realment com a persona?

*Concretar la persona (rol, tipus de relació de parentiu, edat, institució/lloc on treballa o viu, etc)

D) Escala de Solitud de De Jong Gierveld

Ítem	**No = 1**	**Més o menys = 2**	**Sí = 3**
1. Sento una sensació de buit al meu voltant.			
2. Trobo a faltar està rodejat de gent (tenir gent al meu voltant)			
3. Sovint em sento abandonat/da			
4. Hi ha suficients persones a qui puc acudir (demanar ajuda) en cas de necessitat.			
5. Tinc molta gent amb qui puc confiar completament.			
6. Hi ha suficients persones amb qui tinc una amistat molt estreta (propera, de confiança).			

E) Espai per comentaris i preguntes

Qüestionari i entrevista adreçada als i les joves mentorats/des (castellà)

ID:

A) Preguntas de perfil (pre-test)

Nombre: _____

Edad: _____

Género: _____

Lugar de nacimiento: _____

¿Has llegado solo a España/Catalunya?

Sí	
No	

Años que llevas bajo tutela: _____

Años que llevas en este centro/piso: _____

¿Estudias?

Sí*	
No	

*¿Qué estudias? _____

¿Trabajas?

Sí*	
No	

*¿De qué/dónde trabajas? _____

B) Preguntas sobre la mentoría

Pre-test

1PRE	¿Por qué te has apuntado al proyecto de mentoría?	
2PRE	¿Cómo te imaginas a tu mentor/a?	
3PRE	¿Qué esperas de la mentoría?	
4PRE	¿Qué crees que se espera de ti?	
5PRE	¿Qué te gustaría hacer en las mentorías?	
6PRE	¿En qué crees que te puede ayudar la mentoría?	

Post-test

1aPOST	¿Has continuado vinculado a la mentoría durante todo el curso? ¿por qué?	

1bPOST	¿Continuarías si el proyecto siguiera el curso que viene? ¿Por qué?	
1cPOST	¿Recomendarías participar en el proyecto de mentoría a algun amigo/compañero/a? ¿Por qué?	
2aPOST	¿Cómo es tu mentor/a?	
2bPOST	¿Cómo describirías tu relación con el mentor/a?	
3POST	¿Ha cumplido tus expectativas la mentoría? (¿ha sido como esperabas?)	
4POST	¿Qué has aportado tu a las mentorías?	
5aPOST	¿Qué es lo que más te ha gustado de la mentoría?	
5bPOST	¿Qué es lo que menos te ha gustado de la mentoría?	
6POST	¿En qué te ha ayudado la mentoría? (¿qué te ha aportado?)	
7aPOST	¿Del 0 al 10, cómo de satisfecho estás con el proyecto de mentoría?	
7bPOST	Justifica tu puntuación	

Tabla de evaluación de los agentes implicados en el proyecto (post-test)

	1 = nada	**2 = poco**	**3 = ni poco ni mucho**	**4 = bastante**	**5 = totalmente**
He recibido la información necesaria sobre el proyecto					
El equipo coordinador del proyecto ha sido amable conmigo					
El equipo coordinador del proyecto me ha ayudado siempre que lo he necesitado					
He hablado con el tutor/a del CRAE/piso sobre la mentoría					
Los encuentros de jóvenes han sido interesantes					
Los encuentros de jóvenes me han ayudado a mejorar (aprender)					
Los encuentros de jóvenes me han hecho sentir acompañado/a					
Durante los encuentros de jóvenes me he sentido cómodo/a					
Me hubiera gustado hacer encuentros con los otros/as jóvenes más a menudo					
Hubiera preferido no hacer encuentros con otros/as jóvenes					

C) Escala de percepción del soporte social

	Ítem 1	**Ítem 2**	**Ítem 3**	**Ítem 4**	**Ítem 5**
Nadie					
Madre					
Padre					
Novia/o*					

Hermano/s					
Amigo/s*					
Familiar/es*					
Vecino/s*					
Personal del centro/piso*					
Otro/s*					

Ítems:

1 ¿Con quién puedes contar realmente cuando tienes un problema personal y te sientes triste?

2. ¿A quién puedes acudir en busca de consejo si te pillan haciendo algo ilegal y te llevan a la policía?

3. ¿Con quién puedes contar para que te consuele cuando te sientes deprimido?

4. ¿A quién puedes acudir para pedir consejo cuando tienes que aceptar o rechazar una oferta (oportunidad) relacionada con la educación o el trabajo?

5. ¿Quién crees que realmente te aprecia como persona?

*Concretar la persona (rol, tipo de relación de parentivo, edad, institución/lugar donde trabaja o vive...)

D) Escala de Soledad de De Jong Gierveld

Ítem	**No = 1**	**Más o menos = 2**	**Sí = 3**
1. Siento una sensación de vacío a mi alrededor			
2. Echo de menos tener gente a mi alrededor.			
3. Me siento abandonado a menudo.			
4. Hay suficientes personas a las que puedo recurrir en caso de necesidad.			
5. Tengo mucha gente en la que confiar completamente.			
6. Hay suficientes personas con las que tengo una amistad muy estrecha.			

E) Espacio para comentarios y preguntes

Qüestionari i entrevista adreçada als mentors i mentores

ID:

A) Preguntes de perfil (pre-test)

Nom: _____

Edat: _____

Gènere: _____

Lloc de naixement: _____

Has fet de mentor/a anteriorment?

Sí*	
No	

*Anys d'experiència com a mentor/a: _____

Has tingut contacte amb el sistema de protecció anteriorment?

Sí*	
No	

*Quin? _____

Estudies?

*¿Què estudies? _____

Treballes?

Sí*	
No	

*De què/on treballes? _____

B) Preguntes sobre la mentoria

Pre-test

1PRE	Per què t'has apuntat al projecte de mentoria?	
2PRE	Com imagines que serà el/la jove mentorat/da?	
3PRE	Què esperes de la mentoria?	
4PRE	Què creus que s'espera de tu?	
5PRE	Què t'agradaria fer a les mentories?	
6aPRE	En què creus que pot ajudar la mentoria al/la jove?	
6bPRE	En què creus que et pot ajudar (aportar) a tu la mentoria?	

6cPRE	Què creus que pot aportar a les persones del teu entorn?	
6dPRE	Què creus que pot aportar aquest projecte a la societat en general?	

Post-test

1aPOST	Has continuat vinculat al projecte de mentoria durant tot el curs? Per què?	
1bPOST	Continuaries com a mentor/a si el projecte seguís l'any que ve? Per què?	
1cPOST	Recomanaries a algun amic/ga o company/a participar l'any vinent al projecte de mentoria? Per què?	
2aPOST	Com és el teu/la teva jove mentorat/da?	
2bPOST	Com descriuries la relació que heu establert amb el/la jove?	
3aPOST	Ha complert les teves expectatives la mentoria? (ha sigut com esperaves?)	
3Bpost	Penses que s'han assolit els objectius de la mentoria?	
4aPOST	Què has aportat tu a les mentories?	
4bPOST	Què ha aportat el/la jove a les mentories?	
5apost	Què és el que t'ha agradat més de la mentoria?	
5bPOST	Què és el que t'ha agradat menys de la mentoria?	
6aPOST	Què creus que ha aportat la mentoria al/la jove?	
6bPOST	En què t'ha ajudat la mentoria? (què t'ha aportat?)	
6cPOST	Què creus que ha aportat la mentoria a les persones del teu entorn?	
6dPOST	Què creus que ha aportat la mentoria a la societat en general?	
7aPOST	Del 0 al 10, com de satisfet estàs amb el projecte de mentoria?	
7bPOST	Justifica la puntuació que has donat	

C) Preguntes de valoració general del projecte (post-test)

C1. Taula d'avaluació dels agents implicats en el projecte

	1 = gens	**2 = poc**	**3 = ni poc ni molt**	**4 = bastant**	**5 = totalment**
1. He rebut la informació necessària sobre el projecte					
2. He tingut suport per part dels coordinadors del projecte sempre que ho he necessitat					
3. He rebut la formació adient per desenvolupar la meva tasca com a mentor/a					
4. M'hauria agradat tenir més seguiment per part de l'equip coordinador del projecte					
5. He fet servir el diari de mentoria					
6. El diari de mentoria ha estat útil					
7. Les trobades de mentors/es han estat interessants					
8. Les trobades de mentors/es m'han servit per millorar la meva tasca					
9. Les trobades de mentors/es han fet que em sentís acompanyat/da					

10. A les trobades de mentors/es m'he sentit còmode					
11. M'hauria agradat fer més trobades de mentors/es					
12. Hauria preferit no fer trobades de mentors/es					
13. La comunicació amb el personal del CRAE/pis ha estat fluida					
14. El tracte amb el personal del CRAE/pis ha estat cordial					
15. Hi ha hagut problemes de coordinació entre el personal del CRAE/pis que ha afectat la meva tasca					
16. El CRAE/pis sempre m'ha informat dels canvis organitzatius que influïen a la mentoria (activitats del/la jove, canvis de dies o horaris...)					
17. Des del CRAE/pis m'han donat informació sobre la vida personal/familiar del jove sempre que ha estat rellevant per a la correcta realització de la meva tasca					
18. El CRAE/pis m'ha orientat en la meva tasca com a mentor/a					
19. Hem treballat amb el CRAE/pis de manera col·laborativa					
20. Sempre he tingut clar qui era el meu interlocutor/a amb el CRAE/pis					
21. El meu/meva interlocutor amb el CRAE/pis sempre ha estat el mateix					
22. M'hauria agradat fer més reunions amb el tutor/a del CRAE/pis					
23. M'hauria agradat tenir més contacte amb el director/a del CRAE					
24. Crec que des del CRAE/pis es dona valor a la meva tasca					
25. Trobo que la feina que fan des del CRAE/pis té molt valor					
26. Penso que no cal fer tantes activitats de seguiment					
27. El seguiment m'ha fet sentir fiscalitzat i jutjat en la realització de la meva tasca					

C2. Indica dues o tres dificultats que t'has trobat a l'hora de desenvolupar la teva tasca com a mentor/a

(incloses circumstàncies externes que hi ha pogut influir com ara espai, interferències...)

C3. Indica dos o tres recursos que t'han ajudat a l'hora de desenvolupar la teva tasca com a mentor/a

(incloses altres persones que t'hagin donat consell, recursos personals, cerques per internet, lectures....)

E) Espai per comentaris i preguntes

Qüestionari i entrevista adreçada als i les professionals dels serveis residencials

ID:

A) Preguntes de perfil (pre-test, excepte si es canvia de referent)

Nom: _____

Edat: _____

Gènere: _____

Lloc de naixement: _____

Anys d'experiència com a educador/a: _____

Anys d'experiència en aquest CRAE o pis: _____

Quant temps fa que ets tutor/a del/la jove? _____

Quin és el teu rol/torn/càrrec en aquest CRAE o pis?

_____

_____

Quina és la teva formació? _____

Estàs estudiant actualment?

Sí*	
No	

*Què estudies? _____

B) Preguntes sobre la mentoria

Pre-test

1aPRE	Quin ha proposat al/la jove formar part del projecte de mentoria? Per què?	
1bPRE	El/la jove ha estat informada del projecte?	
1cPRE	El/la jove ha pogut decidir lliurement participar en aquest projecte?	
2PRE	Quin perfil de mentor/a creus que encaixaria amb el/la jove?	
3PRE	Què esperes de la mentoria?	
4PRE	Què creus que s'espera de tu?	
5aPRE	Quins objectius us plantegeu per la mentoria amb aquest/a jove?	
5bPRE	El/la jove ha pogut participar en l'establiment dels objectius de la mentoria? De quina manera?	
6aPRE	En què creus que pot ajudar la mentoria al/la jove?	
6bPRE	En què creus que et pot ajudar (aportar) a tu la mentoria?	

6cPRE	Què creus que pot aportar aquest projecte al CRAE/pis?	
6dPRE	Què creus que pot aportar aquest projecte a la societat en general?	

Post-test

1aPOST	El/la jove ha continuat vinculat al projecte de mentoria durant tot el curs? Per què?	
1bPOST	Creus que el/la jove voldria continuar si el projecte seguís l'any que ve? Per què?	
1cPOST	Recomanaries a altres joves del CRAE/pis participar l'any vinent al projecte de mentoria? Per què?	
2aPOST	Com és descriuries al/la jove? Com descriuries el mentor/a?	
2bPOST	Com descriuries la relació de mentoria que han establert el/la jove i el mentorat/da?	
3aPOST	Ha complert les teves expectatives la mentoria? (ha sigut com esperaves?)	
3Bpost	Penses que s'han assolit els objectius de la mentoria?	
4aPOST	Què has aportat tu a les mentories?	
4bPOST	Què ha aportat el/la jove a les mentories?	
5aPOST	Què és el que t'ha agradat més de la mentoria?	
5bPOST	Què és el que t'ha agradat menys de la mentoria?	
6aPOST	Què creus que ha aportat la mentoria al/la jove? I al mentor/a?	
6bPOST	En què t'ha ajudat a tu la mentoria? (què t'ha aportat?)	
6cPOST	Què creus que ha aportat la mentoria al CRAE/pis?	
6dPOST	Què creus que ha aportat la mentoria a la societat en general?	
7aPOST	Del 0 al 10, com de satisfet estàs amb el projecte de mentoria?	
7bPOST	Justifica la puntuació que has donat	

C) Preguntes de valoració general del projecte (post-test)

C1. Taula d'avaluació dels agents implicats en el projecte

	1 = gens	**2 = poc**	**3 = ni poc ni molt**	**4 = bastant**	**5 = totalment**
He rebut la informació necessària sobre el projecte					
He tingut suport per part dels coordinadors del projecte sempre que ho he necessitat					
He rebut el suport necessari des de l'equip directiu del CRAE/pis per fer el seguiment de la mentoria					
He disposat del temps necessari per poder fer seguiment de la mentoria					
He registrat el seguiment de la mentoria					
He integrat el seguiment de la mentoria en algun dels documents de seguiment del/la jove habituals (quin?)					
La comunicació amb el mentor/a ha estat fluida					
El tracte amb el mentor/a ha estat cordial					

Hi ha hagut problemes de coordinació entre el personal del CRAE/pis que han afectat la tasca del mentor/a					
He informat dels canvis organitzatius que influïen a la mentoria (activitats del/la jove, canvis de dies o horaris...)					
He orientat al mentor/a en la seva tasca					
He treballat amb el mentor/a de manera col·laborativa					
He donat informació sobre la vida personal/familiar del jove sempre que ha estat rellevant per a la correcta realització de la tasca del/la mentor/a					
M'hauria agradat fer més reunions de seguiment amb el mentor/a					
M'hauria agradat fer més reunions amb l'equip de seguiment del projecte					
Trobo que la tasca del mentor/a té molt valor					
Crec que el mentor/a dona valor a la tasca que fem en el CRAE/pis					

C2. Indica dues o tres dificultats que t'has trobat a l'hora de desenvolupar la teva tasca com a educador/a de seguiment del projecte

(incloses circumstàncies externes que hi ha pogut influir com ara espai, interferències...)

C3. Indica dos o tres recursos que t'han ajudat a l'hora de desenvolupar la teva tasca com a educador/a referent del projecte

(incloses altres persones que t'hagin donat consell, recursos personals, cerques per internet, lectures....)

E) Espai per comentaris i preguntes

Annex II. Diari de mentoria (sense editar)

Com saps, estàs participant a una prova pilot que s'avaluarà per tal de detectar els punts forts i mancances del projecte de cara a futures edicions.

Per fer-ho possible, la teva participació és molt important. Concretament, et demanem que **omplis la plantilla d'avaluació cada vegada que us trobeu amb el noi o noia.** Tot seguit te n'adjuntem les instruccions.

Cada mes caldrà enviar les pàgines de la llibreta omplertes durant aquell mes a marta.garcia1@uvic.cat

Pots enviar-ho fent-ne una fotografia o escanejant el document. El que et sigui més còmode o senzill.

Moltes gràcies!

Data de la sessió:	Hora d'inici:	Hora de finalització:	Lloc:
Descripció de l'activitat: *Escriu detalladament què heu fet aquell dia.*			
Valoració general de l'activitat: *Pots parlar sobre com s'ha desenvolupat l'activitat, com ha estat la teva relació amb el noi/a, quins aprenentatges s'han produït, etc.*			
Descripció dels aspectes positius de l'activitat: *Espai per reflexionar sobre aportacions positives de la mentoria al noi/a, elements que voldríeu destacar, consecució d'objectius, gratificacions com a mentor/a, etc.*			
Descripció de les problemàtiques i dificultats amb les que us heu trobat: *Espai per reflexionar sobre situacions que t'hagin resultat difícils de gestionar, aspectes que et preocupen del noi/a o de la teva relació amb ell/a, dificultats amb els/les professionals del centre residencial, limitacions que et trobes com a mentor/a, etc.*			
Altres: *Qualsevol altra qüestió que vulguis destacar. També et pot servir per planificar la següent trobada amb el noi/a.*			

Data de la sessió:	Hora d'inici:	Hora de finalització:	Lloc:
Descripció de l'activitat:			
Valoració general de l'activitat:			
Descripció dels aspectes positius de l'activitat:			
Descripció de les problemàtiques i dificultats amb les que us heu trobat:			
Altres:			

Annex III. Guió dels grups focals

Grups focals amb els i les joves mentorats/des

(Ronda de presentació i dinàmica de coneixença)

1. Com va l'experiència de la mentoria?

2. Quins aspectes positius en destacaríeu?

3. Hi ha algun aspecte negatiu de la mentoria que voleu comentar?

4. Com es podria millorar?

(Explicació de les properes activitats previstes en el programa per part del grup de treball impulsor)

Grups focals amb els mentors i mentores

(Ronda de presentació i dinàmica de coneixença)

1. Com va l'experiència de la mentoria?

2. Quins aspectes positius en destacaríeu?

3. Us heu trobat amb alguna dificultat que vulgueu compartir?

4. Com es podria millorar?

(Explicació de les properes activitats previstes en el programa per part del grup de treball impulsor)

Grup focal amb l'equip tècnic de coordinació del programa (post)

1. Feu una valoració global del programa (puntuació del 0 al 10 i justificació d'aquesta puntuació).

2. Descriviu les principals aportacions del programa per als/les participants (joves, mentors/es i tutors/es), així com pels serveis residencials, el seu entorn, l'entorn social dels/les mentors/es i la societat en general.

2. Enumereu les dificultats i obstacles amb què us heu trobat a l'hora d'implementar el programa en termes de funcionament, formació dels mentors/es, coordinació, assoliment dels objectius i de la relació, actituds i implicació dels participants (joves, mentors/es i tutors/es).

3. Com valoreu les diferents activitats de coordinació i seguiment que heu dut a terme?

- 3.1 Formació inicial
- 3.2 Aparellament i 1a trobada de les parelles de mentoria
- 3.3 Entrevistes / seguiment als mentors (diari, *whatsapp*...)
- 3.4 Trobades de seguiment amb mentors, joves, centres.
- 3.5 Trobades lúdiques de parelles de mentoria

3.6. Coordinació i comunicació amb els serveis /referents dels joves

3.7 Comunicació amb els/les joves

3.8 Tancament del període de mentoria i continuïtat de les relacions

4. Plantegeu alguna proposta de millora per a noves edicions del programa de mentoria.

5. Espai per comentaris i preguntes.